10113

III

Bibl. Jag.

k. 1-2

Białkowski J. P.

(Darasun (Zabajkalski); 1914)

(Darasuń; 1914) k. 3 k. 1-2

k. 1-2

j. ros.

1 list; k. 2

1914 год. 5/18 фре

443
а, в,
с, д.

В J

1

Здраствуйтѣ.

Много уважаемый Г-о Докторъ. письма ваше я получилъ въ конце Генвара и очень радъ что вы получили фотографии я незналъ гдѣ вы пожываетѣ. затѣмъ о тимофеевыхъ васъ увѣдомляю что ~~что~~ они всѣ 4. брата давно померли остались ихъ только дети ваш ученикъ Николаи николаевичъ померъ толь въ прошломъ году отка тару жолудка Александеръ Корниловичъ жывой большой посылаетъ вамъ поклонъ какъ старыки тимофеевы такъ и молодыя весьма хорошо обвасъ поминали и говорили вообще что такихъ людей очень мало на свѣтѣ и сколько доброго совету вы имъ давали и вышла ваша правда николаи николаевичъ былъ человѣкъ умный только горе что имелъ золотую горачку окончательно помешался на золотѣ и былъ немного розорился но подконецъ дети выросли и поправилъся Александръ все занимается хозяйствомъ но ума того у него нету. какъ у николая бальзинъ теперъ стала волосьть тыритуи тоже волосьть и тамъ больница жывіотъ участковый врачъ до прошлого году жилъ докторъ Станкѣвичъ. 7. летъ народъ его очень любилъ и уважалъ потому что никому неотказывалъ въ помочи. дарасунъ можетъ помнитѣ грань около ключа первыя дома мои я когда строилъ то все говорили что какой то сумошедшый напрасно тѣраетъ труд и денги. а до самой рытвины тогда былъ только лесъ а теперь отъ меня розмерыли землю по 12. сажень

1914 год. 5/18 фре

443
а, в,
с. д.

В J

Здраствуйте.

Много уважаемый Г-о Докторъ. письма ваше я получилъ въ конце Генвара и очень радъ что вы получили фотографии я незналъ гдѣ вы пожываетъ. затѣмъ обтимофеевыхъ васъ увѣдомляю что ~~что~~ они всѣ 4. брата давно померли остались ихъ только дети ваш ученикъ Николаи николаевичъ померъ толь въ прошломъ году отка тару жолудка Александеръ Корниловичъ жывой большой посылаетъ вамъ поклонъ какъ старыки тимофеевы такъ и молодыя весьма хорошо обвасъ поминали и говорыли вообще что такихъ людей очень мало на свѣтѣ и сколько доброго совсту вы имъ давали и вышла ваша правда николаи николаевичъ былъ человѣкъ умный только горе что имелъ золотую горачку окончательно помешался на золотѣ и былъ немного розорылся но подконецъ дети выросли и поправилъся Александръ все занимается хозяйствомъ но ума того у него нету. какъ у николая бальзынъ теперъ стала волосьть тыритуи тоже волосьть и тамъ больница жывіотъ участковый врачъ до прошлого году жилъ докторъ Станкѣвичъ. 7. летъ народъ его очень любилъ и уважалъ потому что никому неотказывалъ въ помочы. дарасунъ можетъ помнитъ грань околоключа первыя дома мои я когда строилъ то все говорыли что какой то сумошедшый напрасно тѣраетъ труд и денги. а до самой рытвины тогда былъ только лесъ а теперь отъ меня размерыли землю по. 12. сажень

построили дома гдѣ была 2 скомѣйка на томъ мѣстѣ
построили церковь училище такъ что теперь дара
сунъ большое сѣленіе даже казна построила большой
домъ подъ постовое и телеграфное отдѣленіе тор=
говыхъ лавокъ. 7. жидовъ такъ много наплодилось
какъ клоповъ въ худой кровати. предполагается каждаго
изъ дарасуна сделать городъ но только не скоро.
теперь опишу вамъ источники. 1. ключ это чиста
железна вода. 2. которыи вынашли содовыи спрымѣсю
железной воды остальныя 2 ключа тоже мѣняются
то магнезялька то содова то железна вода меняется
1. былъ арендаторъ шатиловъ сѣздъ былъ не большой
но прыежжала публика богата съ проведеніемъ желез=
ной дороги много стало ездить публики только гала
публика больше всего жиды да малаканы. отъ дарасуна
до железной дороги только 60. віортъ нужно ехать
на лошадіяхъ этомъ году и меѣтъ быть Автомобиль=
на самомъ ключу построены дома довольно сносны
обще жытиѣ кухни и ванны всех номеровъ. 80. и
всѣ летомъ набиты жидами ванное отдѣленіе 24.
ванны. 50. копеекъ за ванну. 1. есть песочныя солнечныя
ванны песочна вана. 40. к солнечна 25. к грязевая. 60. к
солона ванна сколко фунтовъ ванну всыпіять соли
столько и платятъ что доходитъ. 80. ко. угле кислыя
ванъ. 1. р за ванну при томъ курозотны и врачъ
и есть много другихъ Врачей особенно ездитъ счыты
шерговъ докторъ весма хорошы и добросовесны и чело
вѣкъ имѣетъ большую практику съ 8. часовъ до 2 часовъ

и с 5 часовъ до 9. вечера имѣетъ доходу 3. месяца до 7 тыя
рублей. розделено такъ. 15. мая по 1. Іюля 1. вы и сезонъ
2. съ Іюля по 15. Августа. квартиры цена разна такъ
2. комнаты и маленька козіонка 45 р сезонъ общежитіе
гадки сарои номер 35. сезонъ. въ протшемъ зависитъ
это от Арендатора было много арендаторовъ но были
то и гроки то незнающыи своего дела и прогоняли
ихъ а то выдержалъ свою аренду напалъ деньги и самъ
отказался теперь взялъ Аренду жидъ крещаныи
зарекои которую фотографію вамъ послалъ это
заводъ гдѣ газируютъ воду только эта вода для ле=
чения помоему никуды. вода въ ключахъ такъ крен=
ка что даже газу помоему нужно бы убавлять а не
прибавлять расходъ имеетъ жидъ довольно хороши
во влада востокѣ продаютъ бутылку 35. копеекъ
есть даже Аптека торгуетъ 3 месяца 2 ты 500 р и больше
есть ресторанъ одним словомъ полное леченіе
публики и кармановъ. раньше казна предлагала чтоб
крестьянѣ взяли но они боялись теперь отрезали
кругомъ квадратъ. 1. версту загородили и эти ключы
перешли въ Кабинетъ Его Величества. по я думаю
что теперь будетъ лутше впрошломъ году былъ чинов
никъ который делалъ коптажи. ключамъ очистилъ
ключи обложилъ комніемъ и провели речку выше
посадили больше. 3. споловинои тыя деревья теперь
ключи имеютъ другои видъ но вода очень хороша
стала после коптажей можно надеятся
что и публики будетъ больше.

Nr 6

k.3

Biblioteka Jagiellońska
- pisał dyrektor Fryd[eryk] Papée

(Kraków, 1926)

1(Kraków) k.1 k.3

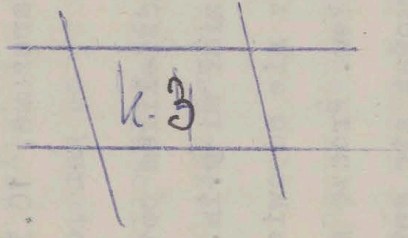

list, k.1

BIBLJOTEKA JAGIELLOŃSKA
w Krakowie.

3

Głowy Pan Prof. Dr. Ben. Dyboroski
we Lwowie

Biblioteka Jagiellońska składa Głowy Panu Profesorowi serdeczne podziękowanie za ofiarowanie jej w dare Pamiętników W. Czernika Wilno 1914 oraz memorjału o tych Pamiętnikach pióra Ben. Dyboroskiego, który złożony został w dziale rękopisów tutejszych.

Kraków 17/5 1926.

Dr. Fryd Papée
Dyr.

BJ

Papée
26

444

k 5

"Biblioteka Polska" - Instytut Wydawniczy, Spółka Akcyjna w Warszawie, Warszawa

[Warszawa; 1925] k. 1 k. 5

podpisy: [Tadeusz] Pini; Al[eksander] Guttry?

k. 5

list; k. 1

INSTYTUT WYDAWNICZY
»BIBLJOTEKA POLSKA«
SPÓŁKA AKCYJNA
W WARSZAWIE

ADRES TELEGR.: „BIBLJOPOL" WARSZAWA
Telefon 221-27, 510-21
Rachunek przekazowy w Oddziale Ziemskiego
Banku Kredytowego w Warszawie Nr. 20
Czekowe konto w Poczt. Kasie Oszcz. 1270

G/R.

445

4

WARSZAWA, dnia 6 lipca 1925
Nowy Świat 23-25

Wielce Szanowny Panie Profesorze,

Jak najmocniej przepraszamy Wielce Szanownego Pana Profesora, że dzisiaj po tak długim czasie zmuszeni jesteśmy zwrócić cenne pamiętniki.

Mieliśmy nadzieję, że w tym roku po przeprowadzeniu prac przygotowawczych będziemy mogli przystąpić do wydania dzieła. Niestety jednak ciężki kryzys ekonomiczny, oraz niezwykle przykre warunki wydawnicze zniewalają nas do odstąpienia od tego zamiaru. Proszę nam wierzyć, że nie kierowała ani nie kieruje nami zła wola, że jedynie stosunki ekonomiczne zmusiły nas do tej decyzji. Z prawdziwą i szczerą przykrością musimy więc z tej niezwykle cennej publikacji zrezygnować.

Łączymy wyrazy prawdziwego szacunku i poważania

INSTYTUT WYDAWNICZY „BIBLJOTEKA POLSKA" SPÓŁKA AKCYJNA W WARSZAWIE

JWielmożny Pan
Prof. Benedykt Dyboski
L w ó w .
ul. Zaścianek, 12

BIBLIOTEKA POLSKA
INSTYTUT NARODOWY

„Biblioteka Polska" Instytutu Wydawniczego

k. 5-11

Bielańska Karolina
(z Wągrowskich)

(Czortków, 1914)

1-4 (Czortków) k. 7

k. 5-11

k. 5-11

4 listy, k. 7

5

Czortków
26/12 1913

Czcigodny Panie
Profesorze

Ośmielam się poprosić o łaskawe udzielenie mi wspomnień jakie Wpan Doktor ma o Włochach, zesłanych na Sybir których sądząc ze wzmianek w książce „Z Warszawy na Kamczatkę" musiał Wpan znać w Petrowskim Zawodzie. Ta grupa Bergamasków: Carli, Denanzio (Andreoli francuz) etc interesuje mnie specyalnie bo znam Bergamo i dużo o nich słyszałem (nawet pisałem parę fejletonów na ten temat w Słowie polskiem)

od siostry Carolego zmarłego w Kadai
hrabiny Agliardi mam listy i notatki
mam też rękopiśmienne zapiski Andreo-
lego, gdzie jest mowa o wielu osobach
wymienionych przez WPana profesora.
Zbieram co mogę ze wspomnień Sybir-
skich, dużo szczegółów o Kadai mam w pa-
miętnikach p. Ludwika Zielonki — u Toka-
rzewskiego są szczegóły barwne ale czasem
mocno bałamutne — chciałabym zdobyć
się na większą monografię: może specyalnie
Carolego którego historyę mam najlepiej.
Ogromniebym była wdzięczną WPanu
Dobr. za jakieś notatki i informacye:
kto żyje jeszcze z kolegów zesłańców
włoskich?
Może i jakie fotografie zaczyłby

mi w swoim czasie WPan profesor udzielić bo chciałabym wydać książeczkę z illustracyjami. –

Przepraszając ostrożnie za moją śmiałość łączę słowa głębokiej czci, od mego Ojca również który wspomina sobie jakto przed 51 laty miał zaszczyt być przedstawiony WPanu w Krakowie przez prof. Teichmana ponoś. Ojciec był wtedy młodym asystentem prof. Czyżniańskiego i robił jakieś badania chemiczne ich WPan tam nadszedł. Obecnie Ojciec mój (Dr. Karol Węgrowski) obchodził przed paru dniami 50 lecie swego doktoratu.

– Mając dwoch synów do wychowania – a wdową jestem – dziękuję

odpowiedź 4/1 1914
wraz z biurem

jeszcze specyalnie za dobre słowa nawołujące do wstrzemięźliwości od picia i kart. Moje chłopaki są dzielne skauty to może się od tych dwóch plag życia małomiasteczkowego uchronią.

Kończę polecając się łasce i pamięci i kreślę wyrazy gorącej czci

Karolina z Wągrowskich
Bielańska

P. Doktór Aleksander Zawadzki dyrektor naszego szpitala uczeń Ojca profesora przypomina się również przezemnie Jego pamięci

446 a-d

448
a,b,c

Czortków
22/1 1914

Czcigodny Panie
Profesorze
posyłam fotografię Andreoliego
w tym kostiumie w jakim go
Wpan profesor musiał znać w
Czycie.
Pytałam Ojca o tego „preparatora"
profesora Czyrniańskiego. Otóż
Ojciec mówi, że teraz przypomina go
sobie doskonale że to był bardzo

zacny człowiek, miał nazwisko niemieckie, pamiętał Ojciec że mu raz za darmo śliczną sową wypchał — wreszcie że potem był zajęty w Muzeum Dzieduszyckich więc sam by można o jego nazwisku się dowiedzieć. O rodzinie prof. Fryzmanskiego Ojciec wyszedłszy z Krakowa już nic nie słyszał. —

Jeżeli WPan Dobrodziej raczy mi przysłać: Czernyszewskiego listy, to serdecznie wdzięczny

będę i może z jednej panią, która dobrze po rossyjsku umie, uda mi się przełożyć ustęp i porobić wyciągi z listów.

Piszę do P. Krzyckiego prosząc go o informacye co do osób i miejsc sybirskich, które mię specyalnie obchodzą.

Przesyłając wyrazy najgłębszej czci od ojca i od rubi polecam się łasce i pamięci

Karolina z Wągrowskich Bielawska

Bielański
1914

B.J

449
a,6
BJ

emn
kto
olę
wyssie miód dobroci.
Kornel Ujejski

9

Czortków 28/1 1914

Czcigodny Panie
Profesorze

Wdzięczny najserdeczniej za książkę tak łaskawie pożyczoną, zacząłem już ją czytać, zwłaszcza zaznaczone miejsca i zaciekawia mnie bardzo. Jakie ciekawe i miłe są rysunki: widoki z Kadai. Czy Wpan dobrodziej sądzi że mogłabym je użyć do książeczki, którą przejmuję? Fotografii Andreolego proszę nie posyłać Panu Kreckiemu gdyż ja Mu już posłałam. ./.

Bielańska 1914

Pocztówka.

Jak mi się uda przetłumaczyć ustępy niektóre, to je przyszlę do łaskawej oceny – mogę je uzupełniać odpowiedniemi notatkami z rękopisma Andreolego. – Polecam się łasce i pamięci i udaję się z nieśmiałą prośbą: Może Opa raczy mnie obdarzyć swoją fotografią! byłaby to dla mnie droga pamiątka. Z głęboką czcią zostaję oddany K. Bielańska

Wielmożny

Profesor Dr. Benedykt Dybowski

we Lwowie

ul. Zaścianek Biały Dworek

Nakładem Koła Pań T. S. D. im. K. Bielskiego w Czortkowie.

Z drukarni J. Łazora w Przemyślu.

450
a, b, c, d

swoją fotografię – byłaby to pamiątka
i dla moich synów – skautów.
Polecam się łasce i pamięci
z głęboką czcią oddana
Karolina Bielańska

Czortków
1/7 1914

Czcigodny Panie
profesorze!

proszę mi darować że tak
długo trzymam książkę o
Czernyszewskim ale za-
częłam ją niedawno czytać
porządnie z panią która
dobrze umie po rosyjsku

/

Jeden ustęp: „Czernyszewski w Kadai" chcę przetłumaczyć dla moich znajomych włoskich, którzy wydadzą numer pamiątkowy w rocznicę śmierci Caroli'ego w Kadai 8/6 1865 – Wypisałam sobie z pamiętników Andreolego ustępy tyczące się Piotrowskie i chcę to ująć w opowiadanie.

Czy pozwoli mi Wpan profesor

przysłać sobie rękopism (na maszynie pisany) do łaskawego przejrzenia i może poprawek? Andreoli mówi tam o wielu ludziach WPanu znanych: a charakteryzuje ich czasem inaczej jak n.p. Zielonka, który równocześnie z nim był w Piotr. n.p. kapitana Rozgieldiejewa?

Także o niektóre wyrażenia chciałbym się poradzić: Co to znaczy po polsku n.p. często używane wyrażenia: „river serré les fers" (grozi tem kommendant więźniom każe zakuwać tak tych, których zastał bez kajdan

Czy to znaczy ciasną obręcz czy
krótkie spięcie łańcucha:
(Kurzschliessen po niemiecku?
i jak to powiedzieć po polsku.
— Czy Sochaczewski był w Pio-
trowsku? Andreoli wspomina o
nim ale nie ma pewności czy go
znał osobiście — znał dobrze
za to Wrońskiego, Dworzaczka
Marczewskiego, Trepkę, Piechowskiego
Godlewskiego, Grabowskiego, Nie-
mirowskiego etc. Smutna
rzecz że mimo usilnych moich starań
te zapiski przepadną zdaje się w sądzie
lub u Krzemienieckiego. Tylko
fotografie uratowaliśmy dla wdowy
Jedną z nich posyłam Czcigodnemu
panu profesorowi — poślę ją również
panu Kręckiemu. Byłabym bardzo
szczęśliwa gdyby Wpan raczył mię obdarzyć

k 12-14

Bochwic Sugan

(Tuta; 1910 (21. XII. 1909 st. stylu))

(Tuta; 1910) k 3 k 12-15

k. 12-15

list, k. 3

Szanowny Panie!

Przed kilku tygodniami przysłano mi wycinek z „Gońca Wil." z Pańskim artykułem o Świteźi. Niezwłocznie wysłałem do redakcji sprostowanie, ale ponieważ dotychczas nie wiem, czy takowe zostało umieszczonem, przeto zwracam się do Pana bezpośrednio, aby poruszoną przez Pana kwestję wyświetlić.

Skłania mię do tego mocne przekonanie, że występując publicznie i prywatnie przeciwko mnie z oskarżeniami uwłaczającemi - działał Pan bona fide - mając na względzie tylko dobro sprawy, za którą się ujmował.

W każdym razie muszę zaznaczyć, że informacje Pańskie pochodzą od osób mających chyba osobiste powody szkodzenia mi w opinji publicznej, a w najlepszym razie nie znających dokładnie wszystkich szczegółów, lub może nawet rozmyślnie przedstawiających takowe w fałszywym oświetleniu.

Otóż najwpierw całkiem niesłusznie przypisuje mi Pan autorstwo czy też inspirowanie artykułu „o zanikaniu jezior w Szwajcarji," o którym po raz pierwszy dowiedziałem się z Pańskiej o nim wzmianki, a przygotowywać opinję publiczną do zupełnego zniszczenia jeziora nie mam żadnej potrzeby,

gdyż podobnych zamiarów nigdy nie miałem i z całą gotowością przyłączę się do wszelkiej akcji mającej na celu przywrócenie jeziora do pierwotnego stanu.

Zatem najzupełniej fałszywą jest podana przez Pana wiadomość co do powtórnego przekopania przezemnie dla zysku /25 rublowego/ ochronnego wału.

Rata dzierżawna za mój młynek pozostaje bez zmiany od dłuższego czasu, a każden, kto mnie zna bliżej, może stwierdzić, że nie tylko nikt mię nigdy w kwestjach pieniężnych nie mógł posądzić o chciwość, ale przeciwnie, stale spotykam się z zarzutami zbytniej łatwowierności i zaufania względem innych. – Po zasypaniu wyrwy w wale nadbrzeżnym przed 2 laty – kazałem swemu leśnikowi stale naglądać, aby takowego ponownie nie uszkodzono; na wsi bywam tylko latem, i kiedy po przyjeździe w ubiegłym lipcu dowiedziałem się, /o tem/, że wał jest znowu przekopany, /co nawet i dla młynarza nie przedstawiało żadnej wartości, gdyż z powodu ciągłych deszczów – wodę w stawie musiał stale spuszczać, bo miał jej za wiele/, kazałem leśnikowi natychmiast naprędce zasypać takowy czasowo nim przyszlę do tego grabarzy, ale leśnik doniósł mi nazajutrz, że Puszkarski zapowiedział mu, że pociągnie każdego do odpowiedzialności sądowej za „самоуправство", kto zacznie zasypywać wyrwę, gdyż chce aby jezioro pozosta-

wało w stanie obecnym, bo w takim razie obywatelstwo prędzej takowe od niego odkupi i drożej zapłaci. /Proponował Puszk. i mnie kupienie jeziora za 40,000 rs./—

Pomimo wygrażań Puszkarskiego, w pierwszej połowie września st. st. wylot był jednak o tyle przysypany, że woda z jeziora nie szła.

Nie wiem jak stoi ta sprawa teraz, ale uważam obawy Pańskie co do dalszego - rok rocznie spuszczania jeziora - za nieuzasadnione, chociażby tylko dla tego, że wymagałoby to stopniowego znacznego pogłębiania rowu i znacznych kosztów.

Chodzi więc obecnie nie o to, aby nadal nie obniżać jeziora, bo tej obawy stanowczo nie ma, ale o to, aby go podnieść do dawnego poziomu.

Uważam, że daleko właściwiej byłoby zamiast zbierać wiadomości od sąsiadów, bezpośrednio zwrócić się do mnie, a jestem pewny, że wspólna narada na miejscu i wskazówki, któremi mógłbym służyć, byłyby z pewnością o wiele korzystniejsze dla sprawy od polemiki gazeciarskiej.

W każdym razie uważam, że będzie daleko właściwiej, jeżeli kwestja o Świteri w ogóle, i co do sposobu jej zabezpieczenia - w szczególności, będzie omówioną i zdecydowaną przez grono obywateli-nowogródzian podczas przyszłego lata. Wybór osób, a także miejsca i wyznaczenie czasu - pozostawiam Panu, ja tylko wymagać będę, aby w ich liczbie byli powszechnie szanowani

p.p. Jan Szpihalski z Haciszcz i Karol Korpowicz z Czombrowa. – Wymagam też wskazania osób, które Pana poinformowały o ponownym przekopaniu rowu i podniesieniu dzierżawy z tego powodu, bo rozsiewania podobnych fałszów bezkarnie pozostawić nie mogę.

Nie jestem żadnym Etkiewiczem, ani Błaznem; od lat 23 zajmuję posadę w sądownictwie, – a ostatnie 10 lat jestem sędzią wydziału cywilnego sądu okręgowego, mam ustaloną opinję i w żadnym razie nie mogę (nadal) dopuścić, aby w ten sposób poniewierano moje nazwisko.

W oczekiwaniu odpowiedzi pozostaję

Z prawdziwym szacunkiem

Lucjan Bochwic

Adres mój
Rossja. m. Tuła
ul. Pirogowa (Rogowa) № 34.

21 Grudnia 1909
Stycznia 1910

BJ

14

Заказное

Австрія

г. Львовъ (Лембергъ)

Его Вѣр. Доктору

Венедикту

Дыбовскому

ул. Снопковская

Отъ Л. Л. Бохвица.

Тула. Роговая № 34.

Récommandée

Austrja

Lwów

2

Snopkowska Bocznа

Wielmożny

Dr. Benedykt

Dybowski

od L. Bochwica

Tuła. Ul. Rogowa 34.

ТУЛА 22 12 09

R Toula № 346.

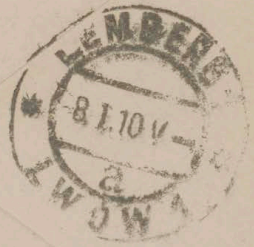

Styczeń 1910 r.

LEMBERG
8.I.10 V
2
LWÓW

Bochnia Zmyślona
1909/ [illegible]

k. 15-16

Bogucka

Cecylia

(Juhanowicze) 1913

1 (Juhanowicze) k. 2 k. 16-17

k. 15-16

1 list, k. 2

451
a, 6, c

Wielce Szanowny
Panie Profesorze,

Czytałam obecnie życiorys Zyg. Sierakowskiego Br. Zaleskiego, przytoczony w dziełku Sz. Pana p. t. „Pamięci Zyg. Sier.", następnie broszurę Koszczyca p. t. „Zyg. Sier."

Otóż zestawiwszy fakty i daty nie mogę niektórych rzeczy zrozumieć, nap. co powodowało Sierakowskim, że przedstawił w 1862 cesarzowi Memorjał swój o sprawie polskiej, a jednocześnie w tym że r. 1862 należał do tajnych

organizacji i był w nich „jedną z najwyższych powag", według słów Z. Miłkowskiego, przytoczonych przez Koszczyca; czyli, że nie wierzył w odzyskanie niezależności drogą ustępstw dobrowolnych. Jak to pogodzić? Próbował dwóch dróg na wszelki wypadek?

Interesuje mię bardzo postać Z. S., dlatego ośmielam się zapytywać Szanownego Pana.

Czy mi się zdawało, że Sz. Pan mówił nam, iż ma wyjść obszerny życiorys Sierak?

Będę bardzo wdzięczną Sz.

Panu, jeśli mi na te pytania zechce odpowiedzieć za pośrednictwem której z Córek.

Wyrazy najgłębszego szacunku dla Obojga Szanownych Państwa łączę. Młodą gromadkę żegnamy z wielkim żalem.

C Bogucka

1 rozrz. G.B.
Tuhanowice

k. 17-20

Bogusławski Władysław

(Warszawa, 1895-1898)

1 (Warszawa, 1895) k. 1-2 k. 17-18

2 (Warszawa, 1898) - w imieniu redakcji „Biblioteki Warszawskiej" k. 2 k. 19-20

k. 17-20

2 listy, k. 4

Warszawa.
Jerozolimska 64

d. 2. Kwietnia 1895 r.

17

452
a,b,c,d

Kochany Benedykcie!

Udaję się do Ciebie w interesie Romana Frankowskiego, który w tej chwili w wielkim znajduje się kłopocie. Wydalono mu syna z gimnazyum bialskiego, za ostre wyrażenie się o miejscowym inspektorze i o popie prawosławnym. Wydalenie nastąpiło w formie zamykającej mu dostęp do innych szkół w kraju, tak, że skłopotanemu ojcu pozostaje tylko Galicya, t.j. Kraków lub Lwów.

W tej właśnie sprawie pragnęlibyśmy zasięgnąć Twego zdania

jako znającego lepiej od nas miej-
scowe stosunki. Chłopiec ma
lat 16 i był w gimnazyum filo-
logicznem; przy dzisiejszych jed-
nak u nas warunkach, filolo-
gia nie na wiele mu się przyda,
a jeżeli skończyć ma szkoły w
Galicyi, powinien pójść na dro-
gę, na której tak zwane „kwa-
lifikacye" tutejsze byłyby mu
obojętnemi, — t.j. przygotować
się do przemysłu lub handlu. Jak więc radzisz-
czy ma wprost kończyć Gim-
nazyum w Krakowie albo

we Lwowie i potem kształcić
się w jakimś wyższym zakładzie?
Mnie przychodzi na myśl
politechnika lwowska; w ja-
kiwięc sposób mógłby się do
niej przygotować we Lwowie; wreszcie zaś
gdyby uczęszczał bądź do gimna-
zyum bądź do specyalnego za-
kładu, czy i jak go będzie
można umieścić u kogoś, kto-
by rozciągnął nad nim opie-
kę z pewnym rygorem, którego
chłopak potrzebuje; co to
wszystko wreszcie będzie
kosztować?

Ufając w Twoją życzliwość
dla poczciwego Kolegi, czekać
będę kilku słów odpowiedzi na
te zapytania; tymczasem ślę
Ci serdeczne pozdrowienie wraz
z wyrazami wysokiego powa-
żania i przyjaźni

Twój

W. Bogusławski

1895

R.I

453
a,6

Warszawa, d. 26 Maja 1898

EDYKCYA
BIBLIOTEKI WARSZAWSKIEJ
w Warszawie
Warecka Nr. 14.

Kochany Benedykcie.

Od Askenazego, świeżego Twego kolegi, a naszego współpracownika dowiedziałem się że masz studyum antropologiczne o Mickiewiczu i że wahasz się z danemi go „Bibliotece" Dla czego? Pismo nasze prowadzone jest w takim tonie, że najpoważniejsza praca znajdzie się tam na swojem miejscu, a przecież dotąd, prośba z którą niegdyś ustnie zwracałem się do Ciebie, nie była uwzględniona, i nazwisko Twoje nie figurowało na kartach „Biblioteki"

Przypomnij więc sobie kochany Benedykcie dawne nasze koleżeństwo, i stwierdź swą pamięć teraz oddanem nam owego studyum, skoro masz je gotowe.

Prosiłem Askenazego żeby Ci to przypomniał, ale zanim on wróci do Lwowa wolałbym mieć od Ciebie stanowczą odpowiedź, której oczekując i łącząc tymczasem pozdrowienie, zostaję z wysokiem poważaniem i niezmienną przyjaźnią

W. Bogusławski

BJ

Boguslawski
1898

k. 22

Bolszaja Sowietskaja Encyklopiedija
Redakcja, Moskwa.
Otdiel Geografii - podpisał W. Kamieniecki
(Moskwa, 1930) k. 1 k. 22

j. ros.

k. 22

list, k. 1

540

21

РЕДАКЦИЯ БОЛЬШОЙ СОВЕТСКОЙ ЭНЦИКЛОПЕДИИ

МОСКВА—19, ВОЛХОНКА, 14. Тел. 4-94-06.

№ 1337 „ “ 19/III 1930 г.

т.Дыбовскому.

Н/вх. №

Уважаемый товарищ!

Географический отдел БСЭ вторично обращается к Вам с просьбой сообщить о себе краткие автобиографические сведения и перечень основных работ, необходимые для одного из следующих томов БСЭ.

Пом.Ред.Отд.Географии В. Каменецкий. (В.Каменецкий)

BJ

k. 22-23

ks. Bouchand Jan

(Marche, 1914).

1 (Marche. 1914) k. 2 k. 22-23

k. 22-23

list, k. 2

J. + M

Pax Christi!

Marchid. 28.5.1914.

Wielmożny, drogi Panie Doktorze!

Qui tacet consentire videtur?
Uważam P. Doktora za człowieka zacnego, uczonego, miłego, szlachetnego, według tego, co czytałem w Pamiętnikach O. Rafała, ale, co do religii, nieco obojętnego. Czy się mylę? Czy drogi Pan Doktor spowiada się, czy przystępuje do stołu Pańskiego na Wielkanoc? Jeżeli nie, to niech będzie tak łaskaw przygotować się jak najprędzej do spowiedzi, z prostotą, z ufnością, ze spokojem, i do Komunii św.; może przez 3. dni rekolekcyi, n. p. u OO. Jezuitów, albo u Ksks. Misyonarzy, albo gdzieindziej.
Powtórzę, czy P. Doktor się modli, rano i wieczór? Jeżeli nie, to proszę bardzo zacząć dzisiaj, odmawiając, rano i wieczór, z uwagą i nabożnie, 1. Pater, Ave et Credo, codziennie.

Do modlitwy ustnej byłoby bardzo dobrze dodać, codziennie kilka minut rozmyślania o prawdach wiecznych, o rzeczach ostatecznych, o śmierci, o sądzie, o piekle, szczególnie zaś o niebie i ale przedewszystkiem o męce Pańskiej.

Z miłości ku nam, dla naszego zbawienia i wiecznego szczęścia, P. Jezus cierpiał i umarł; za każdego z nas. Widział wtedy P. B. Dybowskiego, miłował go miłością nieskończoną, cierpiał za niego chętnie.

„Cierpię tak; ale będzie on zbawiony, ze mną w niebie, szczęśliwy, na całą wieczność; to mi wystarczy; umrę za niego, chętnie, i umarł.

Jak nie miłować Tego, który tak miłuje?

Bardzo polecam także P. Doktorowi, jako dobremu Polakowi, albo Litwinowi, kochać szczególnym sposobem, Matkę Boską; myśleć o niej od czasu do czasu, odmawiać to krótkie westchnienie: O Marjo, bez grzechu poczęta, módl się za nami, którzy się do ciebie uciekamy.

Mam nadzieję, że P. Doktór nie będzie się gniewał na mnie, że piszę takie rzeczy.

Kocham P. Doktora bardzo serdecznie i pragnę gorąco, żeby był prawdziwie szczęśliwym.

Po trzecie, czy P. Doktor chodzi na mszę św. w każdą niedzielę i w każde święto? Jeżeli nie, to proszę zacząć i chodzić wiernie aż do śmierci. Codziennie około 1/2 do 7ej. Kiedy mam mszę św. P. Doktor jest przy mnie; a jest to dla mnie prawdziwą pociechą; ale to nie wystarcza; musi P. Doktor słuchać osobiście mszy św. kiedy kościół święty tego wymaga.

Gdyby mógł także drogi P. Doktor czytać Ewangelię, aby lepiej znać i kochać naszego Boskiego Zbawcę! Jak kochać osobę, której nie znamy?

Czytam w naszej gazecie paryskiej artykuły o konferencjach mianych w Instytucie Katolickim, w Paryżu, o budyźmie, artykuły nader ciekawe. Potwierdzają to co mi P. Doktor napisał, o pogrzebach, o modlitwach, odmawianych wiatraczkami, itp. To wszystko będzie drukowane w żywocie Orłopola; a gdyby drogi P. Doktor mógł mi więcej jeszcze napisać, to bardzo o to proszę.

Napisałem w artykułach już drukowanych, że Selenga przynosi do Bajkału wody Mongolii; czy niema w tem błędu?
Dużo także napisałem o P. Dybowskim; ale jestem pewny, że w tem niema błędu żadnego bo drukowali same słowa O. Rapała.

Kończę dzisiaj, ale mam nadzieję, że ten list do drogiego P. Doktora nie będzie ostatnim; a kończąc, proszę P. Boga, żeby raczył pobłogosławić Pana Doktora i jego prace i kreślę się,

Drogiego P. Doktora,

bardzo serdecznie przywiązanym i wdzięcznym sługą.

Ks. Jan Bouchaud.
Karmelita.

Bouchaud
1914

BJ

28.V.14

k. 25-35

Brauer Friedrich

(Wien, 1897)

1-4 (Wien, 1887) w imieniu K. und k. (K.K. Naturhistorisches Hofmuseum, (Wien) Zoologische Abtheilung k. 24-31 k. 8

5 (Wien, 1887) k. 2 k. 32-34

6 (Wien, 1887) w imieniu K. und K. Intendanz des k.k. naturhistorischen Hof-Museums k. 1 Wieden k. 34

j. niem.

k. 25-34

6 listów, k. 11

K. K. NATURHISTORISCHES HOFMUSEUM
IN WIEN.
ZOOLOGISCHE ABTHEILUNG.

725 a, 6, 1

Wien, d. 26/5 1897

Sehr geehrter Herr Professor!

Soeben hat mir Herr Dr. Kowaleswski aus Dublany die Mittheilung gemacht, dass Sie, geehrter Herr Collega, geneigt sind, Crustaceen und Mollusken aus dem Baikal-See im Tauschwege abzugeben.

Da aber das naturhistorische Hofmuseum von den Crustaceen dieser Fauna bereits 72 Gammarus-Arten besitzt, welche im Jahre 1876 von Dr. Taczanowsky acquirirt worden sind und sich auf der inliegenden Liste verzeichnet finden, so wird es sich betreffs dieser Thiergruppe nur darum handeln, ob und in wieferne Herr Professor unsere Collection completiren können. – Anders freilich steht es mit den Mollusken des Baikal-Sees. Diese sind in der

hiesigen Sammlung noch durch keine einzige Art vertreten, so dass uns daher alle Formen, die Sie aus Ihren Doubletten-Vorräthen noch auftreiben können, willkommen sein werden.

Es wäre uns sehr erwünscht, vorerst ein Verzeichnis derjenigen Arten (Crustaceen und Mollusken) zu erhalten, die Sie noch abgeben können, und zu erfahren, was Sie dafür im Tausche zu erhalten wünschen.

Gleichzeitig bitte ich mir zu schreiben, ob und unter welchen Bedingungen Sie das Skelet von Rhytina Stelleri, von welchem uns ebenfalls Herr Dr. Kowaleswski erzählt hat, an das hiesige Hofmuseum abtreten würden.

Indem ich Sie schliesslich bitte, das beiliegende Verzeichnis gelegentlich zu retourniren, zeichne ich

hochachtungsvoll

für die Direction:

Prof. Dr. Fr. Brauer

Brauer
1897

K. K. NATURHISTORISCHES HOFMUSEUM
IN WIEN.
ZOOLOGISCHE ABTHEILUNG.

WIEN, d. 13./7 1897

726
a,6,c

Hochgeehrter Herr College!

Nachdem ich aus Ihrem Schreiben ersehe, daß Sie dem Museum einen Kopf der Rhytina zugedacht haben u. z. im Tauschwege überlassen wollen, so möchte ich Sie doch bitten mich über den wichtigsten Punkt aufzuklären, nämlich über die Werthschätzung dieses Objektes u. ferner über Ihre Wünsche, da ich doch nicht wissen kann, was Ihrer Sammlung fehlt, eventuell Ihnen wünschenswerth wäre. Erst dann könnte ich auch feststellen ob es dem Museum überhaupt möglich wäre auf den Tausch einzugehen.

Ich ersehe auch nicht, ob Sie vor-
dere Extremitäten unter den
Rhytiner Knochen besitzen,
die wir — mit Ausnahme
der Hände — besitzen. —
Welche Knochen aber uns fehlen
z. B. bestimmt: welche Wirbel
od. Rippen, kann ich nicht
sicher angeben. Ich lege hier
die Maaße von Oberarm
etc folgen, damit Sie sehen
in welchem Verhältnisse
dieselben zu den Schädeln
stehen, die Sie besitzen.
Ebenso bitte ich um die An-
gaben der Preise der Conchylien
u. Crustaceen, oder der
Desideraten. Ich muß mich
damit gegenüber der
höheren Behörde ausweisen

u. kann ohne bestimmte Belege mich überhaupt in gar nichts einlassen. Ich bitte Sie daher recht sehr mir die gestellten Fragen in bestimmter Weise zu beantworten u. verweise auch mein früheres Schreiben.

Hochachtungsvoll
ergebenst
Braun

Rhytina. Scapula 58 cm l. 43 cm br.
Humerus 47 cm lang
Radius 41 cm "
34 Rippen wahrscheinlich von einem u. demselben Individuum
35 Wirbel von 3–4 Individuen
Die beiden Extremitäten (ohne Handknochen) von demselben Exemplare. D. Lz.

K. K. NATURHISTORISCHES HOFMUSEUM
IN WIEN.
ZOOLOGISCHE ABTHEILUNG.

Wien, d. 9/6 1897

454
a, 6

Sehr geehrter Herr Professor!

In Beantwortung Ihres Briefes vom 3. d. M. theile ich Ihnen vor Allem mit, was das naturhistorische Hofmuseum seinerzeit von der Rhytina Stelleri erhalten hat. Es sind dies die folgenden Knochenreste:

- 4 Halswirbel
- 3 "
- 1 "

} von 3 erlei Individuen.

- 9 Brustwirbel
- 5 Lendenwirbel
- 9 Schwanzwirbel

} scheinbar von 1 Individuum.

- 4 Brustwirbel separat.
- 34 Rippen scheinbar zusammengehörig.
- 1 Rippe separat.
- 2 Extremitäten (Schulterblätter, Ober- und Unterarme) von einem und demselben Individuum.

Es fehlt also das Wichtigste, der Schädel!! —

Da bei uns jede Acquisitions-Angelegenheit Gegenstand collegialer Berathung ist, so muss ich in einer der nächsten Sitzungen über Ihr Angebot

referiren. Zu diesem Zwecke ersuche ich Sie um baldigste Beantwortung der folgenden Anfragen:

1.) Können Sie unser Rhytina-Skelet vervollständigen?

2.) Welche Crustaceen und welche Mollusken-Arten aus dem Baikalsee können Sie uns abgeben?

3.) Was wünschen Sie für das von Ihnen Angebotene zu erhalten?

4.) Was soll Ihre Sendung kosten, falls wir ~~dies~~ die von Ihnen gewünschten Objecte nicht abgeben können?

Erst nach Beantwortung dieser richtigen Fragen kann ich den Beschluss des Collegiums einholen und erst dann kann ich Ihnen mittheilen, ob wir auf Ihre Sendung reflectiren oder nicht.

Ich zeichne mit bestem Gruße

hochachtungsvoll

Brauer

K. K. NATURHISTORISCHES HOFMUSEUM
IN WIEN
ZOOLOGISCHE ABTHEILUNG.

Wien d. 28/7 897

30

456

Sehr geehrter Z. College!

Das Museum hat beschlossen zur Auswahl der Schädel etc von Rhytine Z. Castor Dr v. Lorenz nach Lemberg zu schicken und bitte ich mir umgehend zu schreiben ob Herr Professor zwischen 15ten u 20ten August dort anwesend sind, oder ob Ihnen eine andere Zeit lieber wäre, etwa Ende September.

Hochachtungsvoll

Brauer

BJ

BJ

457
a, 6, c

2. Oct. 97

Wien.

Sehr geehrter Herr
Professor!

Herr Custos Dr. L. von Lorenz
ist nun von seinem Urlaube
zurückgekehrt und könnte
etwa von nächster Woche an
nach Lemberg kommen, um
einen Rhytina-Schädel,
wie Sie einen solchen für
das naturhistorische Hof-
museum als Geschenk zu
bestimmen so freundlich
waren, zu übernehmen.

Es handelt sich darum
jenen Schädel auszuwählen,
der am Besten zu dem
bereits bei uns vorhandenen
Rumpfknochen passt,
sowie auch eventuell zu
letzteren noch einige Er-
gänzungen zu suchen.
Bei dieser Gelegenheit
werden Sie dem Herrn
Custos von Lorenz auch
näher bezeichnen können,
was Sie für Ihre Sammlung

für Wünsche haben.
Wir werden dann gerne
bereit sein dieselben
soweit unsere Vorräthe
reichen, zu berücksichtigen.
Mit der Bitte um
gütige baldige Nachricht,
ob Ihnen jetzt der Besuch
des Herrn Dr von Lorentz ge-
legen sein wird, bin ich
Ihr hochachtungsvollst
ergebener

Bauer

Brauer
1897

K. UND K. INTENDANZ
des k. k. naturhistorischen
Hof-Museums.

BJ

Z: 624.

Wien, 16. Dezember 1897.

Hochgeehrter Herr Professor!

Der ergebenst Gefertigte beehrt sich Ihnen mitzutheilen, dass das hohe Oberst-Hofmeisteramt Sr. k. u. k. Apost. Majestät mit Erlass Z: 8555 vom 19. November l. J. die Genehmigung zur Annahme des dem k. k. naturhistorischen Hofmuseum überlassenen Skelettes einer Seekuh (Rhytina Stelleri) ertheilt und mich unter Einem beauftragt hat, Ihnen den verbindlichsten Dank für die werthvolle Spende auszudrücken.

Der Vertreter des k. k. naturhistorischen Hofmuseums:

J. Brauer

An
Hochwohlgeboren
Herrn Dr. Dybowski
Professor in Lemberg.

Brauer
1897

k. 35 - 40

Brusina [Spiridion]

(Zagreb, 1890 - 1903)

1 (Zagreb, 1890) (Računateljstvo Narodnoga Zoološkoga Muzeja u Zagrebu) k. 1-2 | 35-36

2-3 (Zagreb, 1903) k. 1-4 | 37-40

k. 35 - 40

j. niem.

3 listy, k. 6

RAVNATELJSTVO
NARODNOGA ZOOLOŽKOGA MUZ
U ZAGREBU.

764
a,6,c,d
BJ

25. 1. 1890.

Hochgeehrter Herr Doctor!

Inliegend finden Sie die Zagrabica-Lacerna, welche Sie die Güte gehabt haben mir mitzutheilen, und welche ich Ihnen dankend zurücksende. Auf Ihre Anfrage beehre

ich mich Ihnen Folgendes zu antworten:

N.° 1. Die zwei gross. Exemplare sind der Beschreibung und Abbild. (Taf. XIII, Fig. 12, 13) ganz entsprechend, darum muss man diese als Fagrabica Brusiniana betrachten.

N.° 2. und 3. (nämlich 17 mittelgrosse und kleine Exemplare) kann man unmöglich als F. Brusiniana betrachten, darum möchte

ich diese kleine Form L. Dybowskii benennen.

Was die Caspia-Arten anbelangt, so finde ich zu bemerken, dass C. Grimmi, C. Kowalewskii, C. Arthi ebenso wie Nematurella Eichwaldi, N. conus und N. Sieversii generisch nicht zu trennen sind. Hingegen ich Caspia Baeri, C. Wahlbergi, C. Pallasii u. C. Gmelini als einzige wahre Repräsentanten der Gattung Caspia betrachten möchte.

Nochmals für Ihre Ge-
fälligkeit dankend verbleibe
ich Ihr ergebst.

37

Zagreb. Kroatien
7. I. 1903.

Hochgeehrter Herr Doctor.

Allerest meinen
besten Dank für die
freundliche Sendung
Ihres sehr interessant.
Arbeiten, welche ich
schon von früher kenne.
Ihre Post-Karte

hat mich gerade bei
der Arbeit getroffen; ich
habe nämlich das wenige
Material aus ein. unnum.
meriert. Carton „Detritus"
ausgeschlemmt, und nun
werde ich mehrere Tage
zu thun habe, bis ich
diese Minutien heraus-
nehmen und bestimmen
werde.

Ich werde also seiner
Zeit eine Revision der
Mollusken-Fauna des
Caspisee's unternehmen;
bitte also darum mir je
mehr möglich Material
zusenden zu wollen. Ob
könnte ich noch Caspisee-
Conchylien bekommen?

Mit vorzüglich. Hoch-
achtung Ihr ergeb. Clessin

766
a,6,c

Zagreb = Agram
11. I. 1903.

Hochgeehrter Herr Professor.

Unlängst hat mir
Ihr Herr Bruder Vladé,
slav geschrieben, dass Sie
mir gerne noch:
1. Cardium - Arten,
2. Dreissensia caspia und
3. " sp. n. ? zur
Ansicht und Bestimmung

zusenden wollen, was
ich mit Dank ange-
nommen habe. Nun möch-
te ich Sie um eine gros-
se Gefälligkeit bitten.
Wollen Sie mir zugleich
die gauze Gastero po-
den-Sammlung zur
Ansicht schicken; denn
ich habe bei der Aus-

schlämmung einer klei-
nen Partie „Detritus" viele,
meistens schlecht erhalte-
ne, Minutien gefunden,
und möchte auch diese
genau bestimmen. Darun-
ter habe ich eine neue
Art gefunden, welche ich
Salvata (Lanzaia) Dybow-
ski nennen werde.

Mit vorzüglich.
Hochachtung Ihr ergb.

k. 42-43

Brzežicki

Mikołaj

(Munkács (Munkacs), 1905)

1 (Munkács, 1905) k. 2 k. 41-42

k. 41-42

1 list; k. 2

459
a, 6. c.

BJ

Węgry.

Munkacz, 4/7 1905.

Czcigodny Panie Profesorze!

Przedewszystkiem najserdeczniej dziękuję Czcigodnemu Panu Profesorowie za łaskawy podpis na pokwitowaniu, które ułatwi mi na obczyźnie zbliżenie się do kadry. Chociaż dla sprawy narodowej, tak jak ją każdy prawdziwy Polak rozumieć powinien, byłem i jestem gotów całą duszą przyjąć i życie aż do ostatniego tchnienia poświęcić, tak jednak bardzo i tak niestychanie zostałem skrzywdzony przez ludzi i to rodaków, z tak podłością się spotkałem, tak najzupełniej byłem opuszczony, że życzliwość okazana mi teraz jest czemś nieocenionem dla mnie, jest jakby napojem kojącym ból wewnętrzny, ostudzającym kielich goryczy, jaki mi tak bezwzględnie kazano aż do dna wychylić. Nie mógł opisywać Czcigodnemu Panu Profesorowi cierpień a tak bardzo bolesnych przejść moich w ostatnich czasach, bo Pan Profesor Zalewski, któremu już stąd obszernie napisałem, wszystko ma z pewnością opowiedziane. Nadmienię jeszcze tylko, że przez cały prawie czas uwięzienia nie wiedziałem, że

tak niekrzemnie osmarowano mnie, powiedziano mi bowiem w policji, iż zostałem uwięziony jako przestępca polityczny i że dzienniki przeważnie o tej sprawie pisały. Oczywiście doktadnie wiedziałem, jakiego manewru użył ten niegodziwiec Siedroy!, lecz nigdy nie przypuszczałem, żeby ludzie, którzy mnie lepiej znają, mogli, nie sprawdziwszy, moralnie mnie kamienować! Na kilkanaście dni przed wyjściem dowiedziałem się o wszystkiem. O, jak okropnie cierpiałem! jakie okropne moralne męczarnie przeszedłem! — tego żadnemi słowy nie zdołam opisać! Za co, za co to wszystko?!
Szczególnie mi bolało stanowisko, jakie zajął wtajemniczony Pan Profesor — nawet publicznie w dziennikach, który przecież znał mnie lepiej od innych, którego głos ma znaczenie w społeczeństwie, — dlaczego więc tak wystąpił przed doktadnem sprawdzeniem istotnego stanu rzeczy? Przepraszam najmocniej, ale nie mogłem się powstrzymać od wtrącenia tych kilku słów żalu — tyle to mi było sprawiło bólu, nadmiernego bólu! Odczuwałem krzywdy aż do szaleństwa!
Wiem, iżem zawinił względem Czcigodnego Pana Profesora, nie mogąc ostatnim razem dotrzymać słowa, ale gdyby Pan Profesor wiedział dlaczego, to z pewnością mi wybaczył. Tak mi było ciężko w ostatnich czasach przed tą sprawą, a przytem miałem nieszczęście na tak niegodziwych ludzi natrafić, że w głowie mi się

wówczas majątku. A takie dużo, dużo miałem wtedy pracy. Winienem, żem się zaraz nie wytłumaczył, teraz więc proszę Czcigodnego Pana Profesora najuniżeniej mi wybaczyć.

Po tylu cyrkach i tak nieustannie bolesnych przejściach ogromnie jestem spragniony objawów życzliwości, pokrzepią mnie one i dodadzą mi do dalszej walki w tak (bardzo) smutnem życiu wygnańca-tułacza; może Czcigodny Pan Profesor zechce mię obdarzyć kilku życzliwemi słowami, w tym celu podaję swój adres, jestem bowiem zmuszony jeszcze parę dni tutaj pozostać, ponieważ nie mam dotychczas wystarczającej kwoty na drogę. Czy Pan Profesor nie zna nikogo w Monachium (Monachium) lub wogóle w Niemczech z wyjątkiem Pruss? — pragnąłbym bowiem dzisiaj gdzieś nieco bliżej Polski.

Kończąc, proszę Czcigodnego Pana Profesora przyjąć mojem wyrazy najgłębszego szacunku, z jakiem pozostaję

Mikołaj Brzezicki

Adres: Węgry
Munkács
Fő-utcza
„Hungária" szálloda.

Dnia 8 VIII 95

w/ list Brzezińskiego

1905

k. 43-45

Bujwid

Odon

(Kraków, 1827)

1-2 (Kraków, 1827) k. 2+1

k. 43-45

k. 43-45

2 listy, k. (2+1) 3

21/XI 927 Kr. Bujwid 43

Czcigodny Panie Profesorze!

Odpisuję zaraz na list adresowany do Redakcyi ponieważ ja to mam szczęście czy nieszczęście być owym Redaktorem, gdyż na razie nie mogliśmy znaleźć innego.

Nie znałem sprawy ostatniego oświadczenia Zamenhofa i znajduję je dziwacznem i niezgodnem nawet z jego stanem umysłu; przypisuję to jakiemuś rozstrojowi pod wpływem wojny, czy może bliskiej śmierci a ciężkiej choroby, którą nosił oddawna.

Przytoczę to tylko, co mi powiedział po Krakowskim Zjeździe w r. 1912.

BJ

„Dziękuję Wam kochany kolego za urządzenie tego zjazdu tu w tym tak miłym dla mnie Krakowie. Nie myślałem nigdy, że właśnie tutaj doznam tak miłych wrażeń." Mówiąc to miał łzy w oczach.

A kiedy później mówiliśmy z sobą o narodowościach i gdy zapytałem go, do jakiej narodowości się poczuwa odrzekł: Nie garnę się gwałtownie do tych co mię mi bardzo chcą znać. Ale opowiem Wam

co myślą moje dzieci, których mi uczę nienawiści dla żadnego narodu. Oto – ta moja mała Lila, gdy przyjechali do nas krewni z Białegostoku i zaczęli wychwalać Petersburg, jako miasto – co często robią nasi Żydzi litewscy – podniosła zaciśnięte pięści do góry i ze złością powiedziała: co wy mi wychwalacie ten wasz Petersburg; jabym go spaliła, gdybym mogła.

A teraz ta mała dziewczynka dziś skończony prawnik, tłomaczy z zapałem nowele Sienkiewicza, a ja musiałem interweniować u zacnego majora Dra Korniłowicza, ażeby nie pozwolił na żądanie zapłaty na korzyść Rodziny Sienkiewicza (jest mężem córki Sienkiewicza) i pozwolił wydać po esperancku.

A teraz szukamy wydawcy na doskonale przetłomaczonego Irydjona, którego przetłomaczyła L. Zamenhofówna; ~~to~~ ma ona i innych polskich pisarzy, gotowych do druku – tylko brak monety.

Czy te czyny nie naprawiają niefortunnych słów, wypowiedzianych przez Zamenhofa, którego ostatni list przed śmiercią otrzymałem pisany po niemiecku, niepozwolono mu napisać po polsku ani esperancku – w okresie panowania niemieckiego w Warszawie. Pisał do mnie, bośmy się znali jako koledzy uniwersyteccy.

Zupełnie się godzę zresztą na osnowę Pańskiego listu i chcę, ażeby Esperantysta był przedewszystkiem moralnym.

Szczere pozdrowienia łączę

O. Bujewicz

8/XII 927. Kr.

Czcigodny Panie Profesorze!

Zaraz po otrzymaniu pierwszego listu do Redakcyi Pola Esp. udałem się osobiście do Redaktora Chmurkowskiego, ażeby wyszukać wspomnianą fotografię. Zakłopotany wielce odesłał mię do p. Szczepańskiego, który prowadzi dział fotogramów w Kurj. Ilustrow-

i ten mi powiedział, że artykuł i fotografię otrzymano, zrobiono kliszę, przeznaczono do druku i – schowano gdzieś tak dobrze, że nie mogą znaleźć. Poszukiwania trwają, gdyż po drugim liście raz jeszcze usilnie prosiłem w Pańskim Imieniu o zwrot fotografii.

Jak dotąd bezskutecznie. W nawale materjału redakcyjnego leży gdzieś widocznie pokryta stosem innych. Najciekawsze, – że i kliszy odnaleźć nie mogą.

P. Dr Jan Mędrkiewicz z Lublina pisuje do Pols. Esperantysty jako stały współpracownik.

Uwagi co do pisma uznaję w zupełności

i podzielam. Gdyby Szanowny Profesor chciał napisać choćby krótki artykuł do Nr Styczniowego – bylibyśmy mocno obowiązani.

Niedobrze jest, że Nauczycielstwo niemieckie zorganizowało się w grupę b. silną esperancką wydaje pismo Pedagogia revuo, a my nic nie robimy, oddając tę ważną broń w ręce b. niepewne. Ale ślepi przeważają, przewidzą po niewczasie.

Szczere pozdrowienie

Zasyłam O. Bujnicki

Bujnicki 1927

k. 46-53

Bułharowski

Stanisław

(b.m., 1899-[1907])

1-(b.m.; 1899) k.1
2-3(b.m.; 1900) k.2
4-5(b.m.; 1906) k.3
6(b.m.; [1907]) k.2

k. 47.
48-48
49-51
52-53

~~k. 46-53~~

6 listów, k.8

460
a, 6

46

26/11-99 r.

Co do mnie, to już od bardzo dawna nie mam żadnych, bezpośrednich, stosunków z Irkuckiem. A te kilka adresów, które tu załączam, dostałem od Henryka. I jego też ręką są one pisane. Henryk nadmienił, że, we wszystkich interesach, w Irkucku, najstaranniej jest udawać się do Czyżewskiego. Ja Czyżewskiego nie znam. Raz tylko widziałem jego. I to tyle tylko, że zamieniliśmy z sobą nazwiska. A spotkaliśmy się, ubiegłego lata, w tutejszym banku handlowym. — Długo czekałem listu, od Władysława, w interesie p. Narcyzowiczowej. I nie umiałem objaśnić jego milczenia. A interes pilnowany. Dopiero z Twego listu do-

wiedziałem się o jego stanie zdrowia, co mnie tłómaczy jego milczenie. — p. Idalija morduje się na pensyi p. Hewelke. Ciężka jéj obowiązek. Trzeba silnego charakteru, żeby w tych warunkach długo wytrwać. —

Uściskam Ciebie Mój Drogi. Bądź zdrów.

Stan. Rudzki

1899

461
a, b

Listopada 1900 r.

Wiktor umarł w sobotę, koło 10ej rano. Pogrzeb jutro. Chorował długo. Dostał tyfusu i zapalenia płuc. Leczyli dwaj lekarze, z Ostrowia: Harusewicz i Taczanowski, (bratanek nieboszczyka Władysława) Starań i zabiegów nie żałowali. Odwiedzałem Wiktora w ostatnią niedzielę, przed jego śmiercią. Wtedy był jeszcze silny. I rychłej katastrofy, jak dla mnie, nic nie zapowiadało. Ale lekarze nic dobrego już nie wróżyli. Na pogrzeb wyjadę dzisiaj w nocy. — Może napiszesz życiorys, Wiktora, do Wszechświata. Ja przyszlę niektóre dane, z jego młodości. Mam jego fotografiję, to razem, z rękopismem, oddam redak-

czy, żeby dała jego portret.— O
wieńcu napiszę potem. Bo jeszcze
nie wiem czy będę mógł jego zdo-
być. A głownie dowieźć. Bo to
dwie mile końmi. A pogoda pa-
skudna. A zatem i droga okropna.
Na pogrzeb jedzie dużo osób. Po-
że nie będzie tyle koni, ile będzie po-
trzeba. Stanisław

462
a, b

Listopada 1900 r.

Ta fotografija jest ostatnia i prawdopodobnie i jedyna. Bo wiem, że on kraju on więcej nie robił. Najmocniej proszę o jej zwrot. — Wszystkie zbiory, i książki Wiktora będą oddane i wysłane tam, dokąd wskażesz. Rodzeństwo jego z największą gotowością oświadczyli się zastosować się do Twoich życzeń i wskazówek. Ale, jak w tej chwili, to zachodzi taka okoliczność: Na drugi dzień, po śmierci Wiktora, t. j. w niedzielę, przyjechał komornik i wszystko opieczętował. Zatem wszystko to wejdzie do inwentarza i musi pozostać na miejscu do ukończenia postępowania spadkowego. Co potrwa

miesięcy dziesięć, a może i do roku. A skoro ta formalność zostanie załatwioną, to oni natychmiast wszystkie zbiory i książki oddadzą. — Wiktor zostawił testament. Treści jego nie znam, bo zagięczonowany. Komornik zabrał dla złożenia w sądzie. — Wiktor rodził się w Bogutach, w 1832 roku. W owe czasy te Boguty leżały w powiecie Ostrołęckim, Błockiej gub. Szkolne wychowanie otrzymał w Łomży. Gdzie ukończył 6 klas. Po ukończeniu szkół poszedł na praktykę gospodarczą do swojego (stryjecznego) brata Józefa. I potem ciągle oddawał się rolnictwu, przechodząc z jednego do drugiego majątku, jako administrator. Tak było do 63 roku. I tak było po powrocie do kraju.

Stefan

463
a, b, c, d

9/6-06 r.

Dawno już nie mam, nie tylko bezpośrednio, ale i pośrednio, żadnej, o Tobie, wiadomości. Jeżeli będziesz miał jaką chwilę, o tyle o ile, wolnego czasu, i odpowiednie usposobienie, to nie odmów przesłać, mnie, parę słów, wiadomości o Sobie i o Swoich. — Opowiadał tu kiedyś Prof: Aszkienazy, że, w tym roku, masz już wyjść do emerytury. Z tego powodu zastanawialiśmy się gdzie, w tym razie, zamieszkacie: czy pozostaniecie nadal we Lwowie, czy ztamtąd wyjedziecie. Robiliśmy i takie przypuszczenie, że może zamieszkacie w Warszawie. — Jak obecnie to życie, w Warszawie, wcale ponętnem nie jest. Przedewszystkiem niema szkół. Zła była szkoła moskiewska. Ale jak się obecnie okazuje,

teraźniejsza jest o wiele gorszą od tamtej. A pochodzi to głównie z dwóch powodów. Raz że obecne, tak zwane szkoły polskie, nie są utrzymywane z funduszów publicznych, a są to wszystko przedsiębierstwa prywatne, obliczone na zysk materjalny. I z tego powodu przedsiębierca głównie dba o swoją kieszeń, a wychowanie i nauka jest, u niego, na dalszym planie. Zabiega-ją oni, o możliwie większą liczbę chłopców, ale to wyłącznie dla zysku. Drugą przyczyną, dla której szkoła, niby polska, nie odpowiada swemu przeznaczeniu, jest prawie zupełny brak nauczycieli polaków. Rządy Azjatyckie, tamując naszym pracę w sferze nauczycielskiej, zupełnie usunęły naszą młodzież od tego zawodu. I dzisiaj, na całą Warszawę, jest ledwo

kilkanaście osób prawdziwych wychowańców i dobrych nauczycieli. I to głównie z osób starszych. — Dzisiaj Warszawa przoduje na polu: rozbojów, bezroboci, grabieży, rabunków wszelkiego rodzaju i zupełnej bezkarności tak ludzi złej woli, jak i władz opiekuńczych. Doszło do tego, że jak na kogo napadną zbóje, na ulicy, to nikt nie pospieszy napadniętemu z pomocą, ale wszyscy, w oka mgnieniu, uciekają w różne strony. Wobec takiego położenia, ja osobiście, mając ciągle, przy sobie, pieniądze, a niekiedy i znaczne sumy, jestem przygotowany na podobny napad. Nerwuje to mnie bardzo. I z tego powodu często jestem jakby poważnie chory. A to nic więcej, jak tylko znerwowanie. Żebym miał środki, do życia, to zaraz ten obo-

wiązek porzuciłbym. Bo zamienić na inny, to wobec tylu ludzi bez pracy, jest zupełnym niepodobieństwem. — Liczyliśmy wiele na Dumę, ale jak widać, to się zanosi na to, że wszystko skończy się na niczem. Wielu z tych, co na zjazdach, w Moskwie, tak dużo nam obiecywali; dzisiaj są posłami i z tamtych obietnic wywijają się sianem. Zastanawia mnie to, że ci z naszych, jak Lednicki i inni, pozostając z nimi w bliższych stosunkach, nie poznali się na tych łganach. A naiwny Wróblewski założył, w Wilnie, filiję kadetów. — Chcę wyjechać do swoich, na jaki miesiąc, ale jest to zależnem od tego czy w kraju będzie spokój i czy drogi będą wolne od bandytów. — Życzę Wam zdrowia i powodzenia.

Stanisław Bułhow

464
a, b

15/6-06 r.

List Twój otrzymałem. Jak najserdeczniej za ten list, dziękuję. — Co przyszło Krzywickiemu mówić o śmierci Henryka, kiedy ten, jak dotychczas, jest zupełnie zdrów i trzyma się ostro. Od Leona ja już dawno nie miałem wiadomości. W ostatnim liście, tj. mniej więcej koło kwartału temu, on pisał, że jego Wiktuś, z tych opałów, wyszedł cało. W owym czasie, już po wojnie, był w Chasbinie. I miał dostać urlop, żeby przyjechać do kraju. — O broszurę tego mądrego profesora Huszczewskiego postaramy się. Ale jeżeli wiesz jej tytuł albo czas, choć mniej więcej, kiedy mogła być drukowaną, to zakomunikuj, bo to ułatwi odszukanie. — O wyjściu Twojem, do emerytury, opo-

wiadał Aszkienazy nie mnie, a Henrykowi. A już Henryk zakomunikował mnie tę wiadomość. Aszkienazego ja znam więcej z widzenia tylko, jak osobiście. Kiedyś, ale to już dawno, spotykałem jego u Aleks. Krajewskiego. — Czy nie macie projektu, tego lata być na Litwie?

Życzę Wam zdrowia i powodu

Skom. Bułha

Listy Stan. Bułharowskie

1906

455
g,b,c,
d

BJ

[1907]

Poniedziałek 29 Stycznia

Przysłany przez Ciebie, numer Tygodnia, wczoraj, t.j. w niedzielę, odniosłem p. Zygmuntowej. A to dlatego ledwo wczoraj, że wciągu dnia powszedniego nie mam czasu. A wieczorem tak już jestem znużony, że wprost nie mam siły, do składania wizyt. A zwłaszcza paniom. I załatwianie moich prywatnych interesów, o ile nie są naglące, odkładam do niedzieli, albo do dnia świątecznego. Zato w niedzielę, lub w święto, składam po kilka, czasami do dziesięciu, wizyt. — Pani Zygmuntowa serdecznie dziękuje, za Twoją o niej pamięć. Ona, w ostatnich czasach, dosyć często zapada na zdrowiu. Teraz jest zdrową. Ale nie daw-

no chorowała na jakąś gorączkę. A do tego jeszcze ją okradli. — Pani Jenikowa mieszkania już wcale nie opuszcza. A często i łóżka. — Pani Turska, w tej chwili, jest uszczęśliwiona powrótem syna, z Mandżuryi. To jest lekarz. I przez całą wojnę był na tamecznym teatrze. — A pani Franciszkowa pracuje w kontroli drogi nadwiślańskiej. Ma tam 35 rub. A obecnie, za bezwłasnowolne bezrobocie, któremu musiała się poddać na równi z innymi, mają jak innym, tak i jej, potrącić z tego mizernego zarobku. Oprócz tego zarobku ma ona małą emeryturę. Ale to tak małą, że, razem z dziećmi, ledwo dwadzieścia parę rubli. Jeszcze za życia Franciszka, i do ostatniej chwili, Aleks. Oskierka przysyłał i przysyła,

dla niej po 200 r. na rok. A czy będzie on w możności wspierać ją nadal, to przy obecnym stanie zubożenia społeczeństwa, należy wątpić, bo to była ofiara składkowa. — Panna Konstancya wegietuje. Jest już bardzo wątła. Straciła pamięć i mało kombinuje. A ich Jagusia, w roku zeszłym, umarła. — Henryk, Zienkowicz, Jungrowie trzymają się jeszcze. Od czasu do czasu miewam wiadomości od Leona. — Jan Krakelski umarł. Na instytucye naukowe, w Galicyi i na Szląsku, zapisał 10 tysięcy rubli. A na kościół, w tych nieszczęśliwych Niedźwiedzicach, 300 rubli. Niedźwiedzice to ich parafija i tam on pochowany. Umarł tutaj. — Wagienfisz zdrów i zawsze jednakowy. — Co do spraw publicznych, to żyjemy

Bułharowski

pod terrorem dwóch stanów wojennych. Jeden ogłoszony. I ten sprawują wszystkie władze widzialne. Drugi nieogłoszony. I ten jest sprawowany przez różnych warjatów, socialistów najgorszego gatunku, anarchistów, rabuziów i innych zbrodniarzy. Pierwszy jest ciężki, ale jest widomy. Drugi działa skrycie. Z za węgła, podstępnie. I przez to jest gorszy. A społeczeństwo, jak zwykle nasze, idzie za popędem uczucia. Nie umie zachować miary, ani wybrać właściwej drogi postępowania. I z jednego błędu wpada w drugi. Już drugi rok jak w całym kraju wszystkie szkoły zamknięte. Całe zastępy młodzieży, uniwersyteckiej i szkolnej, wałęsa się bezczynnie. Strach pomyśleć co z tego będzie. Idzie do tego, że w przyszłości kraj zupełnie wyludni się z z inteligiencyi. – Życzę zdrowia i najserdeczniej uściskam. – Stam. Bułharowski

k. 54-56

Couturat Louis

(Délégation pour l'Adoption d'une Langue Auxiliaire Internationale), Paris

1 (Paris, 1904) k. 2 k 54-56

k 54-56

1 franc.

list, k. 2

54

DÉLÉGATION POUR L'ADOPTION D'UNE LANGUE AUXILIAIRE INTERNATIONALE

SECRÉTAIRE : M. L. LEAU
6, Rue Vavin
PARIS (6e)

TRÉSORIER : M. L. COUTURAT
7, Rue Nicole
PARIS (5e)

468
a.b.c.d.

Paris, le 12 janvier 1904.

Monsieur et honoré Collègue,

Je viens d'apprendre par M. A. B. de Brzostowski que vous êtes tout à fait favorable à la langue internationale en général et à l'Esperanto en particulier, que vous avez traduit (ou revu la traduction de) ma brochure Pour la Langue internationale (1), et que vous avez l'intention de publier cette traduction en une brochure à part. — Je me ~~félicite~~ réjouis, d'abord, que notre idée ait trouvé un partisan dans un savant tel que vous. Je me félicite ensuite d'avoir trouvé un traducteur aussi compétent et aussi désintéressé. Je

(1) publiée par le Naokolo Swiata, où je vois une lettre de vous

regrette seulement que, par excès de modestie ou de discrétion, vous n'ayez pas cru devoir nous faire connaître vous-même votre opinion, vos intentions et vos actes. Il importe en effet que tous les partisans de la Langue internationale s'entendent et se concertent pour unir leurs efforts, puisque « l'union fait la force ». C'est d'ailleurs pour cela que la Délégation a été fondée; c'est pour unir dans une action commune tous les hommes de bonne volonté. Nous pouvons vous fournir gratuitement autant d'exemplaires que vous voudrez de nos différentes circulaires (dont je vous envoie quelques spécimens). Je vous ~~prie~~ recommande particulièrement notre Pétition aux Académies, en vous priant de la signer et de la faire signer par vos collègues de l'Académie de Cracovie et de l'Université de Léopol. C'est, j'ose le dire, le moins que vous puissiez faire en faveur de notre œuvre. Vous me

permettrez de dire que, plus un savant possède de influence et d'autorité, plus il a le devoir de s'en servir au profit des idées qu'il approuve et ~~soutient~~ professe. Il doit penser aux millions d'hommes aux millions de compatriotes dont la voix est trop faible pour se faire entendre, et dont les intérêts lui sont moralement confiés. Ce n'est pas tant pour les savants plus ou moins polyglottes, que nous travaillons, que pour la foule obscure et anonyme des travailleurs de tout ordre qui ne possèdent que leur langue maternelle; notre souci vise, non pas à les déposséder de cette langue maternelle, mais à les affranchir des obstacles et de la servitude que ~~leur~~ impose la diversité des langues impose à leur activité ou à leur intelligence. Personnellement, je suis désolé, quand je reçois une revue polonaise par exemple, de ne pouvoir comprendre le texte et entrer ainsi en communication d'esprit avec des hommes

qui pensent et dont la pensée m'intéresse.
— Pour ma brochure, je vous autorise à en faire l'usage qui vous semblera bon, à la publier en totalité ou en partie sous la forme que vous voudrez. Elle appartient à tous les partisans de l'idée. — Pour notre Histoire de la Langue universelle nous l'envoyons gratuitement à toute personne qui promet d'en rendre compte dans une revue ou un journal sérieux.
Nous sommes tout disposés à autoriser une traduction de cet ouvrage, et nous ne demandons pour cela aucun droit. Les traducteurs n'auront qu'à s'entendre avec notre éditeur, la Librairie Hachette, qui, je crois, se montrera aussi complaisante que possible. Nous nous disons, auteurs et éditeurs, que l'intérêt de notre idée et sa diffusion la plus grande possible.
Dans l'attente d'une prochaine réponse, je vous prie de agréer, Monsieur et honoré Collègue, l'expression de mes sentiments reconnaissants et dévoués.

Louis Couturat

k. 56-57

Gwiethow W. J.

([Leningrad]; 1828)

(Leningrad; 1928) k. 2 k. 56-57

k. 56-57

j. pos.

list; k. 2

B.J

Глубокоуважаемый Бенедикт Иванович!
От души благодарю Вас за те доброе советы и пожелания, которыя Вы высказали мне в письме Вашем! Мне как молодому, только вступающему на путь научной деятельности биологу чрезвычайно дорого Ваше внимание. Ваше письмо — драгоценная для меня реликвия, которую я буду хранить при себе всю жизнь. Еще и еще раз благодарствуйте!
Я счастлив был выполнить Ваши просьбы обращением с которыми Вы мне доставили глубокую честь. Я повидался поговорил по интересующим Вас вопросам с П. П. Сушкиным. Он столь долго не отвечал Вам потому что был в продолжительном от'езде и был болен, но теперь он обещал мне что тот час ответит Вам лично. Посланное Вами сочинение „The Arctivus adventure by Wiliam Beebe" получено им, что же касается статьи Г. Линдгольма то по этому поводу я говорил с ним лично и он сказал что оттисков статьи у него нет, но он озаботится о том что бы Вам выслать экземпляр „Трудов Байкальской Экспедиции А. Н." где напечатанна эта статья. Таким образом я со свой стороны сделал все чтобы удовлетворить Вашему

желанию.

Любезнейший Бенедикт Иванович!

В свою очередь обращаюсь к Вам с глубочайшей просьбой исполнением которой Вы меня чрезвычайно обяжете. Дело в том что я собираю коллекцию портретов русских биологов и хотел бы включить в нее Ваш портрет. Если только это возможно пришлите мне Вашу фотографическую карточку (пусть это будет даже не теперешняя а снятая давно, это для меня не так важно). Поверьте что она займет в моей коллекции не последнее место и послужит одним из лучших ее украшений. Смею надеяться что Вы не откажете исполнением этой просьбы!

На всякий случай повторяю свой адрес: Ленинград. Старый Петергоф. Петергофский Естественно Научный Институт.

С глубочайшим почтением, искренне уважающий Вас

В. И. Цветков

21 V 1928 г.

V. I. Cvetkov

V. J. Cvetkov

k. 58-59

Czeczott

Mikołaj, ks

(Rozwadów, 1906)

1 (Rozwadów, 1906) k. 2 k. 58-59

k. 59-59

1 list, k. 2

470 a, 6, c. d.

Niech będzie pochwalony JEZUS CHRYSTUS.

Wielmożny i Dostojny Panie Profesorze
Dobrodzieju

Miałem prawdziwą przyjemność poznać W. Pana Profesora Dobrodzieja na Litwie, a mieszkając we Lwowie w Klasztorze P. P. Franciszkanek, zaszczycony byłem łaskawą Jego pomocą i protekcyą względem listownej korespondencyi co do informacyi Pana Jankowskiego ze Stoupcow miasteczka o moim bracie. Obecnie najpokorniejsza prożba zawiera się w następnej sprawie: Exprowincjał Zakonu Kapucynów Ksiądz Florjan Janocha do półroku będący w tutejszym Klasztorze Gwardjanem w końcu przeszłego Miesiąca będąc w Krakowie przedstawił projekt bardzo pilny, potrzebny i należny do wykonania Osobom Uprawnionym i uprzywilejowanym w takowym przedmiocie; a ta sprawa zawiera się w tem:

Od dawnych bardzo lat i wieków w Kościele

Katolickim wprowadzona została wielce niestosowna instrukcja we wszystkich drukach Łacińskiego języka: we Mszałach Kościelnych, brewjarzach i innych ogółem księgach i książkach że Imie PANA BOGA w zaimkach: Ty, On, Jego, etc są drukowane wszędzie małym alfabetem: ty, on, jego co sprawuje wielką dystrakcyą w nabożeństwach i innych czytaniach, bo jednakże tego zupełnie być nie powinno. Już z tego samego względu że wiele jest języków narodowych na świecie które nie mają zupełnie liter małego alfabetu, takowe są: hebrajski, arabski, egipski, i inne, lecz tylko mają jeden wielki alfabet liter któremi żadnej podobnej nie przyzwoitości ani dystrakcyi uczynić żadnym sposobem nie mogą; lecz język łacińśki, polski i ruski mają dwa alfabety wielki i mały, więc ich używanie powinno być bardzo przezorne ostrożne i wyrozumiałe aby przez nie nie ubliżać nikomu a tem bardziej Najświętszej i w Wszechmocności nieograniczonej Osobie jaką jest PAN BÓG.

Droga sprawa zawiera się w bardzo widocznem i rażącem niestosownem nazwiskiem rzeki Buga w Galicyi będącej, i mającej równoznaczne nazwanie z Imieniem PANA BOGA, jakowego

Imienia surowo zakazano brać i używać
na darmo z ubliżeniem. Byłoby więc sto-
sowniej takową rzekę nazwać Buskiem od imie
nia Buska miasteczka będącego w Galicyi przez
które ta rzeka przepływa.

Dostojny Pan Profesor Dobrodziej miałby wiel
ką zasługę przed PANEM BOGIEM gdyby te dwie spra
wy raczył Łaskawie przedstawić we Lwowskim
Uniwersytecie tym Przednieyszym wpływowym Oso-
bom do których by to należało, aby wspólnie z Krakow-
skim Uniwersytetem zgodnie te dwie nie przyzwoitości
zwalczające cześć i poszanowanie Imienia PANA BOGA
wspólnym i jednozgodnem dysputowaniem i osądzeniem
były na zawsze stanowczo i energicznie w przy-
szłym czasie zniesiono i usunięto; a może przez
to zawita do nas pomyślniejsza doba i szczęśliwsza
A czem więcej głosów się zbierze do przedstawienia
zgodnego tej słusznej i sprawiedliwej sprawy wyższej
Zwierzności tem pewniejsza może być skuteczność
Zadosyćuczynieniu pomyślnym i sprawiedliwem.
Pan JEZUS w naukach swoich świętych przed ludem
powiedział: „Bądźcie tak doskonałymi jak PAN BÓG
jest doskonałym. A sam PAN BÓG zalecił to słowami:

„Bądźcie świętymi, bom Ja jest święty"; za
więc przez dobre i przykładne uczynki pozyska-
nie miłość i łaskę PANA BOGA, dla każdego
sumiennego człowieka jest największym skarbem i
bogactwem w doczesnym i przyszłym życiu, to i
ta uczynność ku chwale PANA BOGA służąca
może przyczynić znakomitą zasługę, —

O wynikłym następstwie w załatwieniu tu-
tejszej sprawy bardzo ważnej i możebnem
względnym onej załatwieniu, upraszam naj-
uprzejmiej Wielmożnego i Dostojnego Pana
Profesora Dobrodzieja o łaskawe mnie u-
wiadomienie.

Łącząc wyrazy szczerego poważania
pozostaję oddanym w CHRYSTUSIE

Ksiądz Mikołaj Czerwott
Zakonu Kapucynów
z Klasztoru Rozwadowskiego.

11. XII. 1906.
Rozwadów
nad Sanem

k. 6061

Czeczott

Witold, ks.

(Petersburg, 1884)

1 (Petersburg, 1884) k. 2 k. 6061

k. 6061

1 list, k. 2

471
a 6cd
BJ
60

LJ Chr.!

23 maja 1894.

Szanowny Panie,

Z wielką przykrością dowiedziałem się niedawno że Pan chowasz do mnie urazę za dysputę którą mieliśmy z sobą w Ostaszynie, przed laty siedmiu. Dysputa ta tyczyła się bardzo ważnej i żywotnej dla mnie kwestyi religijnej, i bardzo być może że w sposobie prowadzenia onej, w tonie jakim przemawiałem, dałem pewne rozdrażnienie, które przeciwnika irytuje. Przebiegając jednak

myślą argumenta, któremi walczyłem
nie zdołałem jednak przypomnieć
sobie, żadnego nieparlamentarnego
wyrażenia, oprócz chyba tego jednego
frazesu: że Pan Dobrodziej mówisz
o nauce Kościoła Katolickiego, nie
znając jej dobrze, i dlatego, niepodo=
bna się nam porozumieć. Czy za-
winiłem starając się sprowadzić dyspu-
tę na grunt pozytywny, i odwołując
się do Katechizmu – jako sformuło-
wanej autentycznie nauki Katolickiej?
Przecie wszelki poważny, naukowy
spór musi opierać się na danych
faktycznych, lub na powadze nau-
kowej, – i ignorować takowych
nie wolno, tak dobrze w teologii
jak i w naukach przyrodniczych.
Jakkolwiekbądź gdybym przypuścił
że Pan czujesz się obrażonym na
mnie, niezwłocznie bym przeprosił

Pana za krewkość temperamentu, nie
stosowną, co prawda ani w moim wie-
ku, ani zwłaszcza nie odpowiednim
sukni kapłańskiej, którą noszę. Ale
Pan pozornie byłeś spokojnym – i nie
przypuszczałem aby nasza dysputa,
tak silne mogła na Nim wywrzeć
wrażenie. Po siedmiu latach przeko-
nywam się, że byłem w błędzie. Boli
mię to tak, że gotów jestem udzielić
Panu, wszelkiej satysfakcyi jaka ma
że być w zgodzie z charakterem już
nie powiem kapłana – ale katolika.
Jakkolwiek niestety! wiem że na punkcie
zasad wiary nie zejdziemy się, chciał-
bym jednak żyć z Panem w zgodzie
jako z polakiem, obywatelem kraju,
jako z jednym z przedstawicieli in-
teligencyi, której coraz mniej w naszym
zakątku. Czyż pomiędzy nami nie
będzie żadnego łącznika duchowego?

Gościem tylko będąc w Nowogródzkiem
sam osobiście niewiele z towarzystwa
Pańskiego będę mógł korzystać —
pobudki obecnego kroku mojego są
zupełnie bezinteresowne, ale mi idzie
o naprawienie mojej winy, o usu-
nięcie zgorszenia, jakie dawać musi
widok gniewających się sąsiadów
polaków, wśród tak smutnych jed
czasów obecnych — i dlatego szczerze
i serdecznie rękę do zgody wyciągam.

W nadziei że Pan nawzajem
swojej ręki nie cofniesz, i zechcesz pa-
ścić w niepamięć tak drobne zajście
przesyłam Panu pozdrowienie braterskie
i pozostaję w głębi duszy życzliwym
pańskim sąsiadem i sługą

X. Witold Czeczott

Petersburg.
Jekaterynchofski prospekt
49.

1894

k. 62-63

Czerski Jan

(b.m., b.d.)

1 (b.m., b.d.) k. 2 k. 62-63

k. 62-63

j. wos.

1 list, k. 2

Дорогой и глубокоуважаемый друг!

Письмо твое изъ Лиственичнаго, я получилъ давно и сдѣлалъ, что въ немъ требовалось. Благодарю за записку къ Кетлинскому, но она мнѣ не понадобилась и потому предана огню; непригодилась-же она по той причинѣ, что предполагаемая покупка несостоялась и отложена до будущихъ, болѣе благопріятныхъ временъ. Что-же касается остальнаго, высказаннаго въ томъ же письмѣ и относящагося ко мнѣ-лично, то объ этомъ вопросѣ былъ уже разговоръ съ тобою и я могъ бы опять только повторить сказанное мною въ то время, прибавивъ, что я говорилъ тогда не о томъ, что я могъ бы предполагать въ себѣ или что я хотѣлъ бы видѣть въ своемъ характерѣ, а о томъ, что во мнѣ есть, было и будетъ до тѣхъ поръ, пока я тотъ, кѣмъ былъ и кѣмъ состою въ настоящее время. Я жилъ для пріятности, живу и теперь для ней; теперь её нахожу въ наукѣ, а если бы завтра я узрѣлъ её на днѣ напр. полуштофа, то меня и видѣли бы съ тѣхъ поръ только въ кабакѣ. Подъ знамя непріятности не вовлекетъ меня никто, хотя бы въ ней подразумѣвалось даже то, что прежде я считалъ счастьемъ.

Кстати, Г-жа Г. вскорѣ послѣ твоего отъѣзда, стала трубить въ средѣ нашихъ общихъ знакомыхъ что я, будто бы изъ любви, значительно измѣнился и перестаю даже

заниматься; вмѣстѣ съ тѣмъ она уговариваетъ зна-
-комыхъ дамъ (!), чтобы вліять (!!!) на меня
въ этомъ отношеніи, путемъ болѣе частаго завле-
-канія меня въ ихъ общество, — понимать: въ общество
дамъ (!!!??). — Мало того, она убѣждаетъ, будто бы
докторъ Дыбовскій упрашивалъ её и поручалъ меня
вліянію ея а — посредственно, — и ей подобныхъ!!!!

Ergo: дамы, путемъ привлеканія меня въ свое
общество, будутъ стараться и вліять, чтобы я полю-
-билъ еще болѣе то (т.е. мои занятія), что меня отдаляетъ
отъ ихъ собѣсѣдничества и основателемъ такаго
„общества, подаванія помощи погибающимъ натура-
-листамъ, путемъ завлеканія ихъ въ общество дамъ"
сдѣлали тебя!

O heilige Ironie! На другой день послѣ откры-
-тія дѣйствій такаго общества можно было бы же-
-ниться, даже нелюбя.

Сегодня, т.е. 27-го Апрѣля ст. стиля я получилъ второе
твое письмо, изъ Стрѣтенска. Высоты эти я передалъ
Загоскину для напечатанія вслѣдъ за температурами
Байкала, которые давно уже въ редакціи.
Я только на дняхъ покончилъ съ носорогомъ, который
вовлекъ меня во много другихъ занятій по разсматриванію
шерсти и подшерстковъ различныхъ животныхъ для
сравненія, такъ, что мнѣ больше недѣли довелось сидѣть
за микроскопомъ и микрометромъ. Въ результатѣ
вышло два печатныхъ листа (восемь рукописныхъ).
Послѣдняго Апрѣля или перваго Мая уѣзжаю

Сначала буду вращаться в треугольникѣ: между Иркутомъ, Ангарою и Байкаломъ; рч. Половинная съ ея каменнымъ углемъ изъ ума у меня не выходитъ; она, между прочимъ и будетъ цѣлью первыхъ моихъ экскурсій затѣмъ, проплывъ изъ Культука въ Лиственичное, я хотѣлъ, чтобы лодка моя съ людьми и багажемъ была отправлена на пароходѣ въ Онгурёнъ куда я бы попалъ сухимъ путемъ, черезъ Лену, но такъ какъ Пароходство отвѣчало, что по поводу неоконченной постройки парохода, оно и само не знаетъ когда откроются Баргузинско-Ангарскіе рейсы, поэтому, я рѣшился начать съ Лиственичнаго и подвигаться съ работою къ Онгурену, откуда работниковъ отправлю съ лодкою назадъ, а самъ уже выйду на Лену и Якутскимъ трактомъ въ Иркутскъ.

Я очень доволенъ своею новою квартирою; нѣсколько дней спустя ~~пер~~ послѣ переѣзда, я почувствовалъ уже что мнѣ и ѣсть почаще хочется, какъ въ тайгѣ, и что все съѣденное переваривается скорѣе, несмотря на сидячее положеніе: — это воздухъ, свѣжій до nec plus ultra, высокіе потолки, высокіе окошки и т.п. — Нынѣ чувствую себя какъ нельзя лучше, только ухъ больно не охота сидѣть: такъ бы и улетѣлъ на Половинную (Господѣ Г., я говорю однако, что такіе отъѣзды стоютъ мнѣ много слёзъ и что съ острова Ольхона я постараюсь даже послать эстафету, съ цѣлью узнать оздоровьѣ той, „для которой я живу и трудусь").

Переѣздъ мой въ Пшеничную падь, надѣлавъ мнѣ въ свое очередь и нѣкоторыя непріятности. Со слова Д-ра Рейхмана, Фридерикъ узналъ, что я будто бы переѣхалъ туда вслѣдствіе крайней нищеты и недостатка средствъ и потому обратился къ нашему предсѣдателю съ вопросомъ: правда ли что человѣкъ трудящійся для нихъ столь прилежно, имѣетъ на столько мало средствъ къ жизни, что долженъ избирать мѣстомъ жительства такія трущобы, какъ пшеничная падь? Дѣло, разумѣется разъяснилось а мнѣ общество выдало въ видѣ наградныхъ 100 рублей. Хорошо еще то, что общество слишкомъ близко меня знало, чтобы не подумать, что я самъ, лично, жалуюсь на свою, якобы нищету, а то, пожалуй, такимъ путемъ, доброжелательные (въ сущности) люди могли бы разстроить мои къ нему отношенія и сдѣлаться ..... опаснѣе враговъ.

Покамѣстъ — до свиданія. Напишу послѣ возвращенія съ Половинкой

И. Черскій.

k. 64-65

Czerskij Aleksandr Iwanowicz
(Aleksander)
([Władywostok]; 1909)

([Władywostok]; 1909 / k. 2 k. 64-65

k. 64-65
j. ros.

list; k. 2

BJ

Дорогой и глубокоуважаемый
Профессор!

Почти после года я, можно сказать, сильно волею от Вас и теперь мне было жизненно совестно подавать о себе вместе, но более крепкие чувства, более теплые, которые не уживаются с рамками этих лет, как бы оправдывают меня пред Вами и разрешают, позволяют снова подать вместе о самом Вашем друге теперь. Я бросил семью Кольц, журнал контрагентов, набивающих только свой карман, как поздно пред моим вошедшим понятий после почти года жизни среди этой семьи. Получил деньги на обратный путь в Петербург, но не думал даже ни еще туда, а отправился на ор. Хлина, где с субсидией от б-ки Ц. Амурского края прожил целое лето, коллектируя усердно

и наблюдать природу. Кошмар еще
дальше моды, которые попали со
мною также большие любители при-
роды и вот на 100 рублей в
месяц я и мой препаратор (50 рубл.
ему платим от О-ва Изуч. Ам. Края и
сами получ. 50) а также его сестра
и еще брат ее прожили коллекти-
рует 5 месяцев в с. Комаев Рыбо-
лов на II берегу озера. Результаты
экспедиции: большая энтомологическая
коллекция на сооружение данное
Закл. Муз. Академии Наук, 150
шкурок птиц и 2000 даже
более экземпл. растений, не считая
еще кроме этого спиртовой коллекции
пресмыкающихся, земноводных
[illegible] (и грызунов). Все
эти коллекции в настоящее время
частью отправлены в Академию
Наук, частью находятся в
Музее О-ва Изуч. Ам. Края,
где я состою в данное время
консерватором и думаю пробыть

здесь, чтобы пойти сотр. работу по обра-
ботке материалов. Из данного времени
определяю путь и вправду в порядок
(основную коллекцию Музея). Будущим
летом опять еду на о. Ханка для
составления коллекции пратаксиовых
рыбъ этого пресноводного бассейна. Какъ
средств нѣтъ у общества тамъ, на хорошей
биноклѣ (цейсенъ) и аппаратъ могъ бы
хорошие снимки сдѣлать какъ съ рыбъ такъ
и съ мѣстностей, растительнаго сообщества
и т.д. Если бы рублей 300 добавить
на экспедицію. Въ Россіи навряд ли кто
такой меценатъ благородный найдется. Вы
конечно понимаете, какъ здѣсь существуютъ
научныя общества и музеи при нихъ. Средств
средств и средств необходимо: люди есть, которые
отдали бы душу за изученіе природы.
Познакомился съ симпатичнымъ Мих. Ив.
Янковскимъ, которому еще въ прошлом
году зимой отослалъ Ваше рекомендат-
ельное письмо. Симпатичный старикъ,

сколько в нем еще жизни, энергіи. Смотришь на него, вспоминаешь Васъ, Пржевальскаго, Маака, Шренка и думаешь — вотъ в этихъ дорогихъ именахъ — все хозяйство до сихъ поръ о Уссурійскомъ краѣ. Біографія Стеллера мы получили, но М. И. Лиховскій за неим. времени (онъ подъ сегодня в Москву с оттуда вероятно в Алтай) отказался, приходится [illegible] переводъ подписать [illegible] [illegible] [illegible], так как и я занятъ разработкой своихъ матеріаловъ, да еще текущими музейскими работами. Вы думаете на перв. общемъ собраніи выбрать почетн. членъ Ова какъ дѣловаго стола много по изученію края. Дорогой прогрессоръ, если сочтете меня достойнымъ отвѣтьте на мое это письмо и пришлите же на память мнѣ Вашу карточку, чтобы я соединилъ реально Вашъ дорогой для меня черты. Пишите по слѣд. адресу

Владивостокъ Музей

Консерватору А. И. Черскому

Съ глубокимъ уваженіемъ отъ

Вашъ преданный

Александровъ

19/1 20/09 г. Владивостокъ

k. 66-67

Czytelnia Akademicka we Lwowie, Biblioteka; pisał 2-ga bibliotekarza Pawłowski

([Lwow. 1903]) k. 2 k. 66-67

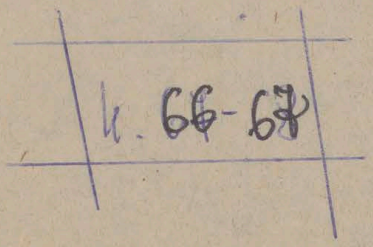

list; k. 2

474 a.b.

BJ

CZYTELNIA AKADEMICKA

WE LWOWIE, PASAŻ MIKOLASCHA (II. PIĘTRO, II. SCHODY).

[Lwów, 1903]

Wielmożny Panie!

Jako jedyne ognisko polskiej młodzieży akademickiej we Lwowie spełniamy trzydziestosiedmioletni tradycyjny obowiązek krzewienia pracy naukowej wśród naszych kolegów. Atoli brak funduszów wzbrania nam często przystępu do książek, budzących żywe zainteresowanie ~~nietylko~~ i dlatego niejednokroć zmuszeni jesteśmy odwołać się do łaskawej ofiarności społeczeństwa, a ośmieleni jego dotychczasową życzliwością i zaufaniem, nie możemy i w tym roku naszych prób zaniechać, albowiem wytrwale i konsekwentnie do raz obranego celu dążymy.

Wyrażamy tedy nadzieję, że i Wielmożny Pan prośby naszej o łaskawe obdarzenie księgozbioru Czytelni akademickiej jego cennem dziełem: „O niemoralności młodzieży nieletniej we Lwowie i jej przyczynach" nie weźmie za złe, a może nawet za dobre, jeżeli zwłaszcza gorąco poprosimy o łaskawe rozważenie tego pewnika, że biblioteka nasza licząca w faktycznym stanie jedenaście tysięcy nie dzieł

./.

nie powstała wskutek jednodniowych pragnień, ale że będąc w potrzebie swej głęboko umotywowaną we wspólnem życiu polskiej młodzieży akademickiej we Lwowie staje, staje się z każdym dniem coraz to trwalszą budową dobroczynną i dzisiaj i dla przyszłych generacyi akademickich. —

BIBLIOTEKA
CZYTELNI AKADEMICKIEJ
we Lwowie

Pawłowski
zast. bibliotekarza

k. 68

Ćwiklński

Ludwik

(Wiedeń, 1918)

1 (Wiedeń 1918) k. 1 k. 68

k. 68

1 list, k. 1

68

JWielmożny Panie Profesorze!

W odpowiedzi na cenne pismo z d. 23. marca b.r. mam zaszczyt donieść, że ministerstwo w. i o. przesłało pod l. 737/KUM z dnia 23. kwietnia b.r. prośbę sekretarza muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie dra Jana Grochmalickiego ministerstwu obrony krajowej do załatwienia.

Łączę wyrazy szczerego szacunku i poważania.

Zawsze oddany

Wiedeń, d. 25. kwietnia 1918

[illegible]

B.J

odebrany z poczty 9/V 14 dni po napisaniu

Dr. B. Łyborski

obecnie dn. 9/V przeczytam tę odpowiedź JS Min. list osobny wyszyłam jutro dn 10/V. 1918.

Ćwiklinski. 1919

k. 69 - 72

Damon Robert

(Weymouth, 1880-1883)

1	Weymouth, 1880	k. 2	k. 69-70
2	Weymouth, 1882	k. 1	k. 71
3	Weymouth, 1883	k. 1	k. 72

k. 69-72

j. ang.

3 listy, k. 4

69

Damon, 1 October 1880

4, Pulteney ~~Buildings,~~
Weymouth.
England

477
a.6

Dear Sir.

I wrote you in June last at the recommendation of Professor Taitzanowski. University Musee Varsovie where I was visiting for a short time. In case my letter should not reach you I again write to say that I much wish to possess a skull or skulls of the Rhytina Stelleri found at Behrings I. If you could procure me such skull or skulls with any characteristic bones I should be very pleased to purchase such. There would

be I am sure some trouble or
expense in collecting them and I
would therefore like if practica-
ble to have several good skulls
so as to reduce the price per
example. You would know
by what ship to send such to
England or German Port. As
a guarantee I will on hearing
from you pay to any of your
friends in Warsaw or elsewhere a
sum on account.

I am also interested in Marine
Mollusca if you should have
such objects that would be
esteemed by Collectors

Anticipating the favor of reply
I am Yours truly Robert Damon

478
a,6

Damon

4, Pulteney
Weymouth.

le 7 Mars 1882

Cher Monsieur

J'attends maintenant les squelettes dont M. Taczanowski m'a informés. — Si cela vous convient, j'aimerais bien avoir, si vous pouvez m'en envoyer, d'autres consignations, telles que des crânes et des squelettes du rare Rhytina et tants autres objets, assez rares, d'être intéressants dans l'Europe, soit des vertébrés soit des invertébrés, crustacea, Mollusca &c &c. — J'enverrai une remise avant ou après le changement au je ferai l'honneur à votre traite. — Plusieurs de vos coquilles du Baikal m'ont parvenu. —

Je suis bien intéressé dans

les Mollusca. —
Lisez-vous l'Anglais ?
Agréez Monsieur l'assurance
de ma considération
distinguée

Robert Damon

Des minéraux de cristal seraient
appréciés par moi. —

479

72

WEYMOUTH

L'ANGLETERRE

LE 18 FEVRIER 1883

CHER MONSIEUR

PROF. TACZANOWSKI VOUS A SANS DOUTE FAIT PART DU DÉLAI ET DU DÉSASTRE DE VOTRE CONSIGNATION . JE N'AI REÇU QUE CINQ CAISSES CONTENANTES DES SQUELETTES DU RHYTINA ET UNE CRÂNE QUI EST IRRÉPARABLEMENT BRISÉE . LES SQUELETTES N'AYANT PAS BEAUCOUP D'INTÉRÊT SANS LES CRÂNES, J'OSE DONC ESPÉRER QUE VOUS POURREZ ME FOURNIR AVEC DEUX AUTRES CRÂNES . DES OS DU PIED ET LA VERTÈBRE EXTRÊME DE LA QUEUE ET LE PALAIS MASTICATOIRE SERAIENT TRÈS DÉSIRABLE AUSSI LES AUTRES SQUELETTES DU RHYTINA, LES SQUELETTES RÉCENTES COMME DEVANT AVISÉES AVEC ENCORE D'AUTRES OBJETS DE L'INTÉRÊT SCIENTIFIQUE . QUANT AU PRIX DE CES OBJETS CELA SERA RÉGLER ~~SUIVANT~~ SUIVANT VOS DÉSIRS . LES CAISSES DOIVENT ÊTRE EXPEDIÉES PLUS DIRECT CAR LES TRANSPORTS DES AUTRES COUTAIENT BEAUCOUP D'ARGENT. ET ELLES ÉTAIENT BIEN LONGSTEMPS EN ROUTE . PROF. TACZANOWSKI M'A INFORMÉ QUE VOUS AVEZ L'INTENTION DE REVENIR CETTE ANNÉE À L'EUROPE QUAND J'AURAI PEUT-ÊTRE LE PLAISIR DE VOUS VOIR DANS LA RUSSIE

AGRÉEZ MONSIEUR L'ASSURANCE DE MA CONSIDÉRATION DISTINGUÉE

ROBERT DAMON

Damon
1883

k. 79

Dąbkowski

Przemysław [Roman]

[Lwów, 1922]

1 (Lwów, 1922) k. 1 k. 79

k. 79

1 list, k. 1

Prof. Dr. P. DĄBKOWSKI
Lwów, Mickiewicza 14.

480

73

We Lwowie, dnia 6/I. 1922.

Czcigodny Panie Profesorze!

Jako sekretarz generalny Towarzystwa Naukowego robiłem korektę życiorysu JW Pana Profesora do zeszytu III-go Sprawozdań. Dowiedziałem się, że JW Pan Profesor przebywał w wschodniej Syberyi r. 1877. Śmiem prosić o łaskawą informacyę, czy nie ma JW Pan Profesor jakich wiadomości o moim dziadku po stronie macierzystej, Franciszku Krassowskim, obywatelu ziemi podlaskiej, który zaudział w powstaniu r. 1863 został skazany na Syberyę i zmarł w Irkucku. Za ewentualne wiadomości bardzo byłbym wdzięczny.

Kreślę się z najgłębszym szacunkiem

Prof. Dr. P. Dąbkowski

k. 14-17

Dąbrowska Leon

(Wojnitwa (Dereczyn)

1906-1907

1) (Wojnitwa (Dereczyn) 1906 k. 2 k. 14-15

2) (Wojnitwa (Dereczyn) 1907 k. 2 k. 16-17

k. 14-17

2 listy, k. 4

481
a, b, c, d

20 lipca
2 sierpnia 1906 r. Wojniłowce.

Kochany Benedykcie –

Niewiem czy i ten list dojdzie rąk Twoich, piszę na chybił trafił, bo nawet niewiem, jeśli dojdzie, czy Cię zastanie we Lwowie, bo może wyjechałeś gdzie na odpoczynek. Ja wciąż żyję w Wojniłowcach o siedm wiorst od Dereczyna, gdzie mieszka córka moja z mężem i dzieciami. Oni często mnie odwiedzają, ale ja za to bardzo rzadko, tylko w wyjątkowych razach, jak dobra pogoda, albo światła noc do powrotu – a to dla tego, że się mocno starzeję i trochę na zdrowiu szwankuję. – W tym roku niewiem nawet czy się wybiorę kiedy na polowanie, bo do tychczas czasem wyłaziłem z fliską choć posłuchać gonu, lub przypatrywać się z daleka jak ludziska pudłują do kuropatw. W przeszłym roku w jesieni jeszcze czasem chodziłem na polowanie. Miałem wielką ochotę zabić lisa, a część pieniędzy za skórkę przesłać w Marcu do elektoryi. Posłałem swoje obiecane 2 r. ale nie za skórkę lisią. Lis mnie ozpił haniebnie. Z pod gonu szedł lis mimo mnie o jakich sześćdziesiąt kroków, palnąłem, dostał bo się zwrócił gęszczarzem kumnie. O czterdzieści kroków szedł już piechotą i stanął. Poprawiłem z drugiej lufy, przewrócił się. Zanąłem

podchodzić, on się zrywa przewraca się i mowa leży. Psy z gorąca przeszły tuż koło niego, nie spostrzegły, on tymczasem dobywa sił ostatnich i wpada do nory, psy tuż za nim, jeden z gończych puścił się do nory i tak ugrzązł, że ledwo mu go tamtąd dostali. A lis do dzisiejszego dnia siedzi w norze i moje pieniądze za stórzę, przepadły. — W tym roku nie wiem czy wyjdę na polowanie, bom bardzo podupadł na siłach. W marcu jakoby dostałem cukrowej choroby, zabroniono mi wszelkiej słodyczy, herbatę piłem bez cukru, co mi przypomniało dorosłości czasy. Byłem na dyecie — teraz już wolno mi po trochę wszystko jadać i zdaje mi się, że jestem zdrów kompletnie. Chodzę co dzień na spacer, robię zwykle o parę i więcej wiorst; jak dzień chłodniejszy, to czuję się nawet dość rzeźwym. — Ale co o tem gadać „kruci nie kruci, nada umierci". A nasz Bułharowski jak się prędko zwinął, a dobrze był młodszy odemnie. Chciałbym tylko doczekać lepszych rezultatów z tych wszystkich awantur jakie się dzieją teraz na świecie, ale to bodaj zaciągnie się na długo, mam i końca nie udaję doczekać. — Mój Wituś gdzieś w Charbinie, obiecuje przyjechać za urlopem, ale do tychczas jego nie widać. Całą tę wojnę

odbył szczęśliwie bo nawet niebył raniony, a bywał jednak w upa-
łach. Wyjechał podporucznikiem a teraz już sztabs-kapitanem. Chce
tu przyjechać i powrócić z żoną do Charbina gdzie do kasy myśli
służyć nie mając funduszu. — Mój Kazimierz siedzi w Odesie, klepie biedę z
racyi tych ciągłych niepokojów. Służy obecnie w Towarzystwie żegla-
gi czarnomorskiej, ciągłe strajki nie dają się rozwinąć temu przed-
siębierstwu. — Nasz sztab w porównaniu z innemi, jest dość spo-
kojny. Domagali się podwyższenia płacy za robotę — nie bardzo wygó-
rowaną, podwyższono i roboty poszły dawnym trybem. Co i jak się
dzieje u nas, pewno wiesz dobrze z gazet. — Chciałbym wiedzieć co słychać u
Ciebie, czyś zdrów i Twoja rodzina jak się ma. Dzieciaki musiały
dobrze podrosnąć, już się pewno uczą. Mój wnuk Leon Nowicki
jest w Liege, ma wstąpić do politechniki, wnuczka zaś Aliczka
za parę tygodni jedzie do Warszawy na pensyę — przed wakacyami
zdała tamże egzamin do drugiej klasy, ma już rok dwunasty —
Dość już Cię nudzić moim skrzypkiem, rozgadałem się aku-
rat jak stary, ale cóż kiedy tak rzadko między nami idzie
gawęda. — Ja z propagandą elementarzy poniosłem fiasko. —
Rzadko bywam między ludźmi, a komu opowiem o zamiarach

towarzystwa to słucha jak o żelaznym wilku – jak to żeby nie wypić. Mój zięć i całe moje otoczenie nie piją czyli nie używają spirytualii. ale zapisywać się nie myślą. Mam w całym powiecie Stanimskim, ja jeden tylko jestem członkiem elewatoryi, co mnie mocno irytuje że nie mogę przysporzyć więcej takich. Jednak mam nadzieję że z czasem będzie inaczej. Ściskam Ciebie i dziatki Twoje serdecznie. Żonie Twojej ślicznie rączki całuję. Zawsze Twój Leon Dąbrowski.

B.J

482
a, 6, c

3/16 Stycznia 1907 r. Wojnitsa vel Dereczyn

76

Kochany Benedykcie.

Okrutnie starzeję się. Całe lato prawie czekałem mojego Witusia. Niewiedząc na pewno co się z nim stało i wciąż zwlekałem z listem do Ciebie. Tymczasem i on przyjechał z Charbinu zdrów, nieuszkodzony — szczęśliwie przebył te wojenne katastrofy. Mógłby wrócić do swojego pułku w Kiszeniewie, ale wolał pozostać w Charbinie. Nim rossya nie przyjdzie do porządku, bo dziś żeby się podał do dymisyi niemałaby w kraju żadnego zajęcia, a mógłby być narażonym na różne wypadki niezgodne z przekonaniami. W Charbinie zaś mógłby czasem spotykać się z Chanchunami, co lepiej niż ze swojemi. Za parę tygodni opuszcza nas i rusza z powrotem do Charbinu z kąd w pierwszych dniach marca jakoby wychodzą, może do czyby, może do Irkucka lub Władywostoku. Obecnie już jest sztabs-kapitanem i ma nadzieję powrócić kapitanem. Był w kilku większych potyczkach. Był przeszedł do ochotniczej konnej komendy którą dowodził i brał udział w wycieczkach Generała Misiczeńskiego — ale ze wszystkich wypraw wychodził cało, ma nawet ze cztery ordery co go jednak niebawią, i żeby miał środki podałby się do dymisyi. Oto masz mniej więcej o moim Witusiu. Kazimierz zaś starszy klepi

biedę w Odessie. Dostał posadę przy Towarzystwie czarnomorskiej floty, bo dziś spekulacye handlowe na nic. Dobrze że niema dzieci inaczej bieda by była większa. Córka moja za Nowickiem lekarzem jak wyżej mieszkają w Dereczynie, syn ich Leon a mój wnuk obecnie w szkole technicznej w Liege, a wnuczka moja Aliszka na pensyi w Warszawie już tam pojechała po świętach. – Ot masz co z moją rodziną. A zemną to nie ażeby szczególnie. Byłem zapadł na zdrowiu i od paru miesięcy nie opuszczam mieszkania. Obecnie przychodzę do siebie, przytem zmizerniałem okrótnie i jeszcze nogi mi niebardzo dopisują. Nie wiem czy w tym roku wyruszę gdzie z flintą chociaż jest jeszcze miesiąc do 1go lutego, którego to dnia ustaje polowanie. Do tego listu dołączam moją fotografię zdjętą przez Witusia siedzącego przy obiedzie. Trochę nieudatna z plamą na twarzy, ale ma być bardzo podobną. Już mnie niema co marzyć o jakichś wycieczkach tak jak Tobie, bo nie wiem czy sam bym wlazł do Wagonu. O siedm wiorst do Dereczyna z trudem przychodzi się tam dobrać. Jeszcze czuję w Tobie siłę, kiedy marzysz o okolicach niegdyś przez nas przebytych, a może osiadłszy na emeryturze, zrobisz jaką wycieczkę. Ale! kiedy kończy się służba i gdzie osiądziesz. Może

we Lwowie dla dokończenia wychowania dzieci. Moje już same latają. Z ambony ksiądz powiadał „ptaszków niebieskich ani żnie ani sieje, a pan Bóg ich żywi" a chłopca odpowiada „a baczyn ty jak po dorosie hanno zelujai" to i znaczna piwia to samo. — Czasem kiedy zamkną oczy i przeniosę się myślą do dawniejszych czasów to aż dziwno, jak mógł ten człowiek biegać po górach, a czasem i z torbą na plecach, a dziś co? Nawszystko jest koniec, to i mój niedaleki. Żebym to mógł jeszcze kiedy spotkać się z Tobą ale to tylko marzenie. Żebyś przynajmniej był zdrów, a czasem napisz dowcipnie choć kilka słów.

Ściskam Ciebie i dziatki serdecznie, Żonie Twojej ślicznie ręce całuję. Zawsze Twój szczery przyjaciel Leon Dąbrowski.

Dąbrowski
1907

k. 78 - 83

Děržawin A. N.

(Baku; 1925-1926)

1-2 (Baku; 1925) k. 3+1 k. 78 - 80 | 81

3 (Baku, 1926) k. 2 k. 82 - 83

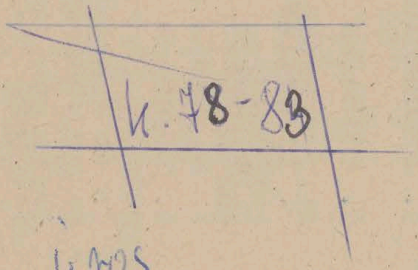

k. 78 - 83

j. ros.

3. listy; k. 6

Баку, Ихтиологическая лаборатория
ул. 28 апреля, д. 8.

78

Баку 28/VI 25

Глубокоуважаемый
Бенедикт Иванович!

отв. 9/VII — 11 дн. в [illegible] [illegible] 11/VI

Очень охотно отвечаю на Ваши вопросы:

1) Н.В. Насонов, Л.С. Берг, В.А. Линдгольм и Ю.Н. Семенкевич все живы и занимаются научными работами; первые трое в Ленинграде, последний в Киеве.

2) Профессора зоологии: в Московск. Унив. - Г.А. Кожевников, Н.В. Богоявленский; в Ленингр. ун. - В.Д. Зеленский, М.Н. Римский-Корсаков, К.М. Дерюгин; в киевск. - Д.Е. Белинг; в Иркутск. - Б.А. Сварчевский, В.Ч. Дорогостайский; во Владивостокском - не знаю, кто; возможно, что кафедра вакантна, т.к. туда приглашали К.М. Дерюгина.

3) Л.А. Зенкевич - ассистент Моск. Ун.

4) Каспийское море никогда не замер-

дает в окрестностях Баку. Льдом покрываются только северные мелководные (до 10 метр.) части моря. Редко небольшие льдины доплывают до широты Дербента.

Это обстоятельство лишает возможности применения на Каспии ловушек для Атрипода, как это имело место при Ваших классических исследованиях Байкала. Впрочем, следует заметить, что аналогия каспийской и байкальской фаун очень относительная. В то время, как Байкал населен до самого дна, граница придонной животной жизни в Каспии находится между 400-500 метров ниже поверхности. Самой населенной зоной в Каспии является прибрежная. Уже на глубине 100 метров исчезает большая часть представителей Рег-

acarida. На глубине 400 м. живет только несколько форм дакообразных, из которых специальных глубоководных форм в сущности нет, а часть их живет кроме того на мелководных глубинах Северного Каспия и даже в низовьях Волги.

В этом время по развитию семейства Gammaridae оба водоема являются сходными, хотя Каспий численно очень уступает Байкалу и никакие исследования не заполнят этой разницы. В моих руках в настоящее время материал по свыше чем 500 драгировок Каспийских экспедиций 1912 – 15 гг. и сборов Астраханской и Бакинской ихтиологич. лабораторий. В них находится менее 10 новых форм родов: Gammaracanthus, Niphargoides, Stenetina, Echinogammarus, Corophium

а также 3–4 новых родов. Таким образом списки G. O. Sars'a удлиняются относительно немного. Конечно возможно нахождение еще новых форм, но только единичных. Меня привлекает зоогеографическая проблема: распространение ракообразных в Каспии. Оно настолько своеобразно, что позволяет сделать некоторые выводы, касающиеся геологической истории этого водоема, в частности двойственного его происхождения, т. к. южная часть моря очень резко отличается от средней и южной.

Я не получил еще любезно посланных мне Ваших трудов. Уведомлю Вас о времени их получения, а пока приношу Вам за них глубокую признательность. Со своей стороны посылаю нек. свои статьи.

С искренним уважением к Вам

А. Державин

80

Польша

Львов

Проф. д-р-у Б. И. Дыбовскому

Lwów,

Ul. Zaścianek, 12 Biały Dworek

P. Prof. Dr. B. J. Dybowskiemu

от А. Н. Дертавина, Баку, Истмо-
484 логическая лаборатория.

Deržavin

25

484
а,6

Баку 8/VII 1925

Глубокоуважаемый
Бенедикт Иванович!

С особенным удовольствием сообщаю, что посланные Вами две Ваших работы я получил, хотя и с большим запозданием. На бандероли стоят штемпеля: Львов 10/VI, Киев 16/VI, Баку 28/VI; книги досматривались в минской таможне, мне доставлены 6/VII.

Обеих работ Ваших я не знал. У нас нет библиографических указателей. Ваше исследование о Hydrobiidae особенно оказалось кстати, так как работ по каспийским моллюскам мало и в большинстве случаев это библиографические редкости, а мною предпринята работа зоогеографического характе-

по вопросу о распространении в Костях ракообразных, причем для сравнения приходится обращаться к моллюскам.

Вами ревизия байкальских Artpi-poda заставляет пересмотреть такие диагнозы хастийских бокоплавов.

С совершенным уважением
к Вам остаюсь
Державин

Баку, Ихтиологическая лаборатория д 8 кв. 8 улица 28 апреля.

Державин

25

485
a, b, c,
d

Баку 17/IV 26

Глубокоуважаемый
Бенедикт Иванович!

Наша переписка, несмотря на наличие железных дорог между Львовом и Баку, по своему темпу приближается к обмену письмами в эпоху почтовых карет.

Впрочем помимо того, что Ваше последнее письмо пришло в Баку с очень большим запозданием, оно не застало меня дома. Я выезжал на 1½ месяца в Москву, Петербург и Казань.

Вернувшись недавно, я отвечаю по порядку на Ваши вопросы. При этом чувствую, что мой ответ в большой своей части теряет интерес вследствие медленности переписки.

Прежде всего я позволяю себе уверить Вас, что Баку за это время не пострадал ни от наводнений (горизонт Каспия стоит уже ряд лет небывало низко), ни от пожаров нефтяных промыслов, ибо если последнее иногда и случается, то никогда это не угрожает самому городу, и кроме того за последние годы сколько-нибудь значительных пожаров не было.

Я очень, очень признателен Вам за любезную присылку интересной работы по байкальским моллюскам. К сожалению немного интересные

моллюски Каспия до сих пор достигают полной современной ревизии.

Ваши соображения о громадном числе особей бокоплавов в Байкале и в Каспии совершенно справедливы. Но Вы полагаете, что каспийская фауна амфипод должна бы быть более богата видами, чем это нам известно. Последнее к сожалению не так.

Вы советуете прибегнуть к вскрытию каспийских рыб для сбора фаунистического материала. Много уже было сделано 8-10.000 вскрытий сельдей, осетровых и карповых рыб. Ракообразные действительно составляют существенную часть питания рыб, но это все известные формы, по преимуществу даже самые обычные. Пользуюсь случаем послать Вам оттиски моих прежних работ по питанию воблы и леща; по сельдям к сожалению оттиска не имею.

Каспий вообще в отношении амфипод исследован довольно хорошо. На нем сделано более 1000 драгировок. Кроме форм, описанных G.O. Sars'ом есть еще с десяток видов бокоплавов, описание которых я подготовляю к печати. В общем это будет 60-70 видов. Оказывается что прибрежная зона наиболее богата формами. Начиная с 50 метров число видов начинает убывать. Ниже 200 м. спускается не более 10 видов. На глубине около 400 м (граница донной жизни в Каспии) живет только два

бокоплава. От 400 до 1000 м. нет никого. Только иногда опускается до 500-600 м. пелагический вид Pseudalibrotus sabini. При этом наиболее глубоководные виды не носят характера оригинальности, являясь формами спустившимися сюда из верхних слоев воды.

Таким образом Каспий в отношении распределения амфипод не аналогичен Байкалу. Причину этого следует видеть в том процессе, следы которого сохраняются и теперь, но который, надо думать, имел гораздо большее распространение в предшествующую геологическую эпоху. Я говорю о процессе сероводородного брожения на глубинах Каспия, в результате чего глубоководная фауна здесь или не сформировалась, или погибла.

В отношении наиболее важной части Вашего письма – о материале по каспийскому тюленю, к крайнему сожалению пока лишен возможности быть Вам полезным. Работы Баилинской лаборатории ограничены юго-западным побережьем Каспия. Здесь тюлений промысел запрещен законом, и этот зверь встречается здесь не так часто, чтобы его можно было свободно добыть. Тем более, что лаборатория вот уже три года не в состоянии использовать исследовательское своё судно из-за ограниченности кредитов. Но даже в северной части моря, где развит тюлений про-

мысел, он производится в зимние месяцы, и теперь достать тюленьи черепа очень трудно.

Я напишу сам и рекомендую Вам обратиться к заведывающему Астраханской Ихтиологической лабораторией Константину Андреевичу Киселевичу, который, я уверен, может собрать нужный материал по тюленю будущей зимой.

Что касается меня, то я предполагаю осенью этого года переехать из Баку во Владивосток, куда меня приглашают для организации тихоокеанской ихтиолог. станции. Мне приходилось бывать в Восточной Сибири, провести почти два года на Камчатке. Этот край привлекателен для меня настолько, что я решаюсь для него покинуть Кавказ.

Судя по Вашему письму, Вы сами были бы непрочь побывать где нибудь на Дроне, и Вы поймете человека в моем положении. Общение с девственной природой, хотя бы и суровой, позволяет сохранять долго напряженные силы, и Вы представляете тому яркий пример.

Благодарю судьбу, позволившую хотя по переписке познакомиться с Вами и выразить свое глубочайшее уважение Вашему исследовательскому энтузиазму и разносторонним интересам, которые Вы сохраняли на протяжении стольких лет. Искренно преданный Вам

Адрианов

k. 84

Dorogostajskij W[italij]

(Irkuck (Irkutsk): 1926)

1 (Irkuck) k. 1 k. 84

k. 84

8. ros.

list,

486
а, 6

Иркутск 17 VI-26. 84

Глубокоуважаемый
Бенедикт Иванович!

Очень Вас благодарю за присланные мне справки и прекрасную таблицу в красках. Буду ходатайствовать об отпуске средств перед Академией Наук на издание моего альбома байкальских гаммарид и подготовлять издание к печати. Друг Дудину я напишу особо.
Козаринова я давно не видел и не знаю получена-ли им Ваша корреспонденция. Через две недели я уезжаю во Владивосток и может-быть буду в Японии и на Сахалине. Поездка связана с делом звероводства.

Наша биологическая станция на Байкале развивает усиленную научную деятельность: этим летом там работают 4 наших зоологов и ботаников, 1 студент из Омской Сел. Хоз. Академии, 1 студ. из Томска и 2 студентки из Москвы. Очень жаль, что я из-за командировки для Байкала это лето потеряю.

BJ

С нетерпением жду Ваших замечаний на мое письмо о гаммаридах.

Желаю Вам здоровья и полного успеха в делах.

Ваш Проф. В. Дорогостайский

k. 85-86

Dresser H. E.

(London; 1901)

1 (London) k. 2 k. 85-86

} niem.

k. 85-86

list; k. 2

110, Cannon Street,
London, 18 Sept 1901
E.C.

Hochgeehrter Herr Dr.

Bitte sehr um Entschuldigung dass ich Ihren freundlichen Brief so lange ohne Antwort gelassen habe. Die Ursache ist dass ich seit Anfang August auf Reisen gewesen bin. Ich war auf dem Congress in Berlin und hoffte Sie auch dort zu sehen. Taczanowski kannte ich gut und bedauert viel von ihm als tüchtiger Ornithologe, und benütze meines seine schöne Arbeit "Fauna Oru. Sib. Orient" Hoffentlich werden Sie bald nach London kommen und dann werde ich das Vergnügen haben Sie persönlich kennen zu lernen.
Ich habe wie Sie vielleicht wissen meine Palaearktische Vogelsammlung an das Museum in Tring verkauft denn es fing an zu gross zu werden (circa 11,000 Bälge) aber ich sammele noch immer, aber schicke fast alles dorthin, aber wenn ich weiss was Sie brauchen will ich gern mit Ihnen tauschen. Ich bin jetzt beschäftigt ein Handbuch über die Vögel des ganzen Palaearktischen Regions zu schreiben und dann werde ich ein Werk über best Palaearktische Eier angeben, schön illustrirt und werde auch Varietäten abbilden lassen. Ich habe meine Palaearktische Eiersammlung hier in meinem Hause behalten, und darin sind viele Seltenheiten Eier von Ihnen. Haben Sie noch Eier von dort

oder wissen Sie von Jemand der dort Eier sammelt?
Da sind es recht schwer Eier aus Russland zu
bekommen denn fast Niemand dort beschäftigt sich
mit Biologie zu beschäftigen. Ein guter Freund von
mir Herr Lapham, ein äusserst zuverlässiger Sammler
und nebenbei ein wohlhabender Mann hat recht
viele schöne Sachen am Yennessei bekommen, und
hat mir schöne Eier gegeben. Er hat die Eier von
Larus subarquata dort gefunden, und hat auf
seiner letzten Reise die Eier von Turdus naumanni
auch genommen, und hat den Vogel vom Baste
geschossen.

Hochachtungsvoll

H E Dresser

Herrn Dr Dybowski
Lemberg

P.S. Haben Sie vielleicht eine Photographie von
sich selbst, denn ich möchte gern eins haben
für meine Sammlung von Photographien von
Ornithologen

Dresser
1901

k. 87-95

Drukarnia W[ładysława] d[ziadwiku] Anczyca i Spółki w Krakowie

(Kraków, 1911-1912)

1 (Kraków; 1911) k. 1 k. 87
2-6 (Kraków; 1912) k. 8 k. 88-95

w tym 1 i 6 list podpisał W[ładysław] Z[ygmunt] Anczyc, pozostałe [Ferdynand] Pierzchała, z tym że 5 list (25.IV.1912) w tłumaczeniu (w całości) przez F. P.

k. 87-95

6 listów; k. 8

381
—

Kraków, 4.12.1911.

Wielmożny Panie!

Po wydrukowaniu zwróconych nam korekt, mogliśmy dopiero rozpocząć dalsze składanie tak, że dopiero teraz będziemy mogli zacząć wysyłkę dalszych korekt. Najbliższy arkusz odejdzie jutro lub pojutrze, dalsze w odstępach kilkudniowych.

O cierpliwość prosimy uprzejmie i pozostajemy

Z poważaniem

DRUKARNIA W. L. ANCZYCA I SPÓŁKA

Kraków, 4.12.1911.

Wielmożny Panie!

Po wydrukowaniu zwróconych nam korekt, mogliśmy dopiero rozpocząć dalsze składanie tak, że dopiero teraz będziemy mogli zacząć wysyłkę dalszych korekt. Najbliższy arkusz odejdzie jutro lub pojutrze, dalsze w odstępach kilkudniowych.

O cierpliwość prosimy uprzejmie i pozostajemy

Z poważaniem

B1

382
—

BJ

Kraków, 28.3.1912.

Wielmożny Panie Doktorze!

Wstęp, biografię i klisze otrzymaliśmy i korektę nadeślemy. Zakończenia z kliszami oczekujemy.

Zwracamy uwagę, że nadesłane klisze są bardzo liche i że w druku dobrze nie wyjdą.

Z poważaniem

383

Kraków, 30.3. 1912.

Wielmożny Panie Doktorze!

Nie wątpimy, że klisze wyszły-by dobrze na bardzo dobrym papierze, lecz na papierze książkowym zwykłym tylko bardzo dobre klisze mogą wyjść wyraźnie i ładnie. Co się da zrobić w druku, uczynimy.

Z poważaniem

W. L. ANCZYC I SPÓŁKA

384 a, 6

BIBLIOTEKA W. L. ANCZYCA I SPÓŁKI W KRAKOWIE

Kraków, 30.3.1912.

Wielmożny Panie!

W tej chwili otrzymaliśmy zakończenie (2 kartki) oraz 11 klisz. Naturalnie nie wszystkie z tych klisz wchodzą do zakończenia, nie wiemy jednak, które do niego należą, a które do poprzedniego tekstu. Przesyłamy więc niniejszem spis rycin i prosimy o oznaczenie podług niego: 1) osobno rycin do tekstu podróży i ich porządku, 2) osobno rycin do zakończenia i ich porządku.

Z poważaniem

W. L. ANCZYC I SPÓŁKA

1) Kalinowski w odbiorze
2) Kapitanowie flotylli amurskiej
3) Kamień Rybałow
4) Hr. Tyszkiewicz
5) Kalinowski (1880)
6) Pietropawłowsk od strony lądu
7) Władywostok od strony lądu
8) Irkuck
9) Stretiensk
10) Władywostok od strony morza,
11) Dom gubernatora w Błahowieszczeńsku

385
a,6

DRUKARNIA
W. L. ANCZYCA
i SPÓŁKI
W KRAKOWIE

Kraków 5/4 1912

Wielmożny Panie!

Za wyjaśnienia w sprawie rycin dziękujemy.

Materyał ilustracyjny rozmieścimy w sposób następujący:

W tekście przedmowy damy ryciny tam umieszczone (pierwotnie nadesłane) i te wydrukujemy razem z tekstem na papierze zwykłym.

Resztę rycin, 12 sztuk, damy na oddzielnych kartach papieru kredowego, specyalnie dla ilustracyi wykonywanego, i karty te następnie rozmieścimy w książce w odpowiednich miejscach.

Zyskają na tem ilustracye i zyska

cała książka.

Rycinę Pietropawłowsk od strony morza powtórzymy na okładce.

Korektę podpisów pod rycinami osobnemi nadeślemy WPanu.

W nadziei, że propozycyę naszą raczy WPan zaakceptować, pozostajemy

Z poważaniem

W. L. ANCZYCA i SPÓŁKA

Pieramski

386
a,6.

DRUKARNIA
W. L. ANCZYCA
I SPÓŁKI
W KRAKOWIE

Kraków ,1.5.1912.

Wielmożny Panie Doktorze!

Dziękujemy za wskazówki co do rozmieszczenia rycin w książce. Do wskazówek tych zastosujemy się w zupełności.

Arkusze tekstu, które WPan zatrzymał, są nam niepotrzebne.

Do cenzury książkę w każdym razie poślemy, jak to zwykle czynimy przy wydawnictwach, któremi zajmuje się firma Gebethner i Wolff. Być może, że uda się książkę przeprowadzić.

Omyłki druku nadeślemy do korekty.

Po ukończeniu broszurowania odstawimy książkę do księgarni, zatrzymując dla

WPana 100 egz., które pod Jego adresem wyślemy koleją.

Z poważaniem

W. L. Anczyca

DRUKARNIA
W. L. ANCZYCA
I SPÓŁKI
W KRAKOWIE

B.J.

,1.5. 2.

Wielmożny Panie Doktorze!

Dziękujemy za wskazówki co do rozmieszczenia rycin w książce. Do wskazówek tych zastosujemy się w zupełności.

Arkusze tekstu, które WPan zatrzymał, są nam niepotrzebne.

Do cenzury książkę w każdym razie poślemy, jak to zwykle czynimy przy wydawnictwach, któremi zajmuje się firma Gebethner i Wolff. Być może, że uda się książkę przeprowadzić.

Omyłki druku nadeślemy do korekty.

Po ukończeniu broszurowania odstawimy książkę do księgarni, zatrzymując dla WPana 100 egz., które pod Jego adresem wyślemy koleją.

Z poważaniem

k. 96

Drukarnia Polska - Lwów

(Lwów; 1913) k. 1 k. 86

k. 96

1 karta; k. 1

9v -

96

Wielmożny Panie Profesorze!

Zapytuję uprzejmie, czy ryciny będą drukowane jako pojedyncze kartki rozstawione w arkuszu po jednej tylko stronie czy też druk będzie po dwu stronach kartki. Proszę o łask. informację.

Z szacunkiem

[illegible]

Nakład Komitetu budowy pomnika na miejscu walki stoczonej przez T. Wiśniowskiego i tow. w r. 1846 w Narajowie.

Prawo własności zastrzeżone.

DRUKARNIA POLSKA WE LWOWIE

Wielmożny P.

B. Dybowski

Lwów

Snopków

Biały Dworek

Teofil Wiśniowski wieziony na Górę stracenia.

(Reprodukcya współczesnej ryciny przechowanej u Fr. Nartowskiego w Narajowie).

Nr 4

k. 97 - 109

Dubiecka M[aria]

(Kraków; 1826-1827)

1-5	(Kraków, 1926)	k. 9	k. 97 - 105
6	(b.m.; 1827)	k. 4	k. 105 - 108

k. 97-109

6 listów; k. 13

527
a,6,c

odpisano 6/VI.

1/6 1926.

Czcigodny i Drogi Panie Profesorze.

Serdecznie dziękuję za książeczkę o sikorkach, którą mi przysłał w imieniu Pana, Prof. Hrynceviča. Z prawdziwą rozkoszą przeczytałam ją. Autor bardzo kocha przyrodę i z wielkim ciepłem pisze o tych śliczych i mądrych ptaszkach. A jaki zmysł obserwacyjny posiada i jakie niezwykle muzykalne ucho! Zadziwiające, jak rozróżnia i dokładnie określa dźwięki, wydawane przez każdy gatunek sikorek. — O zdrowiu Maryani nie dobrego nie mogę donieść: Z nogą jest

bardzo źle! Wszystkie zabiegi, jakie stosowałam z porady i Pana Szanownego i innych lekarzy mi nie pomagały, a niektóre nawet szkodziły. Wezwałam, w obec tego, chirurga, doktora Głowińskiego, który radził przeświecić kolano. Zrobiliśmy to prześwietlenie i okazało się, że z powodu chronicznego zapalenia stawu, na tle artretycznem, nastąpiły zmiany czyli degeneracya, na co podobno w tym wieku, niema już żadnej rady. —
Dla ustrzymania dalszego rozwoju choroby, radził mi dr. Głowiński, kłaść na noc opaskę z zimnej wody, a w ciągu dnia, gorący piasek. Opaska uspakaja ból i sprawia przyjemne ukojenie — piasek gorący drażni i powoduje pady, które osłabiają. — Leży więc mój biedak,

lub siedzi na fotelu, po całych dniach,
a pomiędzy i czytać wiele nie może (głos-
nego czytania nie lubi) myśli się i dużo na
czasu na myśli, które i z powodu trosk oso-
bistych i ogólnego stanu Polski i tych
okropności, które się dzieją, tak niedawno
w Warszawie, są bardzo nie wesołe. —
Proszę do nas napisać, jak się Państwo
dzisiaj mają i co sądzą o tem wszystkiem,
co się u nas dzieje; i proszę przyjąć
od nas obojga wyrazy prawdziwej
przyjaźni i wysokiego poważania.

M. Dubiecka.

6.XI.1926

99

6/11 1926 Kraków Ul. Jabłonowska 22.

Czcigodny Panie Profesorze i Drogi Przyjacielu mego Maryana!

Był u mnie wczoraj Prof. Hryncewicz i pokazywał mi list, jaki od Pana otrzymał. Wzruszona byłam do łez słowami przywiązania i przyjaźni dla Maryana i uczuciem bólu z powodu Jego śmierci. Rozumiem dobrze, że pod wpływem przygnębienia i smutku trudno pracować, ale Maryanowi najmilej by było, gdyby Pan Drogi napisał Jego życiorys. Tembardziej jeszcze, że okres Jego życia, spędzony w Katordze razem z Panem i ze St. Kietlińskim, najlepiej Panu jest znany. — O swoim pierwszem wygnaniu do Wiatki i Tambowa

pisał w swojej książce „Z Przeszłości"
o stosunku do Traugutta i udziale
w Powstaniu, w dziele swem „Traugutt
i jego Dyktatura" O pobycie w Kator=
dze tylko Pan Drogi mógł-by coś
powiedzieć.- Mnie opowiadał z
humorem o różnych przygodach, jakie
miał w Darasunie; między innymi o
tem jak pasał krowę siedząc pod
lasem i pisząc artykuły do „Kłosów"
(zdaje się), i jak raz krowa skorzystała,
że nie patrzał na nią i uciekła do
lasu i był duży kłopot z jej odrzu=
kaniem; potem znów o tem, jak smażył
powidła z rubarbarum i je spalił; jak
woził drzewo z lasu i podarł sobie
ubranie i ręce pokaleczył; jak krowę
doił, która potem chorowała z tego dojenia;
że w tym domku Waszym w Darasuniu

był jeż zielony, a w zagrodzie
sarna, kt. uciekła na wiosnę do lasu.
O sobie, jak zwykle, nie wiele mówił,
więcej o kolegach, a zwłaszcza o Panu.
Z Posielenia wyjechał, po jakiejś am=
nestyi, na południe Rosyi do Ekate=
=rynosławia, a potem do Odessy.
W Ekaterynosławiu bywał w domu
moich Rodziców; gdy był u nas pierwszy
raz, ja miałam wtedy jakie 9 – 10 lat.
Ze względów religijnych (Matka moja po=
chodziła z unickiej rodziny Ochrymowiczów)
wyjechaliśmy do Krakowa.
Wiem jeszcze, że w więzieniu śledczem w
Warszawie, w 64 roku bili Go bardzo, że
miał wybity cały szereg zębów i szczękę
nadłamaną, bo nie mogąc nic od
Niego dowiedzieć się, Tuchołko chwy=
cił Go za głowę i bił nią o mur wię=
zienny, aż upadł na ziemię zemdlony i zlany=

trwić. – Pan Pamarański bardzo
ładne wspomnienie napisał o
Maryanie w „Głosie Prawdy" w № 108.
Postaram się przysłać ten numer Panu.
Profesor Hryncewicz nie odmawia się
ostatecznie napisania życiorysu Maryana,
ale mówi, że mu to trudno będzie, bo
on nie wiele wie o Maryanie.

Kończę prośbę o zachowanie dla mnie
choć części tej przyjaźni i życzliwości, jaką Szanowny i Drogi Pan
miał dla mego Maryana i zechciej
tam wyrazy wysokiego poważania

Maryanowa Dubiecka.

30. XI. 26

Czcigodny Panie Profesorze!

Najpierw muszę powiedzieć, że bardzo się cieszę, że to Pan Czcigodny napisze życiorys Maryana. A teraz odpowiadam na pytania:
Do Jekaterinosławia M. przyjechał w 1875 r.
Do Odessy zdaje mi się że w 1879 r.
Do Warszawy napewno w 1883 r.
Do Krakowa ——— w 1884 r.
Do Odessy pojechał, niby na kurację, a właściwie Jekat. był mu wyznaczony na stałe miejsce wygnania. Co do fotografii umieszczonych w Świadectwie, to tak na drugie dzień

po zgonie Maryana, zgłosiło się do nas dwóch panów z redakcji „Światowida" prosząc o pozwolenie zrobienia zdjęcia Maryana na łożu śmierci; po zrobieniu tego zdjęcia, zaczęli fotografować co im wpadło w oko. Ta grupa Panów wisiała zawsze i wisi dotąd nad biurkiem Maryana. —

Rysunek domku Panów, (który u nas był) w Darasuniu, zaginął niestety. Maryan posłał go, jeszcze przed wojną, do wydawcy 2go tomu pracy swej: „Na Kresach i za Kresami" do Kijowa, no i tam przepadł, ale ponieważ książka została wydaną, więc i ten domek jest odbity i my ten tom mamy i jeżeli Pan sobie

życzy, to zrobimy odbitkę tej ryciny.
Doskonale pamiętam tę bytność
Pana u nas, o której Pan pisze —
mieszkaliśmy wtedy na ul. Basztowej
i był to Piątek i ja byłam bardzo
zażenowana, bo miałam tylko jajka
na kolacyę i nie mogłam czemś lepszem
Pana przyjąć! Brat Maryana, Celestyn,
tak jak codzień, był i wtedy. Był to
zacny i niezwykle wykształcony
człowiek: znał wszystkie języki euro-
pejskie i posiadał tyle wiadomości, że
go nazywali: chodzącą encyklopedyą; był
także bardzo pobożnym; ale przy tem
wszystkiem, był wielkim dziwakiem, abne-
gatem, wegeteryaninem i strasznie
niedołężnym życiowo, i On napewno

po za herbatą, mlekiem i kawą
czarną, nic mię pił. Co do drugiego
brata, Aleksandra, to Maryan z ogromną
czcią zawsze o nim się odzywał i nigdy
mi nie wspominał nawet, że był
nałogowym. O tym bracie Aleksandrze
Krasewski w swoich „Rachunkach"
pisze, jak o świętym. Obydwaj ci
bracia byli znacznie starsi od
Maryana — jeden o 16 lat, drugi o 17 lat
i dawno już pomarli.
Przepraszam, żem tak długo się rozpisała.
Łączę przy tem wyrazy mojego
szacunku i poważania
Maryanowa Dubiecka.

30/11 1926. Wtorek.

8.XII.1926

530
a, 6.
103

Środa 8 Grudnia 1926

Czcigodny Panie Profesorze!

Byłam dwa dni temu u prof. Hrynczewicza i powiedziałam mu, że z powodu niemożności przysłania „Pamiętnika", Czcigodny Pan sam napisze o Maryanie. – Prof. Hrync. powiadomił mnie, że tymczasem postarał się o umieszczenie życiorysu Maryana, a mianowicie: miesięcznik krak. „Przegląd współczesny" wydawany przez hr. Badeniego, a redagowany przez prof. Wędkiewicza, z największą chęcią wydrukują ten życiorys i nawet, jeżeli to będzie większa praca, to i w dwóch numerach swego pisma.

Mnie się zdaje, że daleko lepiej i stosowniej, że piękna praca Pana, umieszczona będzie w poważnem i naukowem piśmie, niż w jednym z naszych marnych dzienników.

Co do książki Maryana p.t. „Na Kresach i za Kresami" tom II, to ją ma Sadzio w Lublinicu u siebie i obecnie przysłać nie może, bo chce z niej zrobić przedruki, a niestety mamy tylko jeden exemplarz i nigdzie jej dostać nie można, przynajmniej w Krakowie. Dużo-bym dała, gdybym mogła nabyć choć jedną jeszcze tę książkę. Może która z lwowskich księgarni posiada tę pracę Maryana. Maryan mi mówił, że oryginał akwareli Domku, malował P. Wł. Kietliński, u nas była tylko kopia. Pozdrowienia i wyrazy szczerego szacunku łączę M. Dubi

Omyliłam się co do daty przyjazdu Maryana do Jekateryno=sławia - w swej książce „Na Kresach i za Kresami" t. II pisze, że do Jekaterynosławia przyjechał w 1874 r.

17.XII.26

531
a, b, c, d

104

17/12 1926 r.

Czcigodny i Drogi Panie Profesorze.
Chcąc dostarczyć Panu trochę szczegółów z życia szkolnego i uniwersyteckiego Maryana, byłam u doktora Kwaśnickiego, z którym kolegował nie tylko w Uniwersytecie Kijowskim, ale i w gimnazyum Żytomierskiem. Otóż, z życia szkolnego, nic godnego uwagi nie było. Uczył się pilnie i był b. mizerny i wątły. W Uniwersytecie za to, odrazu się wyróżnił tem, że razem z paru innymi kolegami, założył towarzystwo tak zwanych „Purrystów"

(na zasadach tow. Filaretów utworzonego)
Członkowie tego tow. czyli „Purryści" pędzili życie b. czyste, nie grali w karty, nie hulali, dużo pracowali i starali się umoralniająco działać i na innych. Z inicyatywy Maryana, wyszła myśl poznawania historyi polskiej przez szersze koło kolegów. W tym celu, każdy z kolegów, który rozumie się zgadzał się na to, musiał opracować jakąś epokę z przeszłości naszej i na zebraniu koleż. odczytać. Ze względu na to, że historyi polskiej nie uczono w szkołach ros. miało to duże znaczenie i bardzo kształciło. Jak mówi Dr. Kwaśnicki wpływ tego tow. „Purrystów" był b. duży. Młodzież

Kijowska z tych czasów wysoko stała pod względem etycznym. Wszystko to ja wiedziałam naturalnie i dawniej, tylko, że Maryan w swej nadzwyczajnej skromności, o swoim wybitnym udziale w tem towarzystwie nigdy nie mówił. Kwaśnicki zaś twierdzi, że głównym inicyatorem co do założenia „Purrystów" i ich działań był Maryan. — —

Załączam przy tem fotografię rysunku Domku, którą zrobiono z ilustracyi zdobiącą drugi tom „Na kresach i za kresami". Niezmiernie mnie przykro, że jeszcze nie mogę posłać Panu Czcigodnemu tej książki. Nowa Reforma będzie drukować w Numerze

Gwiazdkowym kawałek z „Trzech dni w pustyni" i da fotografię tego Domku. Kuryer Warsz. także coś z tej książki będzie drukował.

Zasyłam przy tem Panu Czcigodnemu i całej Jego Rodzinie moje najszczersze życzenia świąteczne, zdrowia najlepszego i wszelkiego dobra.

Z wysokim poważaniem

Maryanowa Dubiecka.

1926

4.III.1927

Kraków 4/3 1927r.

532 a,6
c,d,e,f,g,h

Czcigodny i Drogi Panie Profesorze!

Z niecierpliwością oczekiwany list Pana Profesora i przesłane wspomnień o Maryanie odbyłem i ucieszyłem się bardzo, że ta praca Cz. Pana postępuje, a zarazem obawiam się czy pisanie tego życiorysu nie męczy Go. –

Z głębokim wzruszeniem i prawdziwą rozkoszą przeczytałem piękną pracę Cz. Pana. Opisy wypadków i ludzi są niezmiernie ciekawe i zajmujące, a charakterystyka mego Maryana jest najprawdziwsza pod każdym względem,

tylko został pominięty b. ważny rys duchowy Maryana, a mianowicie że był bardzo wierzącym i religijnym. Zachęcona życzeniem Cz. Pana, ośmielam się zrobić parę uwag i dodać kilka nazwisk: strona 7. wiersz 9.; między temi paniami kt. przyszły żegnać Maryana były: pani Piotrowska (Marszałkowa) i panna Monika Dmitriew - był również i Marszałek Piotrowski, który, jak sam opowiadał Maryanowi, dostał nahajkę, gdy za bardzo zbliżył się do wagonu, chcąc zobaczyć i pożegnać Maryana. - str. 3. Wśród wymienio=

nych kolegów Maryana - możeby można
było dodać Józefa Tretiaka, Henryka Wrób=
=lewskiego (Ojca mego) Ludwika Jeniesa,
Leona Syroczyńskiego - z nimi był w
bliskich i przyjacielskich stosunkach.
Str. 17 O mapę Syberyi prosił ks. Obo=
leńskiego Maryan, na co on i odpo=
wiedział „Вамъ карта не нужна,
ямщики въ Сибiрь дорогу знаютъ."
Str. 10. Co do spisów statystycznych
ś. p. A. Kręckiego - Maryan uważał,
że on nieco przesadzał - że dużo
mniej było i potyczek i zabitych i wywie=
zionych. Pozwoliłam sobie poprawić

również dwuwiersz Ilnickiego Str. 16
tak jak słyszałam go z ust Maryana.
Przypomniałam sobie jak przekręcili
nazwisko i imię Pankracego Panczy-
kowskiego (z opowiadań Maryana)
Przy t. zw. „pereklyczce" oficer dyżurny,
gdy wymieniono nazwisko i imię Panczy-
kowskiego zawołał: что ето у васъ всё
паны, да паны - пиши его „Kracy Czikowski"
Nie pamiętam tylko gdzie to było i do
której partyi należał ten wygnaniec.
Za fotografie Maryana serdecznie
dziękuję - był wtedy moim narzeczonym
gdy się fotografował. Obie są dobre, ale gdyby

BJ

= to można zatuszować na ciemno tę część
kt. jest biała (część figury Wohla z jego falcami)
byłoby może lepiej; w każdym razie proszę
mi przysłać jeszcze parę - bardzo będę wdzięczna.
Pan prof. Talko-Hryncewicz, który był tak
uprzejmy i był u mnie wczoraj, żeby się
naradzić co do rękopisu Cz. Pana, od
siebie poszle kilka uwag, na które i
ja godzę się najzupełniej. —
Za interesowanie się moją sprawą, ser=
decznie dziękuję; niestety nic jeszcze
nie dostaję i nic nie wiem co mi
uchwalą. Zrobiłam podanie, prosząc o
przyznanie mi emerytury honorowej
kt. pobierał Maryan, oprócz powstańczej -

ale ponieważ nie mam żadnych wiado=
mości i jestem już bardzo niespokojną
co do wyniku mego podania, zdecydo=
wałam się napisać do Marszałka Piłsudz=
kiego, kt. znał Maryana osobiście i cenił
Go i okazał nam swoje współczucie
telegramem, no i z pewnością to on
kazał taki pogrzeb urządzić. –
Ponieważ wszystkie moje dokumenta, razem
z podaniem odesłane zostały do Ministeryum
opieki społecznej, więc i tej małej emerytury
kt. mi się należy prawnie (40 zł. mies.) nie
dostaję, bo „Izba Skarbowa" która wypłaca
tę emeryturę, też musi mieć moje doku=

menta. —
O rodzinie Traugutta wiem tylko tyle, że miał dwie żony - po pierwszej zostały dwie córki, z drugą miał synka, który umarł małem dzieckiem. Córki obie były w Hôtel-Lambert, a przedtem starsza (która była zamężna za Juszkiewiczem i jeszcze żyje (on umarł) druga Aloiza umarła dawno już.) była w Instytucie Maryińskim w Warszawie, a młodsza na pensyi pani Kraków też w Warszawie. Młodszą Aloizę znałam osobiście. Prosiłam jedną moją znajomą panią, która zna dobrze Juszkiewiczową

Rękopis prof. Talko Hryncewicz odesłał
Czcigodnemu Panu.

aby skierowała ją do p. Pomarańskiego, i żeby on od niej czerpał różne wiadomości tyczące się Dyktatora. Ale to widzenie się Traugutta z Morawskim i ten cudowny, wzruszający do łez, czyn przebaczenia Traugutta, powinien Pomarański umieścić w swoim dziele koniecznie!

Serdeczne pozdrowienia łączę

Z wysokim poważaniem

Maryanowa Dubiecka

Syn mój opracuje spis dzieł Maryana i ~~to co~~ (wzmianki) o Nim ~~pisali~~ po śmierci i przyśle Czcigodnemu Panu.

k. 110-154

Dubiecki Marian

(Kraków; 1891-1926)

1-2	(Kraków; 1891)	k. 2
3-4	(Kraków, 1899)	k. 4
5-6	(Kraków, 1900)	k. 3
7	(Kraków, 1903)	k. 1
8-9	(Kraków; 1906)	k. 3
10-11	(Kraków; 1907)	k. 4
12-14	(Kraków; 1913)	k. 3
15-16	(Kraków; 1916)	k. 2
17-21	(Kraków; 1920)	k. 5
22	(Kraków, 1921)	k. 1
23-26	(Kraków, 1922)	k. 5
27-32	(Kraków; 1925)	k. 8
33-35	(Kraków, 1926)	k. 4

k. 110-111
k. 112-115
k. 116-118
k. 119
k. 120-122
k. 123-126
k. 127-129
k. 130-130
k. 131-136
k. 137
k. 138-142
k. 149-150
k. 152-154

/k. 110-154/

35 listów; k. 45

Kraków, Basztowa 27. — d. 27/X 1891.

Kochany Benedykcie

Komissya Przemysłowa w Radzie Miejskiej M. Krakowa uchwaliła zwrócić i wypłacić Ci należność, w kwocie 1½ tysiąca guldenów. Mają załatwić tę rzecz z subsydyów, które Muzeum otrzymuje od miasta i od rządu. Zwlec się to może tygodni ze trzy, do czterech, najwięcej, ale w owym czasie odbierzesz Swą należność z pewnością. Kustosz Muczalny, Wdowiszewski, dopilnowywać będzie przebiegu pewnych biurowych formalności, zobligowałem Go o to, a że z innych interessów potrzebuję widywać się z nim, więc będę wiedział kiedy nastąpi ów dzień, gdy będą gotowi zupełnie do wypłaty — i wówczas donieszę Ci. A teraz

donoszę to co jest i jak jest. Rzecz skończona pomyślnie, i prędzej niż można było po nich się spodziewać; bo ta zwłoka 2, lub 3, najwyżej 4 jeszcze tygodni gdy będą mieli pieniądze grubsze do rozporządzenia to już bagatela — w zasadzie rzecz skończona pomyślnie.

Ściskam Cię serdecznie

Twój M. Dubiecki.

491
—

BJ

Kochany Benedykcie.

Znalazła dzisiaj Komissya Przemysłowa możność wypłacenia Ci należnych 1,500 fl. w.a., — co też uskuteczniono. Pieniądze dziś, w piątek, 30 bm., wysyłają Ci do Lwowa, pod adresem, „Dr. W. Dybowski - Lwów - Uniwersytet".

Jutro więc pieniądze odbierzesz — i zaraz kwit po odebraniu odeślesz Wdowiszewskiemu, kustoszowi Muzeum Techniczno - Przemysł. - który wysyłając pieniądze pisze do Ciebie.

Interes więc ku wielkiej mojej radości załatwiony prędko i szczerze.

Śpieszę Ci to oznajmić — i pozdrawiam Cię raz jeszcze. Ów pan Henr. Jerzykowicz był tak grzeczny, że kosztu Twego nie oddał mi.

Ściskam Cię

Twój M. D.

30/X 1891
ul. Basztowa - 27.

65
~~96~~
17

d. 11/2. 1899. 112

w Krakowie, ul. Stachowskiego – 93. parter. –

Kochany Benedykcie. Dziękując, żeś do mnie zgłosił się, śpieszę wydobyć z mej pamięci szczegóły, o które zapytujesz. Niewiele, bardzo niewiele z pamięci mej wygrzebałem. – O Żebrowskim nic nie wiem. Co do Eichmilera – to rzecz się ma tak: – Ignacy Eichmiller pochodził z Warszawy, zapewne z rodziny tamecznej mieszczańskiej, i tam kształcił się w zawodzie stolarskim. W okresie demonstracyjnym ujęty, sądzony, skazany na żołnierkę ~~do~~ wschod. Rossyi – w r. 1862 – w Kazaniu wezwany do złożenia przysięgi carowi, jako żołnierz – przysięgi wraz z kilkunastu innymi złożyć nie chciał – sądzono go więc powtórnie i wysłano na Sybir do katorgi (czy też na posielenie) – jako bardzo uzdolniony stolarz zostawiony w Irkucku. Dowody tam złożył wielkiego artystecznego uzdolnienia. Warszawa, ani ówczesna, ani dzisiejsza nie ma i nie miała szkoły artystycznego przemysłu, a jednak samouk ten, tworząc z modelu jakiejciś niemieckiej gazety, świetnie rzeźbiony ołtarz do kościoła irkuckiego (wyrzeźbił i zbudował) two=

rząc bez wskazówek, kierunku, bez stosownych ułatwień, bardzo pracowicie, zostawił dowód swego wysokiego poczucia piękna i niepospolitego talentu. Był to artysta stolarz; przy stosownych studyach wykształcić się mógł na artystę-snycerza. Pracy jego nieoceniono; przypisywano ją panu Waleremu Kulikowskiemu, budowniczemu, który był jedynie przedsiębiorcą robót przy restauracyi kościoła. Ktoś wówczas, pisząc o tym ołtarzu, i umieszczając wizerunek tej pracy w Tygodn. Illustr. przypisywał ją Kulikowskiemu. Ołtarz ten piękny, podczas pożaru w Irkucku, wraz z kościołem zgorzał. Przyczyny zgonu Eichm.ª, rozstrzelanego w Irk. znane Ci – mówić o nich nie będę. – Dodam tylko to, co sam widziałem; sąd i rozprawa jawna były czczą komedyą – przed wyrokiem i przed całą rozprawą postanowiono go stracić. Wyrok zapadł około godz. 3 popołud. – a o 11ej godz. przed południem ś.p. x. Szwermicki już był odebrał odezwę policyi, by stawił się o wieczornej godzinie dla dysponowania na śmierć Eichm., który jutro będzie rozstrzelany. –

Tę odezwę przy mnie odebrał x. Szwermicki i patrzałem na ten fakt własnemi oczy. — Gdy Eichmillera na śmierć prowadzono, wlókł się za nim jego pies. Żołnierze nie mogli psa odpędzić. Przy słupie pies się położył u nóg skazanego – oderwać go ztamtąd nie zdołano. Ciężko rannego, nawpół żyjącego, rzucono Eicha do wykopanego na dobę przedtem dołu. Pies położył się na mogile – wył, piszczał – ziemię grzebał. Nazajutrz znaleziono psa martwym na mogile.

O ile wiem, Kulikowski, mieszkający w Kijowie obecnie – nie odwołał wcale, iż ~~jes~~ niesłusznie mu przypisywano autorstwo tej rzeźby. – Szlachetny Sinelnikow, w przeddniu tracenia, jeździł naocznie przekonać się, o ile głęboko dół wykopano dla mającego być straconym Eichm.ª. — To fakt też pewny. – Fotografia, kt. mi przysłałeś, Eichm.ª – wyborna. — Czerski urodził się w Wileńskiem, o ile mi się zdaje, uczył się w Instytucie Szlacheckim, w Wilnie, gdzie z 7mej klassy, mając lat 20, poszedł do powstania. Był synem „Dominika Czerskiego, acz siebie

nazywał Дементичъ. –

Sądziłbym, iż, pisząc o innych, o Czekanowskim pominąć nie powinieneś, chociaż o nim kilka razy pisano. Twe uwagi mogą być od innych pewniejszemi, cenniejszemi, zresztą, to, co napiszesz, wyjdzie zapewne w odbitce oddzielnej, a to co uprzednio o nim napisano zagrzebane w pismach peryodycznych – nikt tego z głębi pism nie wydobędzie nigdy już.

Za fotografie, nadesłane mi, dziękuję Ci serdecznie. Fotografia Czerskiego podobna, ale nie wydaje mi się tak charakterystyczna jak Eichmillera. Nic sam o Syberyi, ani o Sybirakach nie napisałem dotąd.

Szanownej Pani wyrazy poważania załączam. –

Ściskam Cię – Twój M. Dubiecki.

P.S. To co dawniej o Syberyi i Polakach tam, dawniej i później będących, tu lub ówdzie pisałem – wyłowił z różnych pism Librowicz niejaki w Petersb. – i umieścił w swej Książce („Polacy w Syberyi") dosłownie cytując całe ustępy, a niewszędzie źródło przytaczając. –

(x) Niektóre szczegóły o zgonie Eichmil. przytacza podobno Lichtański w swym pamiętniku bezimiennie przed paru laty wydanym. Nie znam tego pamiętnika. –

d. 7/5 1899.-

Kochany Benedykcie

Po liście Twym, w którym mówiłeś, że chciałbyś, bym przeczytał co napisałeś w zakresie biografii, w dodatku do Kurjera Lwow., i o tem zdać Ci sprawę – nie pisałem, bo czekałem, aż znajdę to, lub mi znajdą ten dodatek do Kur. lw. – Obiecano, szukano, nie znaleziono; stare gazety idą pomału – nie odnaleziono mi więc dotąd tego dodatku. To przyczyna jedna, że nie pisałem, bo nie miałem o czem sprawy zdawać, gdyż nie znam rzeczy. Zdrowie moje teraz dobre. Mały nasz chory od tygodnia – obecnie lepiej – było niedobrze – to też nie przyśpieszało możności pisania. Dziś odbieram Twój list, odbitki fotografij Kagorskiego i Czekanowskiego. Dziękuję Ci bardzo a bardzo. – Odpowiadam na pytania. – Co do Zagorskiego, to mu, po jego zgonie, żona pomordowała dzieci. Miejsc,

493 a, b, c, d

Którego na tej fotografii widzimy – wychowywał się po polsku nie mówiąc, skończył medycynę i już przed kilkunastu laty, zaraziwszy się tyfusem od pacyenta – zmarł.

Czekanowskiego życiorys umieszczałem kiedyś (podobno w 187 r.) w Tygodn. Illustr. – odbitki nie było. Ktoby i kiedy w Bluszczu umieszczał – nie wiem. – „Tygod. Ill." każ sobie w Ossolineum wyszukać. – Gzowski Gerwazy, syn rodziny ziemiańskiej z Płockiego, urodz. się w 1813 r. – W r. 1842 (?) należał do stowarzyszeń tajemnych polit. o kierunkach radykalnych pod względem społecznym, przynajmniej jak na owe czasy. Po uwięzieniu całego zastępu z robót mających związek ze spiskiem Konarskiego – spisek późniejszy, którego był członkiem Gerwazy prowadził robotę dalej. W stosunkach towarzyskich odznaczali się odrzucaniem form wszelkich. Propaganda ustna środkiem ich działania była.

57
15
42

Balazon Chiłkowski
Chabagai

Gerwazy odznaczał się zapałem niezmiernym. Gdy mówił (w onej epoce) – jak świadczyła pani Maciejowa z Ciemniewskich Smoleńska (ur. 1810 + 1898) oczy dziwnym blaskiem pałały, twarz opromieniał zapał olbrzymi. Wpływ miał wielki na otoczenie. Wysłany na Sybir, do katorgi, przebył lat 15 do r. 1857. W r. 1863 uwięziony – na strychu Cytadeli dostał rózeg 100 (w okresie indagacyjnym) – wysłany na początku 1864 powtórnie do katorgi. W Tobolsku oświadczono mu, że powiozą go dalej końmi, na mocy ~~[illegible]~~ nowych ukazów, oświadczył że z tej uprzejmości korzystać nie myśli, „raz przeszedłem pieszo przestrzeń od Tobolska do Nerczyńskiego zawodu, przejdę i powtórnie, mówił, zwłaszcza, że koledzy włościanie pójdą pieszo i ja z nimi." Dali mu tedy do kompanii paru kolegów włościan i wyprawili etapem, pieszo. Kolega Cybuszkin (chłop z pow. Ostrogskiego, z Wołynia, ex żołn. mosk. z Mikołajowskich

42
13
29

Balazon Chiłkowski
Chabrajai Kuchczyński

czasów, z armii mosk. wyniósł zasady komunizmu) robił mu dużo zmartwienia, kradł babom garnki żelazne. Do szanowania praw własności Cybuszkina nie zdołał nigdy nawrócić. — Mieszkał Gerwazy po opuszcz. Syberyi gdzieś w Rossyi. Zmarł około r. 1889, w Warszawie. — Parę lat ostatn., tknięty paraliżem, przemęczył się ciężko. — Krzysztof Szwermycki — Ur. się w Suwalskiem, z rodziny wieśniaków litewskich (przypuszczam) — w r. 1814 — brał udział w powstaniu 1831 r. — był Maryaninem zakonnikiem w Maryampolu (w Augustowskiem) przewodniczył klasztorowi, jako przełożony zakonu. — Gdzie się kształcił — nie wiem, ale posiadał ukształcenie ponad poziom zwykły klasztorny. Młodzież Królewieckiego univers. chętnie go odwiedzała, jako ukształconego kapłana. Przesuwali się ~~około~~ przez jego celę (około r. 1845) Dyonizy Skarzyński, Julian Klaczko i inni z wykształceńszej młodzieży uniwersytetu Królewieckiego. Z powodu zamierzonego ruchu zbrojnego, w lutym 1846 r., uwięziony zawieziony do cytadeli warsz. — cztery lata był trzymany

w Cytadeli, pod śledztwem; po 4 latach, wysłano go do Tukuchy na mieszkanie. Przybył tam w 1851. Murawiew Amurski pozwolił mu nieść ewangelię do Mandżuryi Północnej. Szwerm. był pierwszym kapłanem katol., który niósł

d. 7/III. 1900.

w Krakowie.

ul. Graniczna. 105. II p.

Kochany Benedykcie.

Mam najlepszą wolę odpowiedzieć na pytania Twe, ale nie posiadam w tej chwili stosownych wiadomości. Postaram się o nie, a tymczasem co wiem, to donoszę. Wiem, niestety, niedużo. —

1.° Co do lat pobytu Grzymskiego, trudno polegać wyłącznie na Maxymowie; on co do lat często niedokładnie poinformowany. Gerwazy stanowczo lat 15 przebył, chociaż prawdopodobnie w to wlicza się i rok podróży. Szedł pieszo od Sobolska do Wielkiego-Zawodu i podczas pierwszego pobytu i podczas drugiego wygnania. Podróż pierwsza, od Sobolska do Wielkiego-Zawodu Nieczyńskiego, zajęła mu. Wrócił on po raz pierwszy w r. 1857, prawdopodobnie w r. 1842 —

był z Warszawskiej cytadeli wydany. — By zdobyć
datę dokładniejszą, zaraz napiszę do Królestwa,
do Franciszka Dalewskiego (który podobno mocno
się powinął — wypędzają go od lipca z biura ko-
lei Dąbrowskiej, podobnie jak innych polaków, gdyż
kolej przechodzi pod bezpośredni zarząd rządu),
i do siostry Gerwazego. Jeżeli ta ostatnia list mój
znajdzie, i jeżeli ona żyje, sądzę dokładne da-
daty. Co ich odebranie zaraz napiszę Ci.
2.) Gerwazy był zaliczony do którejś z zakładów
przy Wielkim Zarodzie, i w tej epoce nie trzymano
ich w więzieniach, gdy byli w katordze, mieli
swobodę ruchu; a posiedzenie odbywali w Zabajkal-
skim kraju z całą swobodą ruchu, niczem nie
krępowani; sami się trzymali w tym promieniu
od Szyłkińskiego Zarodu do Wielkiego Zar. Nerczyńs.
Ta ostatnia miejscowość była dla nich centrum
około którego się grupowali, mieli tam swe kon-

rzystwa wzajemnej pomocy, swą biblioteką, niejako jakby dom rodzinny. Dr. Beaupré (nazywany przez Tymofiejewa z Balzyny-Bobrow) był duszą tych towarzystw, ich inicyatorem i kierownikiem.

Co do tej kwestyi zamieszkania Gzowskiego poinformuję się u osób wyżej wskazanych.

3°. Co do Ohryzki, to mam, a przynajmniej miałem, pamflet rossyjski, napisany przez Gogola, członka Murawiewowskiej komissyi śledczej, p. tyt. „Focadsamo Ozpuzko". Ale teraz, narazie, znaleść tej książki nie mogłem. Książki moje, po dwukrotnych przenosinach, są rozproszone – część na strychu. Skoro wyszukam ją, wypiszę Ci daty z życia Ohryzki; pomiędzy cudackiemi rzeczami, jakie tam są – daty jego życia jedynie tam prawdziwe; oczywiście wypisane z generaliów protokółów komissyi śledczej. Autor cudackiej tej książki był zarazem i ściągającym te protokóły. – Za fotografie mocno Ci dziękuję. Wyborny Gzowski – zapewne z ostatnich lat pobytu w Irkucku – lub z późniejszych nieco.

o powodzenie J. K. – Nie wiem dokładnie. Dość dobre, zdaje się. — Nie znam wcale ani wartości

Czekanowskiego fotogr. też dobry. Świetny portret Szwermyckiego (Pisz – proszę – to nazwisko, Szwermycki, tak jak ja tu podaję. On tak sam się pisał.).

Może co napiszesz o starym księdzu Syburcym Pawłowskim – dałbym Ci nieco dat i wskazówek. Była to już ruina człowieka, ale dawniej taką ruiną nie był. Wygnanie to z epoki 1838 r. – Spowiednik Лунин'a, jednej z wybitniejszych i ukształceńszych moskali-decembrystów. Pochował Лунин'a, gdy ten został zamordowany w więzieniu Akatujskim i obrabowany przez Dozorcę więzienia. Twierdzono, że Łunina z rozkazu rządu zaduszono (Mikołaj I. Ł.a i na Syberyi nękał) ale to twierdzenie wątpliwej wartości, zdaje się, iż Dozorca (Smotrytel) na własną rękę urządził to zabójstwo w celach rabunku. Pawłowski chował a opiekował się Łuninem Piotr Wysocki Ostatni miał prawa swobody ruchu, Łunin nie miał (bo z posielenie, z Uryku, pod Irkuck., do Akatui, retro do katorgi wpakował Mikołaj Ł.a za pisywanie korespondencyj do Times'a. – Szanownej #

Swej Pani pozdrowienia nasze złóż a Sam przyjm uściśnienia. Twój M. Dubiecki. – Pytasz=

495
a, 6

D. 29 Marca 1900. 118

w Krakowie, Graniczna. 105.

Mój Drogi.

Na parę listów, które pisałem z zapytywaniem o szczegóły co do Gerwaz. – nie miałem odpowiedzi. Dzisiaj dopiero pisze mi jakaś pani, w imieniu jego siostry, która już tak stara, iż nie może pisać. Daje daty takie: 1/ – Był uwięziony w r. 1843 – 2º Wywieziony w r. 1845 do Zawodów Nerczyńskich. 3º/ Na osiedleniu mieszkał czas pewien, w Siwakowej (?) – osada położona w tychże zawodach (?). – 4º Wrócił pierwszy raz w 1858. – Zmarł 17 Marca 1888 r. – – Daję Ci dosłownie te daty – ale tu punkt 3ci mylny – rozumie się, że to jakaś inna była osada, nie Siwakowa. Broszury o Ohryzce nie znalazłem jeszcze – nie tracę nadziei, że znajdę. Wstrzymaj się do czasu poświątecznego z tym Ohryzką – to przecież nie jest tak mocno pilne, lepiej późno a pewne mieć dane. – Kirkorowa d. 5 Stycznia b. r. zmarła, w Witebsku, gdzie ostatnich kilkanaście lat życia przemieszkała dość =

spokojnie. Drugi mąż – Antoni Pióro (+1890) zapewnił jej byt niezależny. Ten jej drugi mąż był kuzynem bliskim owego znakomitego Hurki – gen. Guber. Królestwa. Nie znam wcale Twych prac o Sybirakach. Czy to oddzielnie wyszło gdzie? Powtarzam, iż mocno troszczę się, by odnaleźć broszurę o Ohryzce. Wiesz zapewne, że on ociemniał przed śmiercią i tak ociemniały spędzał resztki życia w Irkucku, gdzie zmarł.

Ściskam Cię Twój M. D.

Szanownej Twej Pani pozdrowienia pełne szacunku załączamy.

496
a, 6

d. 7. V. 1903

w Krakowie

Garncarska 17.

Kochany Benedykcie.

Młodzież uniwersytecka, podobno, dzisiaj obchodzi Twój 45 rok pracy naukowej. Życzeń od nas obojga przyjąć również życzenia, abyś jeszcze długo żywać mógł całej pełni zdrowia i sił dla dobra ogólnego.

Przed trzema miesiącami spotkany Rybicki, mówił, że ma od Ciebie dla mnie coś tyczącego się Grunwaldu, jakąś broszurę, czy coś podobnego, ale ani pokazał się, ani oddał. Podziękowałbym, ale nie wiem za co. — Czy druga wersya, a raczej uzupełnienie odbitki z Tygodnia, gdzie są Twe życzenia dla Sybiraków — wyszło? Początek mam, z łaski Twej, uzupełnienie pragnąłbym mieć, tak jak broszurę o

Dubiecki
1903

Alkoholizmie Twoją posiadam. –

Powtarzamy nasze – odemnie i mojej Żony – powinszowania i życzenia, z prośbą, abyś je do najszczerszych zaliczyć zechciał i łączymy przytem pozdrowienia nasze.

Szanownej Pani załączamy wyrazy szacunku pełne.

Ściskam Cię – Twój

M. Dubiecki.

Czy nie masz jakich poleceń do Werchne Udinska, Czyty? – mój znajomy, jako górniczy inżynier, w Werch. Udyńsku rezyduje. Był tu u mnie, niedawno; za kilkanaście dni z zagranicy znowu tędy z powrotem do siebie jechać będzie i do mnie wstąpi. –

6.VII.1906

497
a, b, c

6 lipca. 1906 – w Krakowie
ul. Jabłonowska. 20.

Kochany Benedykcie. – Nie odpowiadałem zaraz, czekałem na odpowiedź z Kijowa. Żadnej co do tej broszury Hruszewsk.o nie odebrałem dotąd. Czy nie jest to rzecz p. t. „Zriełost' i Niezriełost', o którym to artykule, poross. napisanym, ktoś mi mówił przybyły z Petersburga. – Sądzę, że Idzikowski wyszuka Ci. –

W chwili gdy to piszę, nadchodzi kartka z Kijowa, donosząca, że wydostaną mi te artykuły z prywatnego zbioru, ale zastrzegają sobie ich zwrót. Odpisuję memu Korespondentowi, iż z podziękowaniem te artykuły zwrócone mu będą, skoro się tylko je odczyta.

Tak więc jest jakaś nadzieja dostania tych artyk. – może być tylko mitręga jakiego tygodnia, bo

mój Korespondent przygodny w Kijowie jest człowiekiem bardzo zapracowanym.

Proszę go o pospiech, bo prawdopodobnie ja z Krakowa na wieś wyjadę, za jaki tydzień.

Daty tyczące się Bułharowskiego takie są: Ur. 1840 – w lidzkiem, w Borciach, w majątku ojca. – Uniwer. studya w Moskwie na matem. wydz. – Przedtem szkoły kończy w Wilnie. – R. 1863 opuszcza Moskwę, walczy w oddz. Mackiewicza na Żmudzi. Ujęty 1864, zesłany na posielenie do Wsch. Syb. – był nad górną Leną. Czas jakiś pracuje w biurach zarz. kop. na Witymie. Około 1873 r. wraca do kraju. Nie może mieszkać ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ na Litwie. – Osiada w Warsz. – Pracuje wytrwale na chleb do ostatniej godziny

życia; jest opatrznością wielu członków swej rodziny. — Tyle tylko wiem.

Fotogram Bułharowskiego mam — za jaką dobę odszukam, przyszlę, ale zwrót tej cennej dla mnie pamiątki zastrzegam sobie, po zużytkowaniu. Dziś nie załączam dla przeszkód chwilowych.

Hrusz. jest produktem swego mistrza Antonowicza (Włodzimierz syn Bonifacego). Poza czynami Hrusz.° potrzeba zawsze szukać (wedle mego zdania) reżyserstwa również podłego, ale ukrytego, Antonowicza, polskiego renegata i apostaty. —

Ściskam Cię twój M. Dubiecki

Daty tyczące się Bułh. nie mogę zaręczyć czy zupełnie ścisłe, ale o tyle wile przynajmniej.

Dubiecki

1906

498
a, 6

d. 28. XII. 1906. w Krakowie

ul. Jabłonowska. 20.

Kochany Benedykcie. List Twój, pisany d. 23 b. m., dopiero dziś, przed chwilą, po 5 dniach wędrówki, doszedł do mnie. Broszury „Pamięci Z. Sierak..." nie odebrałem. Będę na poczcie kołatał, ale wątpię, czy mi ją zwrócą. Zapewne przyczyną zatracenia niedokładny mój adres. Widocznie mój list, ~~pisany~~ przed kilku pisany tygodniami, w któr., jak zwykle, mój adres był – nie doszedł do Ciebie. – W tym moim liście ostatnim prosiłem Ciebie o odesłanie fotogramu Bułharowskiego – – jeżeli już ten fotogram stosownie zużytkowany – – prosiłem o Twój obecny adres, ale żadnej odpowiedzi nie odebrałem: może ten list nie doszedł do Twych rąk; adresowałem do mieszkania Twego przy ul. Długosza. Proszę Cię usilnie o dokładny

Twój adres teraźniejszy. —

Dziękuję Ci za życzenia, i my oboje Obojgu Pań=
stwu najszczersze przesyłamy życzenia. — Hen=
ryk ma się podobno źle. Po pierwszym krwotoku
wychodził podobno do biura i miał drugi atak
krwotoku. Bardzo o Niego boję się.

Będę mocno żałował, gdy ta Twa broszura o
Z. Sierak. zaginie. Gdy wreszcie wyjdą obrazki
biograficzne Twe, może mi je nadeszlesz —
pragnę przeczytać.

Ponawiając prośbę o adres Twój dokładny
i o fotogram Bułharowskiego, gdy Ci już niepotrzeb=
ny — ściskam Cię

poważający i kochający

M Dubiecki

Czy ta dobra bardzo Twoja rzecz o Hruszewskim
wyszła w odbitce oddzielnej? Czytałem ją w Słowie
Pol. — Rzecz wyborna i powinna tu być ogólnie znaną
— bo tak mało tu (w Galicyi) znają swe własne stosunki. —

493
a,6,c,d

d. 13. I. 1907 – w Krakowie
ul. Jabłonowska 20.

Kochany Benedykcie. Przed paru dniami zwróciłem Ci drugi egzemplarz broszury o Sierakowsk., gdyż już z łaski Twej jeden posiadam, a zapewne zbyt wiele nie posiadasz tych egzemplarzy – również odczytałem przeczytany p. mnie manuskrypt o Okryzce. – Rzecz o Okryzce w tej części, którą poznałem, obudzić powinna ogólne zainteresowanie ze względu, że do niej włączyłeś ciekawą charakterystykę, czem była Mińszczyzna przed 60 czy 70 laty. O listach Gogolu dam małe do sprostowanie i parę u nim dołączę szczegółów. – Nie żyje Gogel – jak posiadasz – ale od wielu lat umarł. Do zwinięcia komisyi śledcz. Murawiewowskiej, opuszczając Wilno, przeniesiony do Tchorsk., tknięty paraliżem serca, oślepł. Wkrótce powtórny atak zabrał go że

świata. – Pochodzenie jego było takie że spowinowacony on z polskiemi rodzinami. – Rzecz się tak miała gdy koniec XVIII w. stary Podczaszy Olizar, z Polesia Kijowskiego, sparaliżowany i zniedołężniały z 17 letnim synem i domowym swym lekarzem Rotwiczem wybrał się zagranicę. Rotwicz we Włoszech zapoznawszy się z rodziną jakiejś wyzyskiwaczy włościch (nazwiskiem Milo) (dokładnie nie pamiętam nazwiska) ożenił 17-letn. Gustawa Olizara z córką swych M. – Stary Podczaszy umiera za granicą, M. i Rotwicz wracają do Polski rządzą majątkiem pana Gustawa starają się zawładnąć całym majątkiem na swą korzyść wyłącznie, gdy się to nie udało, Olizarowa, wdowa, urządza zamach na męża; zamach nie powiódł się. Gustaw Ol. rozwiódł się z nią – ich córeczka wyszła za Chodkiewicza z Mlynowa na Wołyniu a Olizarowa, po rozwodzie, wyszła 2do voto za starego generała Gogela, z którym miała tego syna Gogela. – Stary Go-

gelową, generałową, pamiętam. Mieszkała w Dubnie i, pomimo że wiedziano o jej sprawach niecieka=wych, była w pewnem zachowaniu u tamecznej szlachty. Tak u nas często zupełny brak opinii publicznej przeja=wiał się i dziś jeszcze na ten brak chorujemy.

W broszurze Gogela zwracam uwagę na jeden przy=pisek, gdzie on podaje, że Warawski zeznał, iż go do spi=sku wciągnął Antonowicz (Włodzimierz – Professor Un. Kijow. – mistrz Hruszewskiego). Otóż, w epoce gdy za udzielenie kurca owsa powstańcom na Sybir wysy=łano – ów Antonowicz cało wyszedł z tej afery. Nikt go o nic nie pytał, widocznie iż złożył jakieś rękojmie rządowi swej nietylko prawomyślności, ale pożytku jaki rządowi przynieść może. I przyniósł. – 40 lat z katedry uniwersyt. Kij. miotał oszczerstwa przeciwko Polakom, rozdmuchiwał nienawiść, wykształcił cały zastęp takich jak Hruszewski – wyrzekł się polskości i przyjął pra=wosławie – a potem wszystkiem dotąd są tacy co z nim =

stosunki mają i chcieli uszczęśliwić Lwowski uniwersytet tą figurą. On sam od tego wymówił się a posłał Hruszewskiego, którego reżyserem zapewne jest.

Czekam dalszego ciągu o Ohryzce, co z ciekawością i niemałym zapewne dla siebie pożytkiem odczytam. —

Ściskam Cię – Twój M. D.

500
a, b, c

d. 21/1. 1907.
w Krakowie
ul. Jabłonowska. 20.

Kochany Benedykcie.

Uprzednio pierwszą część wspomnienia o Ohryzce, teraz drugą część – odsyłam. Po wysłaniu pierwszej części pisałem, i wskazałem kilka szczegółów tyczących się Gogiela, jego pochodzenia. Teraz, posyłając tę ostatnią część wspomnień, nadzwyczaj interesujących, dodaję, że tu położyłeś wielkie zasługi, grupując wszystkie z najlepszych źródeł dane o Ohryzce i zarazem ocalasz od zatracenia rysy charakterystyczne Włodz.a Spasowicza. W notatce, którą dał Spas. o Ohr. wskazał zarazem zarys własnych usposobień i poglądów. Nigdzie niema – o ile wiem – i zapewne nie będzie nigdzie i nigdy to co było rdzeniem =

Spasowicza poglądów narodowych tak wyspowiedziane jas-
no, prosto, z zupełną szczerością, jak to w tej notatce
sam Spas. wyspowiedział. – Wdzięczność Ci się należy, iż
sprowodowałeś to wyspowiedzenie się, iż je zachowałeś i
masz zamiar drukować. Zapewne te obszerne cyta-
ty ros. usuniesz z tekstu, lub w tłumaczeniu je
dasz, gdyż to za długie jak na cytaty w języku
cudzoziemskim i oryginału cytaty nikt prawie to
nie rozumie. Sądzę, że lepiej je w tłumaczeniu dać.

Nadzwyczaj wdzięczną Ci będą przyszli badacze
epoki siódmego dziesiątka lat u nas, iż im notato-
łeś tak znakomicie grację nad poznaniem ludzi wy-
bitniejszych ówczesnych.

W poprzednim liście wskazałem Ci koniec jaki
Gogela spotkał. – Zdaje mi się, że potrzeba go pisać
nie Gogiel – ale Gogel pisać należy, tak podpisy-
wał się ojciec jego. O tym jego ojcu (na imię mu było
Jan) pisze Encykl. Powsz. Orgelbranda (T. X. str 132) iż

generale artylerji. Dużo z zakresu artylerji tłu-
maczył na jęz. ~~[illegible]~~ ross. z niem. – Piszą go stale
Gogel. Syn, zrodzony z niemcą i włoszki (zbrod-
niarki, bo dusiła 1go męża Gustawa Olizara –
uszło to jej bezkarnie), także był artylerzystą. –

Przy niniejszem załączam pod opaską
rekomend. drugą połowę rękop. o Ohryzce.

Ściskam Cię – Twój M. Dubiecki.

Ostatnie wiadom. o Henryku W. mam
z 2 stycznia jeszcze. Było wtedy niedobrze.

Henryk Wohl.

127

D. 16. III. 1913 – w Krakowie.
ul. Jabłonowska – 20.

Kochany Benedykcie.
Dziękuję Ci bardzo za Twą Kartkę – wiem chociaż jak się ma zdrowie Twe. Daj Boże, by było lepiej, niż jest. Ja niezbyt dobrze czuję się teraz, na siłach upadam. Co do Dra Dworzaczka, to nic więcej nie wiem o nim nad to, co mnie powiedziałeś w Swej Kartce. Przysłali go, zdaje się, późno, po nas. Przysłali podobno (chociaż tego nie wiem napewno)

Dubiecko
1913

Wielmożny Pan
Dr. B. Dybowski
b. Professor Uniw. Lwow.
we Lwowie.
ul. Snopkowska – boczna.
Biały dworek.

=oddzielnie, pocztą (jak Ohryzkę, Warawskiego) więc niewielu go znało. — Umieszczono w Kopalni Którejciś Nerczyńskiej i wysłano na Jakuty — w tejże sprawie jak Ohryzkę (podobno o jakąś organizacyę więzienną). Co w Kraju robił Dr. Dworzaczek — — nie wiem. Nigdy go w życiu nie widziałem. — Jeżeli co dawniej więcej wiedziałem, czy słyszałem o nim — to czas zatarł w pamięci. —

Pozdrowienia najszczersze od nas obojga Państwu Obojgu.

Ściskam Cię — M. Dubiecki

Nie ma pewności, czy zesłany Dworzaczek był Drem. — Zdaje się — nie był to lekarz. —

P. S. — Niepotrzeba tego Dworzaczka mieszać z Ferdynandem Dworzaczkiem Dr-em, lekarzem, w r. 1863 już starcem, a przynajmniej starym (ur. 1804). Twierdzą, że Dr. Ferdyn. Dworzaczek był teściem Dra Dybka, ale to, zdaje się, nieścisłe. Dr. Ferdyn. Dworzaczek był bezżennym, mógł być stryjem doktorowej Dybkowej. — Dworzaczek sybirak był znacznie młodszy. —

128

D. 24. X. 1913 – w Krakowie –
ul. Jabłonowska. 20.

BJ

Kochany Benedykcie
Serdecznie dziękuję Ci za przysłaną Książkę Swą (Wspomnienia z przeszł.). Bardzo ciekawa; a wszystko co mówi się o powst. w Mińszczyźnie nader ważne, bo nigdzie o niem niema, by najmniejszej relacyi. Ważnem byłoby przedstawienie szczegółowe historyi adresu szlachty mińskiej do cara (w r. 62). Przyborowski o tem bałamuctwa popisał, opierając się na pamflecie jakimś ros. – Adresuję tę kartę wedle wskazówki Swej na ul. Snopkowską, chociaż na opasce, w której przysłałeś Książkę Swą podałeś adres – Ha=

=lickie – Zaściańsk. Który adres rzeczywisty?

– Ściskam Cię. A. Dubiecki.

Wielmożny Pan
Dr. B. Dybowski
b. Profesor Un. Lwowsk.
we Lwowie.
ul. Snopkowska Boczna. –
„Biały Dworek."

Dubrecht
1913

129

Wysyła: M. Dubiecki
Kraków - ul. Jabłonowska, 20.

1915

9/3. - 1916. Kochany Benedykcie.
Dzięki Bogu - że jesteś razem z
Rodziną i że zdrowie służy. W
Księgarni byłem w interesie Sługi.
Powiedziano mi, że teraz podejmo-
wać druku prawie niepodobna;
gdyż w drukarni leżą obstalun-
ki liczne i niepodobna ich
uskutecznić dla braku ludzi. Oprócz
braku ludzi, są i inne niedogodności
wielkie: cena papieru podniosła
się o 48% i o papier wogóle
trudno; tom drugi powinien być na

Wielmożny Pan
Dr. B. Dybowski
b. Prof. Uniw. Lwowskiego.
Lwów.
ul. Zaścianek. N. 12.

tymże samym papierze jak pierwszy, tym=
czasem kwestya, czy go dostanie się teraz
nareszcie kapitalną przeszkodą jest brak
komunikacyi. Niemożność rozesłania książki
do wszystkich większych księgarni unicestwia ro=
zejście się książki, a więc wstrzymuje wydawców.
Zważywszy to wszystko, radzi księgarnia
wstrzymać się z wydawnictwem do uregulowa=
nia stosunków. – Zgon śp. Brata Twego Tadeu=
sza nastąpił w zimie z 914 na 915, w czasach
bar. ciężkich. Znajomi moi spotykali Go w Za=
kopanem, w październiku, 1914, zupełnie zdro=
wym. W „Now. Reformie" był nekrolog – gdzie b.
zapewne data zgonu, ale nie miałem tego w rę=
ku. – Od Augusta niedawno miałem
kilka słów. Poczciwy on troszczył się o
me zdrowie. Przetrwałem dużo przejść przy
krych i teraz okoliczności mego zdrowia i
bytu do nieświetnych należą. Podupadam
na siłach. – Jeżelibyś pisał o swem pobycie
na Litwie, doniesiesz mi o tem, proszę,
w jakiem piśmie i kiedy to umieszczone
będzie. – Zapewne w Wil. spotykałeś p. Sta=
nisławę Pietraszkiewiczównę – bliską tu była
doktoratu z filozofii – jak się tam ona ma.

9/3.
1916.

Pozdrowienia uściśnienia serdecz=
ne. M. Dubiecki.

130

[redacted]

Wielmożny Pan
Dr. B. Dybowski
Lwów
ul. Zaścianek. 12

504

1916

Kochany Benedykcie. Od ośmiu miesięcy nic nie wiem o Tobie. Powiedz mi, jak się masz i Rodzina Twoja. My - żyjemy. Donieś mi, proszę, jak się nazywała ta firma Amerykańska, która pomogła Ci kolonizować renifery na wyspie Beringa i wogóle tego humanitarnego Twego czynu szczegóły. Będę Ci za to obowiązany. Pozdrowienia od nas Obojgu Szanownym Państwu.

Ściskam Cię - Twój - M. Dubiecki.

M. Dubiecki - Kraków -
ul. Jabłonowska - 20.

d. 9/XI. 1916.

505
a,6

29/XI. 1916 – Kraków
ul. Jabłonowska. 20.

Kochany Benedykcie. List z 21/XI. otrzymałem. – Kartki z d. 20 b. m. dotąd nie odebrałem, prawdopodobnie zaginęła. Mogłaby już dójść, chociaż Korespondencya powoli teraz się wlecze. – Odpowiadam na list i sprawę zdaję z Komisów. – Ceny druku są rozmaiste, a mianowicie: u Anczyca około 90 Kor. od arkusza, w innej drukarni o jakie parę koron mniej, ale i jedni i drudzy twierdzą, że, dla ściślejszego określenia ceny, potrzebują wiedzieć jakie format i jaki papier ma być. Cena papieru wzrosła teraz o 300% w stosunku do ceny przed wojną. Jeżeli rzeczywiście – jak piszesz – we Lwowie biorą drukarnie po 40 Kor. od arkusza to, jak na dzisiejsze czasy, cena tak jest umiarkowaną, że nigdzie teraz taniej być nie może. Cena 16 rubli w Warsz. od arkusza również jest obecnie niezmiernie niską, tak że wydaje się niby lapsus calami tego, co Ci donosił. – U Gebeth. byłem; mają z Tobą i z Gubrynowiczem skomunikować się w sprawie tych egzemplarzy. Dałem Księgarni Twój adres. – Exemplarze książki wyszlą wnet. –

Moja Żona za „Peru" bardzo dziękuje. Drugi tom chętnie by przeczytała. Tom I, który był u Niej, zwraca z podziękowaniem. Wysyłam go dziś na pocztę. –

Wszystko co pisałeś mi, o losach Swych rodzinnych okolic, przejmuje mnie wielkim smutkiem. To Nowogródzkie warte, zaiste, by go był los

oszczędził. Zdawało mi się że biblioteka w Wojnowie przeszła do Lwowskiego uniwersytetu tymczasem, jak widzę, na miejscu pozostała i zginęła.

– Księgarnia Gebeth., co do druku spisu miejscowości i osób tudzież fotogr., jako dodatku do Tomu I Kamczatki, powiada, iż skomunikuje się w tej sprawie z szefem firmy w Warszawie – stosownie do odpowiedzi stamtąd da odpowiedź. –

Dziękuję Ci najserdeczniej za pamięć o nas Rodziny Twej – i przesyłam pozdrowienia od nas obojga dla Państwa obojga

Twój M. D.

Dubiecki 1916

506
a, b

Kochany Benedykcie. Prawie od połowy Grudnia aż dotąd byłem chory i zaledwie teraz to się kończy. Wstaję, ale jeszcze nie wychodzę i nie wiem kiedy, wobec brzydkiej wciąż pogody, zacznę wychodzić. Jak widzę z listu Twego – z d. 28/1. – cierpienia nasze były jednakowe i trwały tenże przeciąg czasu. Brak węgli i chłód w mieszkaniu przedłużały moją chorobę. –

Zasmucił mię list Twój. Nie sądzę, by co do tej emerytury powst. zapadła ostateczna decyzya. Piszę w tej kwestyi do Syroczyńskiego, on w Komisyi Kwalifikacyjnej zasiada i interesów Twych gorliwie bronić będzie. Dziwna rzecz jak te sprawy wleką się długo, końca niewidać. – Czytałem w sprawozdaniach z wydawnictw, iż w miesięczniku, poświęconym walce z alkoholizmem – p. t. „Trzeźwość" (wydaje Jan Szymański) jest umieszczona Twoja biografia i artykuł p. tyt. „Z myśli w pracach Dra. B. Dybowskiego". –

Warunki życia coraz cięższe u nas. Drożyzna wzmaga się, a niektórych produktów zupełny brak. Wpływają na ten stan rzeczy nadużycia przekupniów i różnych aferzystów. Nikt tym nadużyciom nie zapobiega. – Przy złym i niezaspokajającym trybie życia, małem odżywianiu się, przy zimnie w mieszkaniu niepodobna dojść ze zdrowiem do wiosny. A do wiosny, do ciepła stanowczo jeszcze daleko.

Jak zaczną wychodzić, zamówię dla Was Reformy art. Swój o Esperanto. Oni już w tej kwestyi coś drukowali. –

Obym miał od Ciebie jakieś lepsze wieści, bo dotychczasowe mnie martwią. Ściskam Cię najserdeczniej – Twój – M. Dubiecki

4/I. 1920.

ul. Jagiellońska 22.

w Krakowie.

507
a,6

D. 13/2. 1920 – w Krakowie
ul. Jabłonowska. 22.

Kochany Benedykcie. Przed kilku dniami otrzymany list Twój nieco mnie pocieszył. Narazie Twoje kłopoty są usunięte. W uprzednim liście wspominałem, iż informacyi z Warszawy niemożna brać, iż już ostatecznie odmówiono Ci emeryt. powst. – I pokazuje się, że miałem racyę. Posiedzenia Komisyi Kwalifikacyjnej nie są jeszcze ukończone, niepodobna więc mówić, że już stanęła jakaś ostateczna uchwała. Żeby chociaż coś małego zrobić w tej sprawie, napisałem do Syrocz., iż byłaby to hańba, gdyby odmówili Tobie tej emerytury powst. – i moje określenie umotywowałem. Mój list zastał jeszcze Syrocz. we Lwowie; tegoż dnia, jako członek owej Komisyi, on do Warsz. pojechał. – Pisałem w tej rzeczy, z temiż samemi motywami do Kraushara (on z ramienia rządu w Komisyi zasiada) wskazując, iż byłby to wstyd, już nie dla Komisyi tylko, ale dla Polski, gdyby Ci odmówiono tej emerytury. Bardzo być może, że mój głos nic nie wpłynie, ale za rzecz słuszną uważałem, chociaż stojący poza Komisyą, coś w tej kwestyi członkom Komisyi powiedzieć. – Co do Twej pracy, którą tu pani Janina przywoziła, a tu dla braku miesięczników nie było gdzie umieścić (Polonofilizm rosyjski) to sądzę, że najwłaściwszem dla tej pracy miejscem byłyby Roczniki Tw.a Przyjaciół Nauk Wi=

leńskiego. Nie wiem kto tam jest głównym redaktorem. Ktoby nie był z chęcią tę rzecz przyjmie. A szkoda byłaby gdybyś tego nie wydrukował - dokument to czasów niedawnych, materyał dla historyka przyszłego. - Co do tego, iż sądzisz, że nasz naród może się stać ludzkości ozdobą, to zapewne bierzesz wyniki obserwacyj osobników z pokoleń dawnych, współczesnych młodości Twej - pokolenie późniejsze mocno się różnią i znacznie niżej stoją pod względem moralnym. Wpływ Wschodu, w ostatnich latach 20 (szczególnie w Królestwie, w Warszawie) duże szczerby porobił w dziedzinie moralnej. Dzisiaj odrobienie tego trudne. Jeżeliby społeczeństwo miało czas, możność, spokój do pielęgnowania młodych pokoleń uleczenie możliwe: nationes sunt sanabiles. Czasy dzisiejsze tak bardzo ciężkie, iż trudne przewidzieć, czy prędko stosunki tak się ułożą, iż do pracy wewnętrznej będzie można stanąć.

Zdrowie moje wraca do równowagi; parę razy z domu wychodziłem, lecz sił brak, organizm w latach ostatnich mocno podupadł. Zdaje się, że to ogólnem jest wśród mieszkańców miast i tak zwanej inteligencyi, która przeważnie wygłodzona i niema nadziei poprawienia się tych warunków życia. - Ściskam Cię najserdeczniej.

M. Dubiecki.

508
a, 6

D. 14. IV. 1920.

ul. Jabłonowska. 22. Kraków.

Kochany Benedykcie. Opaskę z oceną pamiętników a nazajutrz list otrzymałem. Za jedno i drugie bardzo Ci dziękuję. – Wszystko co mi piszesz o Komisyi Kwalifikacyjnej, iż ona nic o Tobie nie wie dziwi mię niezmiernie. Wiem od ludzi, którzy w tej Komisyi zasiadali, iż mówiono tam o Tobie, a Kręcki, który do jednej z podkomisyj należał, nieomieszkał też mówić. Nie rozumiem dlaczego dopiero teraz L. Syr. zbiera jakieś dodatkowe wiadomości. – Co się zaś tycze emerytury powstańczej, to chociaż po 8. miesiącach od uchwały Sejmu (2. VIII. 1919) niezdobyto się na to, by rozpocząć regularne wypłacanie tej emerytury, wszakże Ministeryum Spraw Wojskowych poleciło swej Generalnej Expozyturze Sekcyi Opieki (a takie Expozytury są we Lwowie, Krakowie i inn. większych miastach) aby wypłacano zaliczki na emerytury, po 125 Marek lub po 150 M. miesięcznie. A zatem należy Ci się tych zaliczek już za 7. miesięcy – liczą bowiem od 1. Paźdz. 1919. – Radziłbym tedy udać się do General-

nej Expozytury Sekcyi Opieki Ministeryum Spraw Woj=
skowych we Lwowie, aby Ci wypłacili owe zaliczki za
siedem miesięcy. Oni to zrobią bezzwłocznie. – Wyma=
gali jakichś odpowiedzi na Kwestyonaryusze – przez
nich rozsyłane – ale, jak piszesz, L. Syr. wziął od Cie=
bie odpowiedzie na Kwestyonaryusz, więc zapewne
tej Expozyturze je zakomunikował. – Dobrze zrobiłeś, że
pisałeś w Kwestyi Swej pracy (Pseudopolonofilizm) do
Dra Za. do Wilna. Nie wątpię, że oni tam umiesz=
czą. – Z jakiego to pisma ta odbitka Krytyki Pamiętn.
Giegszt., którą mi przesłałeś? –

U nas stosunki żywnościowe coraz gorsze. Drożyzna
do fantastycznych cen wzrasta. Dziś odczuwa się głód;
cóż dalej będzie? Wiosna dość wcześnie i do nas za=
tała. Boję się wszakże, że w maju będą zimna i
śnieg, co tu zdarza się.

Wiem od Kręckiego, że zastrzegł oddanie swego skide=
tu do Muz. Etnogr. – ale co zrobili po jego zgonie nie
wiem. – Ściskam Cię najserdeczniej

M. Dubiecki.

135

509

21 Maja – Piątek. 1920.

ul. Jabłonowska. 22.

Kochany Benedykcie. Śpieszę odpowiedzieć na Twój list. Z radością powitamy tu Cię w domu naszym. Mamy tu kąt, w którym chętnie gościć Ciebie jesteśmy gotowi, obawiam się tylko czy wygodnie Ci będzie. Napisz zaraz kartkę kiedy mianowicie przyjedziesz. Posiedzenie publiczne Akademii będzie 29 b. m., ale posiedzenia administracyjne odbędą się – 26, 27, 28, na których zapewne będziesz. – Co do kwestyi budowania państwa rusiń.., wszystko co piszesz jest słusznem najzupełniej – ale co z nimi zrobić? Może przyszłość zdobędzie jaki środek rozwiązania tej kwestyi. Oczywiście im ufać, wierzyć niepodobna i żadnego państwa rusińsk. nie wytworzy się, bo niema żadnego do tego materyału. Czekam Cię i ściskam najserdeczniej – Twój M. Dubiecki

BJ

Dubiecki

1920

6. VI. 1920 – z Kreutzwa

ul. Jabłonowska 22.

Kochany Benedykcie. Nim zdołałem odpowiedzieć na list z Rosica twój, a nadszedł z d. 1/VI. – Na obu naraz odpowiadam. Cieszy mię, że zdrowie Sare polepszyło się, ale smuci mię zarazem, że cytuje Cię urzędowa odezwa z Ministeryum Wojny. Nie wiem jaką jest tam podstawa do segregacyi na żołnierzy i oficerów. Może tych, co nie byli w polu z bronią, ale urzędnikami organizacyi, do szeregowców zaliczają. W każdym razie jest to rzecz formy, nieznacznie zmieniająca tego wysokiego powstania, jakim tam u nich mają. O degradacyę mowy tam być nie może. Degradowano by tylko w takim razie, gdyby przedtem im patent na jakiś stopień oficerski powstańcy otrzymany, a oni Cię, nie zrażając się na ów patent oficerski do szeregowców zaliczyli. Ty – zdaje się – nie zresztą otrzymałeś takiego. Tembardziej niepodobna myśleć, by to osoba ś.p. Kręckiego, zastrzyła na szali oskarżyła p. ministra wojny, który to uchwały potwierdził i zaprzeczyć nie może, czy istniał jakiś Kręcki. Wedle mego zdania reklamacyę byłoby wtedy uwieńczoną i nie dałoby rezultatu zamierzonego. – Takie jest zdanie moje w tej kwestyi, które przesyłam. A tytuł żołnierzem nie jest tytułem obraźliwym: – „miles Christi" nazywano kiedyś męczenników i wyznawców nauki Chrystusa. Wszyscy, co walczyli w powstaniu, jako wyznawcy pewnej idei, są bojownikami, żołnierzami pewnej idei. Że w obradach Komisyi Kwalifikacyjnej (której zadaniem było tylko rozpoznać kto rzeczywiście, w tej lub innej formie, brał w powstaniu udział, bo się i tacy którzy podszywali się pod ten tytuł) – mówiono o Tobie z wielkiem uznaniem to wiem od tych, co tam byli w charakterze członków Komisyi.

– Na zapytania Twe co do wspomnień z podróży na Syberyę, dużo pozostawiłem rzeczy i notatek. – Francuz, który od Sobolińca z nami jechał Jean Noël Didier, zdaje się był z matki Francuzki a z ojca emigranta polaka, i to nazwisko było przybrane. Może znajdziecie matkę. Czy jest z pewnością było – nie wiem. – Kto zainicyował Koncert w Wielkie – nie wiem. Wypytywali na nim jako muzyczną Zatorskiego dwaj (ojciec ich otrzymał był z pospolna na Wołyniu. Ergo prawosławni byli) Eugeniusz nazwiska nie pamiętam – może na Lasecki – młodszy, Józef, na akompanjował. Eugeniusz w kilka lat później umarł w Irkucku. Sybiraków jego pogrzeb zdziwił, gdyż polacy odprowadzali tłumnie na cmentarz, z pogrzebu. O młodszym Zatorskiem czytałem w podróży Księcia Bazila Sapiehy do Tokyo i z d. że wracając p. Syberyę, i zwiedzając więzienia w Aleksandrowsku, pod Irkuckiem, spotkał tam Józefa Zatorskiego jako dozorcę więzienia, który oprowadzał po więzieniu. Działo się to zapewne około r. 1890. – Na tym samem cerecie spierał z Konrada Walenrodu – pisiń Wasilewskiej Zymney Dubowski – spierał coś z wielka jakiś Dzielski. Wszystko to bardzo słabo w mej pamięci zarysowuje się. – Pamiętnika Burzyńskiego byłbym chętnie miał, była wydrukowane w Materyałach do powstania – ale

tam mówi się tylko o czasach przed r. 1860 – a więc przed powstaniem, i uczywiście o podróży na Sybir mowy być nie może. Lasockiego pamiętniki za jego życia nie wyjdą, a po śmierci, bardzo być może też nie wyjdą (chociaż on złożył 3 tys. rub. na wydanie) a to dla ogromnych teraz kosztów wydawnictwa. U Lasoc. mówi się o podróży etapowej; on ją odbył od Żytomierza do Tobolska. Twoją podróż była już w czasie gdy nie pędzono pieszo, ale podwody dawano. O jakimś Nieciągiewiczu wspominasz, że wydał pamiętniki. Nie słyszałem tego nazwiska. Są pamiętn. Zapałowskiego, Wiercieńskiego. Są i inne, często małej wartości i bałamutne – jak Zielonki, który był w Siwakowej. Sądzę, że Bibliot. uniw. we Lwowie ma te różne wydawnictwa pamiętnikarskie.

Wyczerpałem, zdaje się, wszystko o co pytałeś. Kończę więc ściskając Cię najserdeczniej. M. Dubiecki.

Dodaję jeszcze, co do Twych zapytań, że z Mohilowskiego byli 2 bracia Kamiccy – że kto z Rybickim jechał do Irk. nie wiem, bo Ryb. poznałem dopiero w podróży za Bajkał z Irkucka.

1920

Dubiecki

137

D. 2/4. 1921: – Kochany Benedykcie.
Otrzymałem dzisiaj list Twój, z d. 31/3.
Śpieszę z odpowiedzią. Zmartwiły mię bar=
dzo wiadomości w nim zawarte. – Od wielu
lat dłużny Ci jestem Sto guldenów, które
mi pożyczyłeś, w pierwszych latach mego tu
osiedlenia się. Niestety, ciągle byłem i w
złej i w najgorszej pozycyi, co uniemożliwia=
ło mi oddanie. Dopiero teraz odsyłam Ci
ten dług w postaci 200. M.p. – 6.go lub 7.go
bież. m. wyszlę Ci przekazem. – Rzeczywiś=
cie d. 18/3. b. r. sejm przyznał dodatek
drożyźniany weteranom. Pobierać mamy
po 1,500. M. miesięcznie ponad to co otrzy=
mujemy. Od Maja mają zacząć wypłacać,
a porachować podobno mają od 1. Stycz=
nia – ergo zaległego dodatku drożyźnia=
nego powinniby nam wypłacić, w pierwszych
dniach Maja, 6,000 M. – Czy tak będzie,
porokować nie można, ale tak zapowia=
dają. W tej sprawie wykołatania dodatku
drożyźnianego duże zasługi położył L. Syro=
czyński, który parę razy (jako prezes Tow.
wzajemnej pomocy weteranów) – jeździł do War=
szawy. Mieli to uchwalić w grudniu, zwlekli do
marca(x). Nie wiem czy wykonanie rzeczywiście

(x) Gazeta urzędowa „Monitor" tę uchwałę już ogłosiła. –

KARTKA POCZTOWA

511 a, b

1921

2.IV.1921

ADRES WYSYŁAJĄCEGO

od Dubieckiego –
z Krakowa, ul. Jabłonowskich 22.

Wielmożny Pan
Dr. B. Dybowski.
Prof. Uniw. Lwowskiego
Lwów.
12. ul. Zakrzewek. 12.

= nastąpi w maju –
– jak zapowiadają.
Odpowiadam na zapytania.
– Przyjechaliśmy do Darasu=
nia d. 1 Stycznia 1866 r. (jakie=
go stylu ?)(1) Czekanowski odje=
chał na osiedlenie w połowie
1866, na mocy manifestu
który 4-o i 6-o letn. ich katorżników
zwalniał. Sałowski i Grabow=
ski, jako pruscy podd., wyjecha=
li 1868 do kraju wrócili – a
nas do osiedleńców zaliczono. –
Ściskam Cię najserdeczniej
= M. D.

(1) Zdaje się, bez kwestji było to
st. stylu. – Parwex wyjechał po=
dobno w r. 1866, jednocześnie z Cze=
kanowskim.

138

Kochany Benedykcie. Niezmiernie dawno nie odbieram żadnej od Ciebie wiadomości. Bardzo mię to niepokoi. Jak Twoje i Rodziny Twojej zdrowie? Co słychać u Ciebie? Czy Syn Twój z Wojnowa wrócił? Czy tam zapanowały jakie znośniejsze stosunki? Czy zdrowie pani Nargielewiczowej polepszyło się? U nas stosunki wyżywienia się coraz gorsze. Polepszenia nie przewidujemy. Moje siły i zdrowie dość nędzne. Miał słuszność Terencius Publius, iż „Senectus ipsa morbus". — p. Dezydery Szymkiewicz niezbyt grzeczny. Z polecenia Twego pożyczyłem mu Twoją „podróż na Kamczatkę" – czwarty miesiąc upływa, Książki nie oddaje. Może mu zechcesz przypomnieć. Obawiam się, że Książka zaginie. Z niepokojem oczekuję wiadomości od Ciebie. Życzę Świąt spokojnych i ściskam Cię serdecznie. M. Dubiecki.

25/3 1921.

25.III.22

KARTKA POCZTOWA

ADRES WYSYŁAJĄCEGO

Dębicki Kraków
ul. Jastrzębska 22.

1922

Wielmożny Pan
Dr. B. Dybowski
Prof. Univers. Lwowsk.
Lwów.
ul. Jezuicanek. 12.

4.V.22 4/V. 1922.- 138

Kochany Benedykcie. Miałem Twój list z Warsz. - pierwszy od 5. prawie miesięcy. Widzę, że poczta zatraciła i listy i gazety, jakie mi przysyłałeś. Ani o Jabłońskim (jak donosisz, że posłałeś), ani kopii tego coś pisał do Nacz. P., ani gazet, ani art. o Żmudzinach, wcale nie otrzymałem. Poczta nie jest tania i w dodatku gubi listy. - Żona Twoja była łaskawa przesłać Ci moją kartkę do Warsz. i mię zawiadomiła o Twej do War. podróży. Posłałem Jej podziękowanie. Bądź łaskaw powtórz Pani moje podziękowanie za łaskawą uprzejmość. - U nas zima była niedobra. Żona moja obłożnie miesiąc chorowała (zapalenie ~~[illegible]~~ pęcherza) i teraz wciąż umęczona, głównie z powodu stanu zdrowia Swej Matki, którą musi pielęgnować, i w dzień, i w nocy, co przy zajęciach ciężkiem jest dla Niej. Matka Żony cierpi na tak zwane obrzęknięcie mózgu, co zaciemnia niekiedy umysł; traci wzrok; chodzi z trudnością. Wszystko to wytwarza stan ciężki i dla cho-

rej i dla pielęgnujących. – Co do mnie, to rok ostatni posunął znacznie siły i zdrowie moje ku dołowi. Ubiegłej zimy tygodniami nie wychodziłem z domu. Siły nie dopisuję, a z Kataru w Katar wpadając, za najmniejszem zimnem wpadałem w jakieś pogorszenie. Słuch mocno nie dopisuje, a wzrok najwidoczniej psuje się. Jedne oko już od kilkunastu lat wypowiedziało posłuszeństwo do czytania; teraz stan drugiego nieszczególny. Taki to obraz naszych niezbyt wesołych stosunków posyłam Ci. – – Cieszy mię, że zdrowie Twe pozwoliło na dość uciążliwą podróż do Warszawy. Nie wątpię, że powrót był również pomyślny jak zajechanie. – – Co dzieje się z wydaniem 2.-go tomu Twojej Kamczatki? Miał ją ktoś wydać, jak donosiłeś. Czy wydał? Czy wydaje? – Ci, co czytali tom 1.-szy, z zaciekawieniem drugiego czekają, i ja do tych wyczekujących należę. Jeżeli ten pan, który z propozycyą druku zgłaszał się, nic nie zro=

bił, to nie wątpię, że jedna z poważniejszych firm lwowskich, lub warszawskich, podjęłaby się wydania. Przez stosunki Swoje naukowe warszawskie, sądzę, mógłbyś to z łatwością przeprowadzić. Byłaby szkoda wielka, gdyby to latami w rękopisie pozostawało. My tak mały zasób mały działu podróżniczego (posiadamy) w naszej literaturze, iż taki nabytek szacownym stałby się; zwłaszcza iż wyszedł z pod pióra przyrodnika. – Ta rzecz na obce języki mogłaby być przetłómaczona (odrzuciwszy rzeczy osobiste) i z pewnością budziłaby niemałe zaciekawienie; a co ważniejsza, nauczyłaby świat niejedno o Kamczatce.

Ufam, że teraz może fala ginięcia listów przeszła, i otrzymywać będę od czasu do czasu wiadomości od Ciebie. – Rekomendować nie należy; bo to i koszt znaczny i pożytek marny. Poczta i z poleconemi listami nie robi ceremonii;

513
a, b, c, d

=giną - o ile wiem - czasami i podczas.

Najserdeczniej Cię ściskam.

22 M. Dubiecki.

4/5. ~~1922~~ 1922 r.

ul. Jabłonowska. 22.

w Krakowie.

P.S. Jak wymierają nawet i pokolenia od znajomych pochodzące, niekiedy niegdyś znajomi. - Niedawno skończył samobójstwem dramaturg, zięć ś.p. Wład. Bogusławskiego - Kozłowski - a wnet po nim i wdowa Bogusławskiego zmarła. Nie mówiąc już o tem pokoleniu, które było młodem a nawet bardzo młodem - przed 60. laty, ono prawie całe już odeszło. -

141

Kochany Benedykie. Dwie córki pozostałe po ś.p. Sylwianie Stattlerze – p.i Lipińska (wdowa) i jej siostra niezamężna, od roku starają się w Min. Spraw Woj. o jakąś zapomogę, bo są teraz w bardzo przykrej pozycyi. Starają się jako córki uczestn.a powst.a – Przedstawiły dowody, że ich ojciec był uczestn. 63 r. – ale Min. Spr. Woj. ciągle dopomina się o nowe dowody. Teraz ruszono konceptem, aby P.i Lip.a przedstawiła kogoś, co znał Stattlera w Warsz. – Bądź łaskaw napisz i przyszlij mi świadectwo, że, będąc prof. w Szkole Głów. w Warsz., znałeś ś.p. Sylwiana Stattlera.. Może to co pomoże tym kobiecinom, którym to Ministeryum widocznie szykany robi. – Zrób to, proszę. Wszakże znałeś „papę Stattlera". Wprawdzie w Irkucku, w Kazionnej Pałacie – ale jednocześnie z nim od Warsz. jechałeś, możesz więc napisać, że go w Warsz. znałeś, (a potem na Sybirze, jako wygnańca 63 r.) – Opatrz podpisem swym, z tytułami i pieczęcią jaką, aby tym osłom w Ministr.. zaimponowało. Proszę Cię o to bardzo i ściskam serdecznie.

25/5. 1922. = M. Dubiecki.

ul. Jabłonowska 22.

Pisałem do Ciebie niedawno obszernie.

25.V.22

KARTKA POCZTOWA

ADRES WYSYŁAJĄCEGO

Dubiecki

22

514

8 POCZTA MK MK 8

POLSKA

Wielmożny Pan

Dr. B. Dybowski,

Profesor Uniwersytetu Lwowsk.

we Lwowie.

12. ul. Zaścianek. 12.

142

Kochany Benedykcie. Dzię=
kuję Ci serdecznie za nadesła=
ne świadectwo i Nr. Gaz. Lw.
– Ten Nr. gazety odsyłam jed=
nocześnie z tą kartką. Co do
interesu Córek Stattlera, to na=
sze zabiegi na nic. Pomimo przy=
chylnej opinii Ministra Spr. Wojsk.
Min. Skarbu odmówił i rzecz osta=
tecznie upadła. Świad.o Twoje dałem
tym Paniom, by schowały sobie na
pamiątkę po Ojcu, gdyż cała sprawa
upadła bez możności powstania.
Jest tu (chociaż nie widziałem) wnuk
Zdz. Mitkiewicza z córką 14 letnią. –
Ma ponomieć miejsce sędziego śledczego
w Grodnie, jako prawnik. – Przybył z Eka=
terynburga. – O zdrowiu Swem nie
piszesz, ale, widząc Cię niestrudzenie
czynnym, mam o tem zdrowiu obecnem
najlepsze pojęcie. Oby ono trwało =

BJ

6.VI.22 Rubiecki 29

KARTKA POCZTOWA

ADRES WYSYŁAJĄCEGO

= statecznie jak najlepiej i ściskam Cię najserdeczniej

M. Dubiecki

6/VI. 1922.

ul. Jabłonowska 22.

w Krakowie.

P.S. Kiedy zaczęła się przyjaźń Psa z człowiekiem? – Co przyrodnicy o tem mówią, co wiedzą?

515
a, b.

8 POCZTA MK 8 POLSKA

Wielmożny Pan

Dr. B. Dybowski

Profesor Univers. Lwowsk.

Lwów

12. ul. Zaścianek. 12.

Kochany Benedykcie. List Twój ucie=
szył mię niezmiernie jako dowód zdrowia
dobrego. Pismo Twe tak wyraźne, iż ja, któ=
ry dla gasnącego wzroku wielu listów już
sam, bez pomocy, odczytać nie mogę — Twoje li=
sty z łatwością sam odczytuję. To co piszesz
o tych wspomnieniach p. Wandalina zdziwi=
ło mię, iż firma stara Zawadzkiego w Wil=
nie je wydrukowała. — Kłamstw, bredni, bez
liku a jakaś zła wola dla polaków, lepsza
dla Rosyan przejawia się. — W pierwszej
chwili po odczytaniu Twego sprawozdania
sądziłem, iż nie warto pisać, ale obecnie
uważam, iż dobrze by było gdybyś zechciał
napisać i wykazać bodaj część tych
kłamstw, któremi — jak ze spra=
wozdania Twego widzę, książka
=

ta napełniona. Sinelnikowa robi geniuszem, Lichmillera pijakiem i rozpustnikiem, każe polakom być wdzięcznymi Sinelnikowi. Za co? – Uwolnienie na osiedlenie z Katorgi (1868 r.) nastąpiło przed rządami Sw. – ale nie z jego wniosku, tylko z powodu przyjścia na świat wnuka ces. Alexandra II – Mikołaja, który później jako cesarz był Mikołajem II. – Bajki o jałmużnach dla wygnańców polaków są bez sensu – rzucano w miastach suchym gnojem niekiedy i łajano – jałmużny nie dawano, zwłaszcza po 75 rubli na osobę. –

Nie wiem czy wyczytasz. Wzrok mój

gaśni i wogóle stan mego niedobry. Z domu nie wychodzę. Cierpienia nogi (głównie kolana) znacznie mię obezwładniają. – Nic dziwne go – wiek mój późny. Senectus ipsa morbus. –

Przyjmij od nas obojga pozdrowienia i wyrazy wysokiego poważania. Ściskam Cię najserdeczniej. –

= M. Dubiecki.

24/3.1925.
w Krakowie –
ul. Jabłonowska. 22.

= Włosi, a głównie miasto Bergamo mają w Czerwcu b. r. obchodzić 50-lecie śmier=
=

ci Caroli'ego, który umarł w Katordze w Kadaż (Danuja).

D. 29. IV. 1925.

145

Kochany Benedyktcie.

Jutro (d. 30 Kwietnia) zaczynasz 93 rok życia. Przyjmij od nas obojga życzenia zdrowia i sił. Co do mnie, nie mogę pochwalić się zdrowiem. Od 9 miesięcy z trudnością chodzę, więc z domu, ze względu na schody, nie wychodzę. Jakieś cierpienia nerwów w nodze. Nie leczę się, bo to byłoby wszystko napróżno. Jedynie Cieplice Czeskie (Teplitz-Schönau) mogłyby może mnie pomódz, ale dziś to wszystko utrudnione. Przed wojną one mi bardzo pomagały. Przytem, co najgorsza – wzrok mój gaśnie coraz bardziej. Przebacz, że nie posyłam Ci żadnych weselszych nowin — nie mam ich. – Twoja milutka

25 29.IV.25

517 a, b

KARTKA POCZTOWA

ADRES WYSYŁAJĄCEGO

Dubiecki – Kraków
ul. Jabłonowska 22

wnuczka również w tych dniach urodziny swe obchodzić będzie. Oby pomyślnie rosła i rozwijała się. – Ściskam Cię serdecznie
M. Dubiecki.
Szanownej Pani Profesorowej wyrazy poważania załączam. –

Wielmożny Pan
Dr. B. Dybowski.
Profesor Uniw. Lwowsk.
we Lwowie.
12. ul. Zaścianek 12.

146

Kochany Benedykcie. Dzię=
kuję Ci najserdeczniej za list
Twój, przesłany przez Prof. Hry=
ncewicza. Prof. Hrync. nie za=
stał nas w domu, byliśmy o kilka=
naście kilom. za miastem – ale o=
biecał przyjść jeszcze i opowie
nam jak się miewacie.
Stan mego zdrowia byłby niezły
gdyby nie choroba nogi, która nie
pozwala mi z domu wychodzić, gdyby
nie coraz bardziej osłabiony wzrok.
To ostatnie najbardziej przegnębia.
W chwili gdy to piszę – przychodzi
Prof. Talko-Hryncewicz. Przynosi wie=
ści od Ciebie. Rad jestem, że są dobre.
– Pożądanem byłoby gdybyś napisał o
pamiętnikach tego p. Czernika. Dru=
kowałoby to Ateneum Wileńskie (adres:
Dr. Kazimierz Chodynicki, Prof. uniw. Re=
daktor Ateneum. Wilno. Uniwersytet).
Dziękuję Ci bardzo za nadesłanie wspom=
nień Twych o internowaniu na Litwie.

KARTKA POCZTOWA

Dubiecki 25

Wielmożny Pan
Dr. B. Dybowski
Prof. Uniw.
Lwów
13. ul. Zaścianek 13.

7.IX.25

Podobno panna Halina wychodzi za mąż – zechciej, proszę oświadczyć Jej od nas obojga życzenia pomyślności na nowej drodze życia. –

Ściskam Cię najserdeczniej
M. Dubiecki.

– Umarł tu weteran 63 r. miał lat 105. Długie to życie przypisuję temu, że był analfabetą, więc gazet nie czytał, nie miał powodu do irytacyi. –

~~HADAWCA~~

1/9.
1925.

148

Kochany Benedykcie. Mam się nieszczególnie, stąd mitręga w mojej Korespondencyi. Jeszcze nie odsyłam Ci Twego sprawozdania o Pamiętnikach Czernika, ale wkrótce odeszlę. Dziś tylko mogę powiedzieć, że wątpię, by które pismo przyjęło rzecz tak obszerną. Gazety zajęte przedewszystkiem polityką, a miesięczniki, dla braku poparcia, środków materyalnych, zwijają swe redakcye. Smuci mię, że ostatni Twój list mówi, że jesteś czemś zgryziony. Niech Twoi najbliżsi usuwają to wszystko z przed oczu Twoich, co mogłoby Cię martwić. Kończę, bo wzrok mój coraz słabszy. Ściskam Cię najserdeczniej. Pani Dobrodziejce uszanowanie załączam. Twój – M. Dubiecki.

1./XII. 1925.
w Krakowie – ul. Jabłonowska 22.

1. XII. 25

KARTKA POCZTOWA

519

NADAWCA:

Dubiecki 25

Wielmożny Pan

Dr. B. Dybowski. Prof. Uniw.

Lwów.

12. Zaścianek. 12.

11./12. 1925 –

Kochany Benedykcie. Dziękuję Ci za kartkę i za książkę p. Bałabana, dziękuję i za radę by chinę zażywać. Znałem kiedyś młodego Lubiczankowskiego z Mińska który matkę swą, staruszkę karmił w dzień małą dozą chiny. Nie wiem czy jej to pomagało – na mój niecilny organizm jak padły bardzo późne lata, to już nie końca nie wstrzyma: solum mihi superest sepulchrum. – Gdy mówię o Lubiczankowskich z Mińska Lit. nasuwa się pytanie jak się to stało, że osławiony Katkow miał pierwszą żonę Lubiczankowską. Gdzie on ją poznał i jak ona zdecydowała się wyjść za niego, wówczas gdy Moskale nie mieli wstępu do polskich rodzin. – Dziś bym się temu nie dziwił. Coraz większy bolszewizm moskiewski do=

11.XII.25

KARTKA POCZTOWA

520
a, b

~~NADAWCA~~

POCZTA POLSKA

Wielmożny Pan
Dr. B. Dybowski
Prof. Uniw.
Lwów.
12. ul. Zaściańcek. 12.

= nas się ściska. – Tymczasem kończę – ściskam Cię najserdeczniej. M. Dubiecki.
Wielce Szanowny Panie uszanowania zastępczam. –

25

521
a, b, c

Dn. 15/XII. 1925.

Kochany Benedykcie.

Niedawno pisałem, ale wobec listu Twego do Prof. Hryncewicza piszę powtórnie. – Twe sprawozdanie o Książce Wand. Czernika oddałem p. Hryncewiczowi, który je złoży w Bibliotece Jagiell., gdyż tak obszernego referatu żadne pismo nie umieści.

Czytałem w owym Twym liście, że jakaś gazeta pisze o mej sytuacyi materyalnej, że jest złą. Wiadomość ta niespodziana mocno mnie zirytowała. Żadnemu

dziennikarzowi nigdy nie mó=
wiłem o mej sytuacyi i nikogo
nie upoważniałem, aby po dzienni=
kach obnosił moje nazwisko.
Moja sytuacya materyalna jest
dobra. Co nie wystarczy z emerytury
to dorabiam pracą literacką, o ile
mogę. – Dziękuję Ci bardzo za życzliwą
o mnie pamięć, lecz zarazem proszę
usilnie proszę, nie czyń nic w moich
sprawach u władz, jak wspominasz w
liście do Prof. Hryncewicza. –
Dziękuję Ci najserdeczniej za pamięć
przyjazną – lecz powtarzam raz jeszcze,
iż byt mój dobry, i alarm, jakiegoś
dziennikarza (któremu widocznie

zabrakło tematów do pisania)
był nieuzasadniony – i zirytował
mnie jedynie. Na sobie w życiu mem
opierałem się, i tak myślę do końca,
już bliskiego opierać się. –

Ściskam Cię bardzo serdecznie

Twój – M. Dubiecki.

522
a,6

Kochany Benedykcie. Dawno nie pisałem – i teraz z trudnością piszę. Mocno niedomagam, a wzrok mój coraz bardziej gaśnie. Od półtora roku pieszo w mieście nie byłem, a obecnie od jesieni nie jestem w stanie przejść po schodach. Stałobno to chroniczne zapalenie kolana. Są i inne przyczyny – to przyczyny mego niedołęstwa długiego. Gaśnięcie wzroku najbardziej mnie smuci. – Byt mój materyalny dobry. Rząd z inicyatywy Ministeryum Oświaty podwyższył moją emeryturę. Oczywiście niedługo będę dla Skarbu państwa ciężarem, co wiek-

zuje stan mego zdrowia i moich sił.

Jestem niby w więzieniu, gdyż sam nie wy=
chodzę, a bliższych znajomych już nie
mam prawie nikogo. –

Jak się ma Twoja rodzina? Wnuczka
zapewne już mówi i chodzi. –

Pozdrowienia serdeczne oboje przesy=
łamy Wielce Szanownym Obojgu Państwu.

Ściskam Cię Kochany Benedyk=
cie najserdeczniej

Maryan Dubiecki.

30/3. 1926.

ul. Jabłonowska 22.
w Krakowie

8.IV.1926

523
a,b,c,d

Kochany Benedykcie. Dziękuję Ci najserdeczniej za dobre Twe rady i wskazówki co do zdrowia mego. Rozpocząłem już kuracyę oczu, wedle rad Twych – i w dniach najbliższych kuracyę nogi rozpocznę. – Ufam w skuteczność środków mnie podanych, ale mój organizm tak wątły, tak zachwiany, iż z trudem wielkim można go podnieść, a przytem lat mam dużo.

Kiedy miałem lat 16, lekarz orzekł: „dobry materyał na suchotnika, będzie żył jeszcze najwyżej 2. lata". – Od tego czasu upłynęło już 72 lata. Jeżeli wtedy organizm nie był mocny, cóż dziś. Wszelka odporność organizmu zniknęła. – Z Twem sprawozdaniem

o pracy Domaniewskiego zrobię jak poleciłeś.
– Co do Dorohostajskiego. Pamiętam, widziałem go raz, w gronie młodzieży, pędzonej z Kijowszczyzny. Było to, zdaje się, w zimie z 64 r. na 65 r., gdy nas trzymano w Irkucku, w tak zwanej Kaziennej Pałacie. – Co później z nim się stało, jakie jego były dalsze losy – nie wiem. – Nazwisko Swaryczowskiego mnie nieznane. Teraz ludzi z tem nazwiskiem spotyka się w Warszawie. – O Biruli słyszałem – nie znałem. – Oczywiście wszyscy ci panowie są pochodzenia polskiego. – Dorohostajscy w 16. i w 17. wieku należeli do arystokracyi. Odgrywali znaczną rolę w życiu politycznem Polski. Krzysztof Dorohostajski – i wojownik i pisarz. – W r. 1603 wyszła w Krakowie jego praca, pod tyt.

– u Hippica, o Koniu Księga". W 17 wieku były 3 wydania tej książki, mówiącej, o właściwościach, życiu, chorobach i leczeniu Konia. Przeplatana ta rzecz wyjątkami z pisarzy starożytnych i włoskich. Autor kształcił się zagranicą, w Strassburgu, Fryburgu. Oprócz licznych starostw (na Litwie) – posiadał Dorohostaje pod Łuckiem na Wołyniu i murowaną Oszmiankę w Wileńszczyźnie. –

Nie wiem czy wyczytasz to co tu piszę. Piszę na pamięć, mało co widząc, a napisanego z trudnością odczytuję. –

Czcigodnej Małżonce Swej zechciej, proszę, podziękować za Jej łaskawy przypisek. Oboje przesyłamy Szanownym Państwu pozdrowienia pełne szacunku. – Powtarzam moje podziękowania

najszczersze za tak przyjazne Twe rady, wskazówki lekarskie i ściskam Twą dłoń najserdeczniej.

= M. Dubiecki. –

Podziwiam Twe pisanie równe, wyraźne tak, iż ja bez obcych oczu pomocy mogę wyczytać. –

8/4 1926.

w Krakowie

ul. Jabłonowska. 22.

Dubiecki

26

12.IV.1926
524
a, b
154

Kochany Benedykcie. – Uzupełniam list mój, przed kilku dniami wysłany – paru szczegółami. – Był u mnie Prof. Hryncewicz, mówiliśmy dużo o mojej chorobie.
Prosi Ciebie Prof. Hryncewicz, abyś mu przysłał na piśmie upoważnienie do złożenia w Bibliotece Jagiell. Twego sprawozdania o książce Czernika. Bez Twego dlań upoważnienia on nie składa dotąd tego rękopismu do Biblioteki – a chciałby tę sprawę już załatwić.
To co pisałem o Dorohostajskich z wieku 17.go może wcale nie tyczeć się rodziny tejże nazwy w wieku 19.ym. – Bardzo być może, iż to rodzina inna, pomimo podobieństwa nazwisk. – Na tem dziś
=

Kończę i załączam pozdrowienia i uściśnie=
nia najszczersze.

= M. Dubiecki

~~12~~
12/4. 1926.

k. 155 - 157

Dubiecki Tadeusz

(Kraków; 1926)

1-2 (Kraków; 1926), k. 3 k. 155 - 157

przy tym na odwrocie (listu drugiego) k. 155v tekst listu Mariana Dubieckiego do Dybowskiego, pisany przez syna Tadeusza, z podpisem własnoręcznym Mariana

k. 156 - 158

2 listy; k. 3

Dubiecki 1926

525
a,6

Kraków 3 X 1926 r.

Łaskawy Panie Profesorze. –

BJ

Ojciec z wielką radością odebrał list Łaskawego Pana, na który podyktował odpowiedź zamierzoną na odwrocie. – Obecna choroba Ojca rozpoczęła się około 24 Września. Obecnie nastąpiło polepszenie. Temperatura wczoraj rano i dzisiaj nie dochodzi 37°, a wieczorem nie przekracza 38°. Poprzednio dochodziła 38°2. Tętno również nie pogorszyło. Żeby Ojca nie niepokoić nikt z nas przed Nim, ani jest to zapalenie płuc. Łączy wyrazy najgłębszego poważania. T. Dubiecki

Kochany Benedykcie.-

Dziękuję Ci serdecznie za list Twój. Zdrowie moje nieco nie polepszyło, ale zupełnego wyzdrowienia prędko spodziewać się nie można. Słowa te dyktuję, gdyż brak mi tchu i wzroku do pisania.

Ściskam Cię serdecznie i życzę Ci zdrowia jak najlepszego

Twój

W Krakowie 2 X 1926 r.

Pani Profesorowej wyrazy uszanowania ślę.

1.XI.26 526 BJ 156

Najczcigodniejszy Panie Profesorze. —

List Pana Prof. z dnia 25 X nadszedł w dzień pogrzebu Ojca. Dopisek do Ojca na końcu listu odciąłem i włożyłem Mu do trumny.

Ś.p. Ojciec w początkach tworzenia się Polski w r. 1919 nieraz wychodził na błonia krakowskie, by patrzeć na wojsko i polskie armaty. Wzruszała Go zawsze pieśń legionistów „Śpij kolego w cichym grobie, niech się Polska przyśni Tobie"...., jak również widok Ułanów polskich —

Kondukt pogrzebowy otwierał szwadron ułanów, Zwłoki wieziono na lawecie armatniej, dalej jechało pół baterji artylerji ciężkiej, a nad otwartą mogiłą legioniści odśpiewali „Śpij kolego w cichym grobie...." —

Wszelkie władze na rozkaz z Warszawy wzięły udział w pogrzebie. Nadeszły kondolencje od Prezydenta Państwa, od Piłsudskiego, Bartla, od Uniwersytetów, stowarzyszeń, wojewody wileńskiego, z całej Polski. Jedynie Kraków tylko nie wziął w tem udziału. —

Życzeniu Pana Profesora wyrażonemu w liście z 25 X trudno mi zadosyćuczynić, gdyż opinji o działalności naukowej Ojca, jak dotąd pojawiło się b. mało. Trzy obszerniejsze, bardziej godne

157

dołączam: „N. Reforma" (bezimiennie), „Kurjer Warszawski", Al. Kraushar, „Głos Narodu" prof. Konopczyńskiego, miało być wygłoszone na pogrzebie.

W papierach Ojca znalazłem Jego własną ręką sporządzoną bibliografję prac za okres 50 lat 1857–1907 r. Dałem przepisać na maszynie i jeden egzemplarz przesyłam Panu Profesorowi. Brak tam ostatnich lat 19, z którego okresu Ojciec zanotował jedynie „Echa z powstania" 1922 r.

Postaram się to uzupełnić i prześlę Panu Prof.

Łączę wyrazy czci najgłębszej

Tadeusz Dubiecki

W Krakowie
1 listopada 1926 r.

P. S.

Ś. p. Ojciec mój nigdy nie używał pseudonimu „Marjan z nad Dniepru", ani jakiegokolwiek innego. –

Dubrecka
26

k. 158 - 162

Dudich Endre

[Budapest; 1926]

1-3 [Budapest; 1926] k. 4 k. 158-162

k. 158-162
j. niem.

3 listy; k. 4

533
a, 6

Budapest, 26. III. 1926.

Sehr Geehrter Herr Professor!

Mit derselben Post erlaube ich mir Ihnen einige Separaten zu übersenden, mit der Bitte um Schriftenaustausch.

Ich beschäftige mich mit Asseliden und Amphipoden, aber fehlen einige polnische Abhandlungen in unserer Bibliothek. Z.B. die Arbeit von Kulczycki (Kosmos, Lwow. 1885) über Asellioden und die von Grochowski (Kosmos, XXIX. 1904. p. 31-50, 81-100, 266-301) über Niphargus. Alle beiden wären für mich äusserst wichtig, da sie Neubeschreibungen enthalten. Ich würde dem Herrn Professor sehr verbunden, wenn

Sie mir mitteilten, wie es möglich wäre, diese Sachen, als Separaten oder als Bände, für unsere Bibliothek zu verschaffen. Welche ist die Adresse der Redaction dieser Zeitschrift?

Ausserdem erlaube ich mir mich zu interessieren, ob es möglich wäre, Aselliden aus dem Bajkal und Angara, ew. aus anderen Gegenden Asiens zur Bearbeitung erhalten. Ich möchte sehr die von Schemenkewitsch beschriebenen Asellus Korotnewi, minutus und Dybowszkyi sp. n. kennen lernen.

Ihrer gefälligen Antwort entgegensehend verbleibe ich hochachtungsvoll

Ihr ergebener

Dr. Endre Dudich,
Privatdozent.

Budapest, VIII. Szentkirályi u. Nr. 7.
Zool. Abt. d. Ung. Nat. Mus.

534
a, 6

Budapest, 6. V. 1926.

Sehr Geehrter Herr Professor!

Besten Dank für Ihre liebe Sendung. Die Arbeit von Schemenkewits habe ich von ihm selbst erhalten, so daß ich dieses Separat am 21. IV. auf Ihre Adresse zurückgeschickt habe. Ich kann Ihnen nicht genügend dankbar sein, daß Sie mir durch Prof. Kulczycki seine Arbeit zuschicken liess. Das Gmelin'sches Werk ist bei uns vorhanden, aber es besteht aus 5 Teilen, welche auch selbst selbständige Bände sind. Die fünfe zusammen bilden den „Tom. I." Ich bitte, wollen Sie mir mitzuteilen, welcher Band Ihnen zuzusenden wäre, oder, wenn es nicht um grössere Zitate handelt, bin ich gern

bereit, die betreffenden Teile Ihnen mit Maschine abzuschreiben.

Mit hochachtungsvollen Grüssen

Ihr ergebener

Dr. G. Dudich.

536
a, 6

Budapest, 13. VII. 1926. 161

Sehr Geehrter Herr Professor!

Ihre gefälligen Briefe vom 30. VI. und 3. VII. sind eingelaufen, besten Dank dafür! Am 10-ten war ich zum ersten Male in dem Museum und erhielt ich von Dr. Szabó-Patay die beigelegten Sachen. Der Preisvorschlag war aber ungarisch, so dass ich ihn gestern durch die Firma übersetzen lassen musste.

Ich muss noch ein Missverständnis korrigieren, welches ich ganz unwillkürlich verursachte. Als ich das Zitat von Gmelin abgeschrieben habe, ist es für mich der Name „foeticola" massge-

bend gewesen. Deshalb schrieb ich in vollem Umfange nur das Kapitel ab, wo es um dieses Tier handelte. Zwecks Orientierung schrieb ich kürzlich, schlagwortweise die Namen jener Tiere, welche vor und nach diesem Kapitel behandelt sind, darunter auch Phoca vitulina, j. sibirica. Dieser Name ist aber kein nomen nudum! Es steht nämlich dort:

(p. 64) „j. sibirica, colore argenteo. Habitat in lacubus Baikal et Oram."

Ich bin sehr neugierig, wie Sie mit dem Probendruck und dem Preisvorschlag zufrieden werden?!

Mit den hochachtungsvollsten Grüssen

Ihr ergebener

Dr. E. Dudich.

BJ

B-45 26

Nr 3